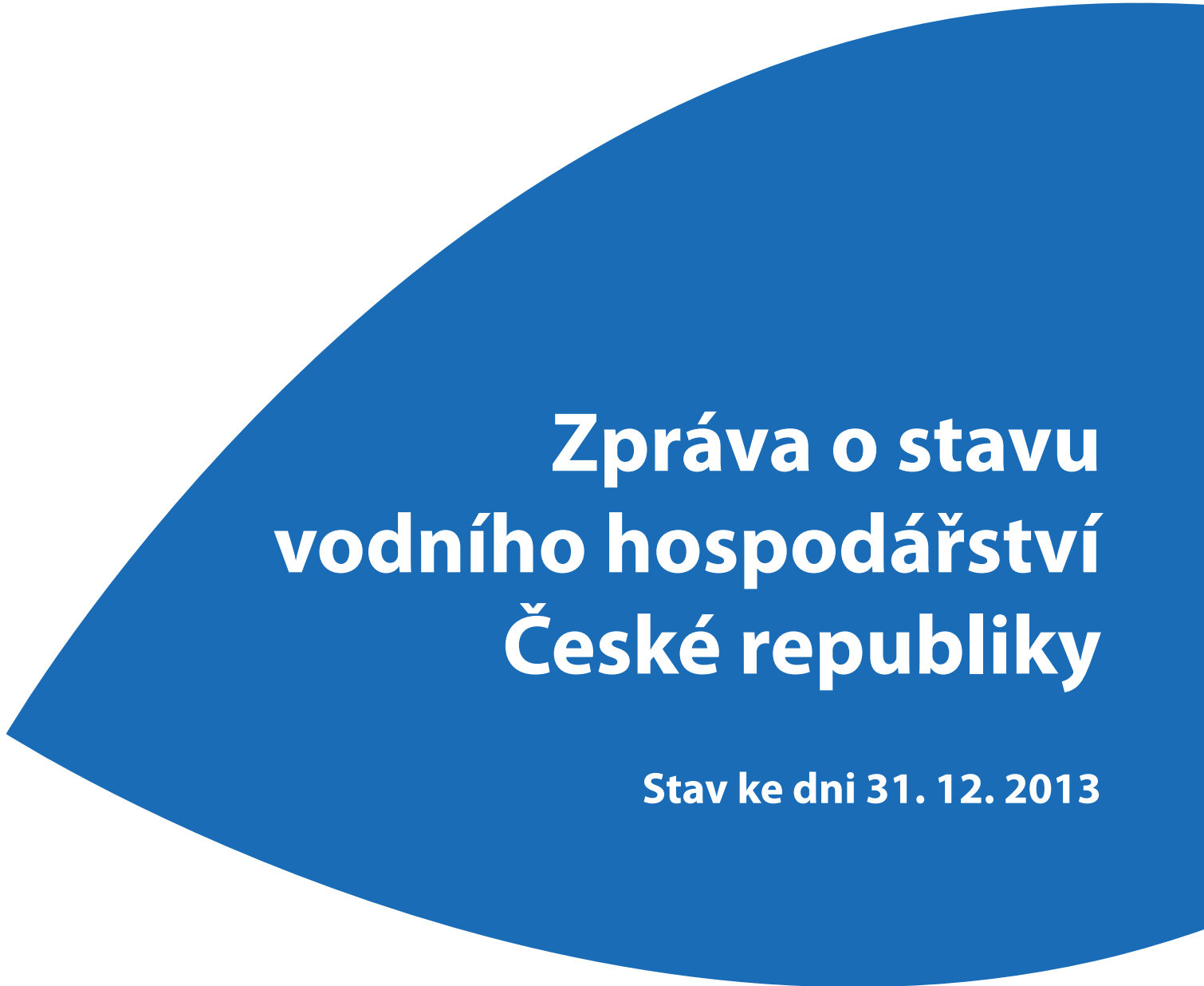

ZPRÁVA O STAVU VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY V ROCE **2013**

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky

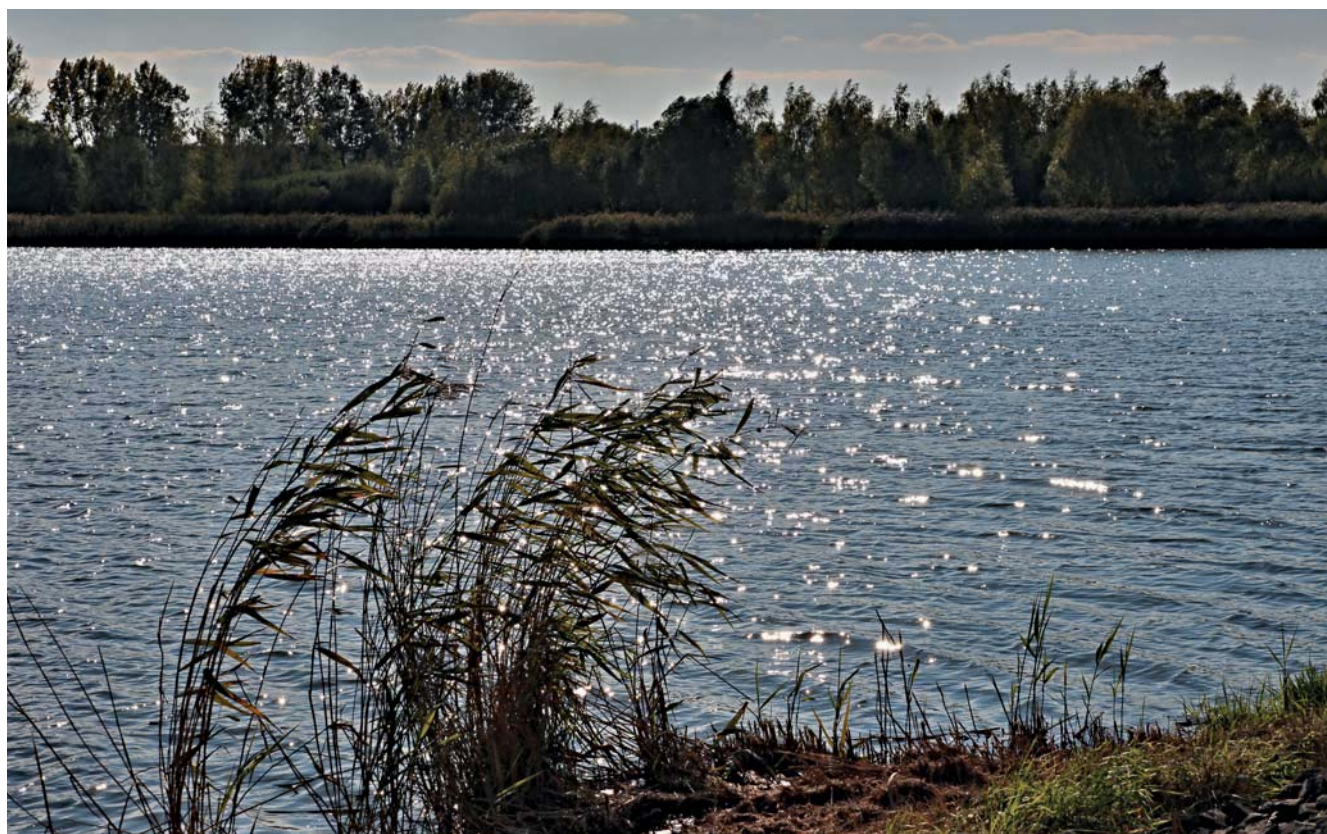
Stav ke dni 31. 12. 2013

2013

Obsah

1.	Hydrologická bilance	7
1.1	Teplotní a srážkové poměry	7
1.2	Odtokové poměry	9
1.3	Režim podzemních vod	11
2.	Povodňové situace	13
2.1	Povodně v červnu 2013	13
2.2	Odstraňování povodňových škod	15
2.3	Projekt Vyhodnocení povodní v červnu 2013	15
3.	Jakost povrchových a podzemních vod	17
3.1	Jakost povrchových vod	17
3.2	Jakost podzemních vod	21
4.	Nakládání s vodami	25
4.1	Odběry povrchových vod	25
4.2	Odběry podzemních vod	26
4.3	Vypouštění odpadních vod	28
5.	Zdroje znečištění	31
5.1	Bodové zdroje znečištění	31
5.2	Plošné znečištění	33
5.3	Havarijní znečištění	33
6.	Správa vodních toků	35
6.1	Odborná správa vodních toků	35
6.2	Státní podniky Povodí	36
6.3	Lesy České republiky, s. p.	44
6.4	Vodní cesty	47
7.	Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu	49
7.1	Zásobování pitnou vodou	49
7.2	Odvádění a čištění komunálních odpadních vod	51
7.3	Vývoj ceny pro vodné a stočné	53
8.	Rybářství a rybníkářství	55
8.1	Rybářství a rybníkářství	55
8.2	Změny stavu rybníčního fondu	57
9.	Státní finanční podpora vodního hospodářství	59
9.1	Finanční podpory Ministerstva zemědělství	59
9.2	Finanční podpory Ministerstva životního prostředí	63
9.3	Státní fond životního prostředí	67
9.4	Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a Evropské unie	70

10.	Legislativní opatření	73
10.1	Vodní zákon a prováděcí předpisy	73
10.2	Zákon o vodovodech a kanalizacích a prováděcí předpis	74
10.3	Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod	75
11.	Prioritní úkoly, programy a stěžejní dokumenty ve vodním hospodářství	79
11.1	Plánování v oblasti vod	79
11.2	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací	79
11.3	Programy a opatření ke snižování znečištění povrchových vod	80
11.4	Informační systém VODA ČR	83
11.5	Reportingová činnost České republiky pro Evropskou unii	83
12.	Mezinárodní spolupráce v ochraně vod	85
12.1	Spolupráce v rámci EHK OSN	85
12.2	Mezinárodní spolupráce České republiky v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry	85
12.3	Mezinárodní spolupráce České republiky na hraničních vodách	87
13.	Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství	91
	Vysvětlivky zkratk	93
	Důležité kontakty ve vodním hospodářství	94

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

letos Ministerstvo zemědělství spolu s Ministerstvem životního prostředí opět předkládá veřejnosti souhrnnou zprávu běžně označovanou jako „Modrá zpráva“, oficiálně „Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2013“. Je to již sedmnáctá ročenka, v níž najdete základní informace o vodě a vodstvu v České republice a o systému vodního hospodářství, o nakládání s vodou, o spolupráci s okolními zeměmi i o vývojových tendencích v této oblasti.

V roce 2013 zasáhly Čechy a částečně i Moravu v několika vlnách vydatné srážky, které způsobily rozsáhlé povodně. Rozvodněny byly vodní toky v celém povodí Vltavy, značné části povodí Labe, Ohře a částečně i povodí Dyje. Řadu míst zasáhly také lokální přiválové srážky, které způsobily povodně na malých tocích. První vlna povodní v červnu 2013 byla z hlediska příčin, průběhu a zasaženého území dokonce srovnatelná s mnohem větší povodní v srpnu 2002, i když nedosahovala její extrémní velikosti. A zasažena nebyla jen Česká republika, ale i sousední státy na Labi a Dunaji. Chtěl bych ještě jednou poděkovat všem, kdo s vodním živlem bojovali a poté pomáhali odstraňovat jeho následky.

Loňská povodeň také prověřila účinnost dosud vybudovaných protipovodňových opatření. Svůj účel splnilo celkem 83 % z nich, tři stavby plnily účel do úrovně svých návrhových parametrů, ovšem povodeň, která je zasáhla, byla větší. Devět zasažených staveb nebylo dokončeno, pouze čtyři vykázaly poruchy. Proto nesmí ustát budování dalších protipovodňových opatření, neboť lidské životy a majetky jsou tím nejcennějším a další povodeň může přijít kdykoli.

Modrá zpráva shrnuje i méně dramatické údaje než informace o povodních. Celkem 93,8 %, tj. 9,854 milionů obyvatel České republiky bylo v roce 2013 připojeno na vodovody pro veřejnou potřebu, což nás řadí na srovnatelnou úroveň s nejvyspělejšími státy ve zpřístupnění pitné vody odpovídající vyžadovaným zdravotním kritériím. V domech napojených na kanalizaci žilo v loňském roce celkem 8,7 milionů obyvatel České republiky, což je 82,8 % z celkového počtu obyvatel. Z vod vypouštěných do kanalizace (bez vod srážkových) bylo 97,4 % čištěno. I tato čísla jsou příznivá.

Věřím a doufám, že se „Modrá zpráva“ pro vás stane zdrojem i dalších zajímavých údajů a zároveň vám pomůže získat přehled o rozmanitosti i objemu činnosti, které byly v roce 2013 v oblasti vodního hospodářství vykonány a přispívají k růstu naší životní úrovně.

Ing. Marian Jurečka
ministr zemědělství

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

problematikou vody jako základní složky životního prostředí a základní potřeby lidské společnosti se společně zabývají Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo zemědělství. Důležitá je úzká a konstruktivní spolupráce obou zmíněných resortů tak, abychom společně dosáhli úspěchů v této oblasti. Díky dobré spolupráci obou ministerstev je možné například zajistit plánování v oblasti vod, účinnou ochranu před povodněmi, prosazovat státní zemědělskou politiku s minimálním negativním dopadem na jednotlivé složky životního prostředí a také realizovat společná geo-environmentální opatření.

Na ochranu a zlepšování životního prostředí, konkrétně na zkvalitnění vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní, jsou poskytovány prostředky zejména z Operačního programu Životní prostředí. Ve stávajícím programovém období 2007–2013 se v loňském roce realizovaly projekty na zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, jakosti a dodávek pitné vody a v neposlední řadě i na snižování rizika povodní. V tomto roce jsme započali přípravu OPŽP na období 2014–2020, v němž je pro ČR vymezeno přes 2,6 mld. eur. Dobrou zprávou navíc je, že dodatečně dostal nový OPŽP přidáno ještě 71 milionů eur, z nichž oblast vod získala navíc 51 milionů.

Koncem května a v průběhu června 2013 zasáhly Čechy a částečně i Moravu v několika vlnách vydatné srážky, které způsobily rozsáhlé regionální povodně. Rozvodnily se toky v celém povodí Vltavy, značné části povodí Labe a okrajově rovněž v povodí Dyje. Na řadě míst lokální přívalové srážky způsobily na malých tocích lokální povodně. První vlna povodní v červnu 2013 byla z hlediska příčin, průběhu a zasaženého území srovnatelná s mnohem větší povodní ze srpna 2002. Povodně a záplavy v květnu a červnu 2013 v Česku způsobily škody, které spadají do působnosti Ministerstva životního prostředí, za 568,62 mil. Kč. Téma povodní je stále velmi aktuální a v posledních letech se pozornost veřejnosti zaměřuje zejména na ochranu před povodněmi a odstraňování povodňových škod. Modrá zpráva poskytuje zevrubné informace o projektech i finančních zdrojích v této oblasti. Protipovodňová opatření jsou podporována z Operačního programu Životní prostředí. K významné skupině protipovodňových opatření patří tzv. přírodě blízká protipovodňová opatření, pro která lze využít finanční podporu vedle prioritní osy 1 také z osy 6 OPŽP „Zlepšování stavu přírody a krajiny a optimalizace vodního režimu krajiny“.

Do budoucna považuji za důležité se věnovat dlouhodobým problémům, které trápí nejenom Českou republiku, a souvisí s extrémními výkyvy počasí v důsledku klimatické změny. Po povodních, na které se již umíme lépe připravit, nad námi visí hrozba dlouhodobého sucha – tak, jak ukázala poslední zima a začátek jara. Jednoznačnou prioritou MŽP je tedy po zpracování map povodňového nebezpečí a map povodňových rizik v loňském roce pracovat letos i v dalších letech na realizaci koncepce boje proti suchu. Kvůli té jsem po svém nástupu do funkce ustavil pod patronací Výzkumného ústavu vodohospodářského komisi odborníků, kteří se ve spolupráci s odborníky ministerstva zemědělství a ministerstva vnitra zabývají přípravou opatření proti suchu.

Jsem přesvědčen, že v „Modré zprávě“ za rok 2013 najdete nejen informace o stavu vodního hospodářství v ČR, ale i řadu inspirativních podnětů k zamyšlení. Třeba nad tím, že voda je sice každodenní běžnou součástí našich životů, ale o to víc si ji musíme jako naše cenné přírodní bohatství chránit.

Mgr. Richard Brabec
ministr životního prostředí

„Nákladní loď“ – Veronika Hořejší – 2. třída, ZŠ a MŠ Dolní Dvořiště, Jihočeský kraj

1. Hydrologická bilance

1.1 Teplotní a srážkové poměry

Rok 2013 byl na území České republiky s průměrnou teplotou vzduchu 7,9 °C teplotně normální. Teplotní odchylka 0,4 °C od normálu ($N_{1961-90}$) znamenala další kladnou roční hodnotu. Kladné teploty v předchozích 25 letech již zcela zřetelně převažují. V tomto období se vyskytly pouze tři roky (2010, 1996 a 1991) s průměrnou teplotou vzduchu pod hodnotou normálu. Ve srovnání s minulým rokem 2012 byl rok 2013 chladnější o 0,4 °C.

Průměrná teplota všech měsíců v zimní sezóně (prosinec 2012 – únor 2013) se pohybovala kolem normálu $N_{1961-90}$ (dále jen N), zima s průměrnou teplotou -1,5 °C tak byla teplotně normální. Průměrná teplota vzduchu za jarní období byla vypočtena ve výši 6,5 °C (0,8 °C pod N). Jaro tak lze jako celek označit za teplotně normální. U března však můžeme konstatovat, že šlo o měsíc s velmi výrazně nízkou průměrnou teplotou (vypočtená hodnota -0,7 °C byla o 3,2 °C nižší než dlouhodobý N pro březen) v porovnání se všemi sledovanými měsíci roku 2013. Duben a květen pak byly již teplotně normální. Průměrná teplota vzduchu vypočtená pro léto 17,7 °C byla jako v předchozích letech výrazně nad N (o 1,6 °C). Nejteplejším měsícem roku byl červenec, lze jej označit za teplotně silně nadnormální, průměrná teplota vzduchu 19,4 °C byla o 2,5 °C vyšší než dlouhodobý N tohoto měsíce. Srpen byl s průměrnou teplotou 17,7 °C (1,3 °C nad N) též teplotně nadnormální. Během léta bylo zaznamenáno i několik horkých vln, kdy maximální denní teploty stoupaly vysoko nad 30 °C (především v obdobích 17. 6. – 20. 6., 22. 7. – 29. 7. a 1. 8. – 8. 8.). Pokud jde o souhrnné zhodnocení jednotlivých měsíců celého vegetačního období (duben – září), lze konstatovat, že byly většinou teplejší než příslušný měsíční dlouhodobý N (mimo květen a září), průměrná vypočtená teplota pro toto období 14,2 °C byla o 0,8 °C vyšší než N, ale o 0,4 °C nižší než v předchozích dvou letech. Průměrná podzimní teplota 8,3 °C byla o 0,5 °C vyšší než příslušný N. Zatímco září bylo teplotně podnormální, následující dva měsíce lze naopak označit za teplotně nadnormální. Průměrná měsíční teplota v září činila 11,8 °C (byla o 1 °C nižší než N); měsíce říjen a listopad s hodnotami 9 °C a 4,1 °C byly o 1,0 °C a 1,4 °C vyšší než N. Nadnormálně teplý byl i prosinec, jehož průměrná teplota 1,2 °C byla 2,2 °C nad dlouhodobým N tohoto měsíce.

Z pohledu celkového množství srážek byl rok 2013 na území České republiky normální. Průměrný úhrn srážek celého

našeho území dosáhl 727 mm, což odpovídá 108 % srážkového normálu ($N_{1961-90}$). Více napršelo v Čechách než na Moravě a ve Slezsku. Při porovnání s předešlým rokem 2012 lze konstatovat, že uvedená celorepubliková průměrná hodnota byla nyní o 38 mm vyšší. Roční srážkový úhrn na území Čech byl v roce 2013 o 47 mm vyšší než na území Moravy a Slezska.

V jednotlivých ročních obdobích byly srážky průměrné, lze však konstatovat, že výsledná vypočtená průměrná celorepubliková hodnota naměřených srážek za zimu 2012/2013 výrazněji převyšovala dlouhodobý N (napršelo 135 % N). Rozložení srážek bylo během roku velmi nerovnoměrné, existovaly jak měsíce srážkově nadnormální, tak podnormální. Výrazně nadnormální byl leden s průměrným úhrnem srážek 61 mm (hodnota odpovídající 145 % dlouhodobého N tohoto měsíce). Vyšší než běžný úhrn srážek byl též zaznamenán v únoru (134 % N). Zatímco v lednu byly srážky v průměru v Čechách asi o 11 mm vyšší než na Moravě, v únoru tomu bylo naopak – srážky na Moravě dosahovaly 160 % N. Březen byl na území ČR jako celku normální, průměrný srážkový úhrn představoval 90 % příslušného měsíčního N; na srážky byl výrazně bohatší na Moravě oproti Čechám (cca o 27 mm – na Moravě byl průměrný vypočtený srážkový úhrn odpovídající tomuto území o hodnotě 54 mm naopak značně podnormální - 150 % N). Duben byl srážkově podnormální jak v Čechách, tak i na Moravě; na území ČR průměrně napršelo pouhých 26 mm (55 % N). Měsícem bohatým na srážky byl jak květen, tak především červen; v květnu dosáhl průměrný srážkový úhrn hodnoty 113 mm (153 % N), v červnu dokonce 146 mm (174 % N). V obou těchto měsících bylo dosaženo vyšších srážkových úhrnů v Čechách než na Moravě (přibližně o 14 a 25 mm). Uvedené dva deštivé měsíce byly následovány srážkově podnormálním červencem, kdy srážkový úhrn klesl jen na 34 mm (43 % N). Málo srážek bylo především na Moravě (cca o 24 mm méně než v Čechách), v průměru zde napršelo pouhých 18 mm (tj. pouze 22 % N). Po srážkově normálním srpnu následovalo nadnormálně vlhké září (průměrný měsíční úhrn 74 mm odpovídal 142 % N). Srážky byly na Moravě oproti Čechám bohatší v průměru o 26 mm. Zatímco v Čechách napadlo v průměru 65 mm (125 % N), na Moravě jen 91 mm (179 % N). Říjen i listopad byly srážkově normální, přičemž na Moravě pršelo méně než v Čechách. Nejsušším měsícem roku byl prosinec, kdy měsíční úhrn srážek o výši pouhých 19 mm představoval jen 40 % příslušného měsíčního N – můžeme jej proto označit za srážkově silně podnormální.

Tabulka 1.1.1

Obnovitelné vodní zdroje v letech 2004–2013 v mil. m³

Položka	Roční hodnoty									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Srážky	53 629	57 730	55 837	59 544	48 818	58 676	68 692	49 449	54 812	57 336
Evapotranspirace	41 473	42 872	37 617	46 194	37 394	44 090	46 824	35 511	42 239	38 296
Roční přítok ¹⁾	640	781	1 070	637	462	714	781	482	492	845
Roční odtok ²⁾	12 796	15 639	19 290	13 987	11 886	15 300	22 649	14 420	13 065	19 885
Zdroje povrchových vod ³⁾	4 270	5 489	5 317	4 673	4 503	5 112	8 788	5 770	5 195	6 626
Využitelné zdroje podzemních vod ⁴⁾	1 224	1 305	1 345	1 244	1 209	1 266	1 594	1 340	1 311	1 657

Pramen: ČHMÚ

Pozn.: ¹⁾ Roční přítok na území ČR z okolních států.

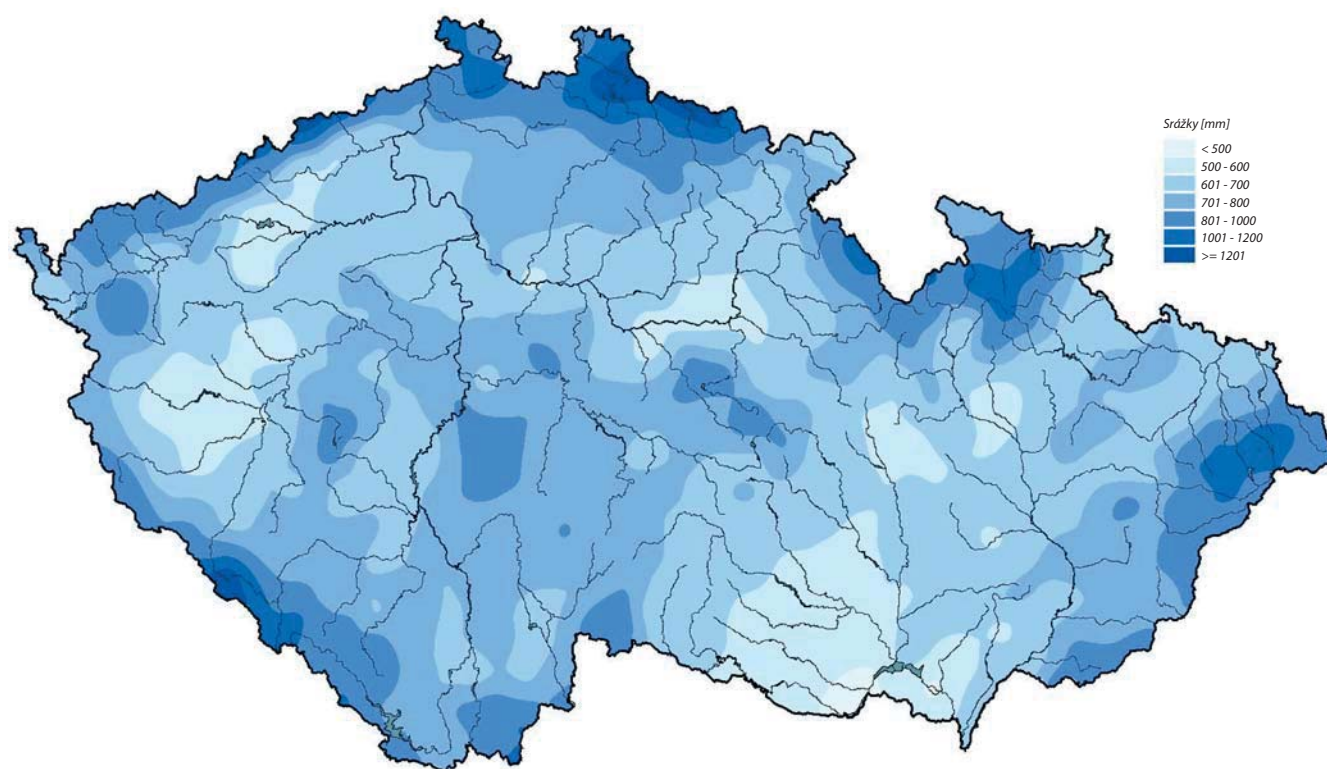
²⁾ Roční odtok z území ČR.

³⁾ Určuje se jako průtok v hlavních povodích s 95% zabezpečeností.

⁴⁾ Jedná se o kvalifikovaný odhad, upřesnění je publikováno ČHMÚ až v II. pololetí 2014.

Obrázek 1.1.1

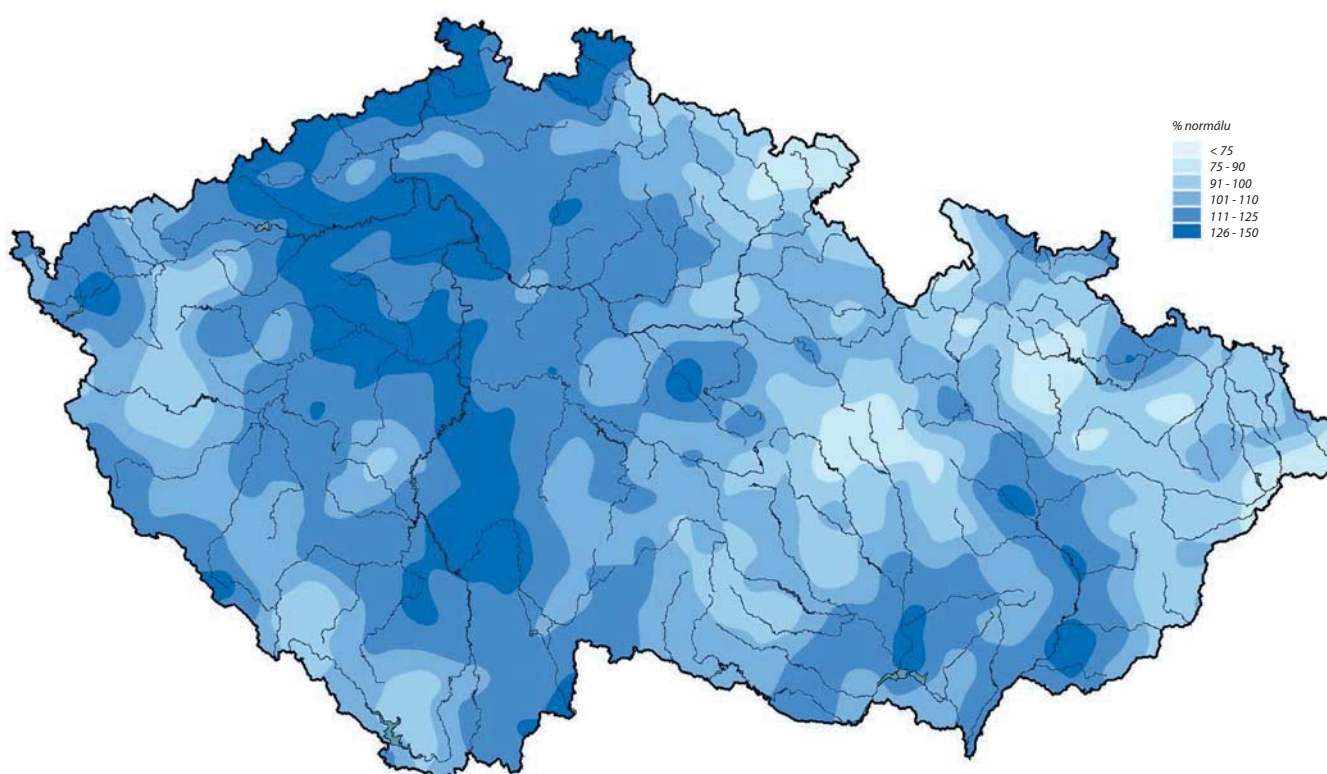
Úhrn srážek na území ČR v roce 2013 v mm

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 1.1.2

Úhrn srážek v roce 2013 na území ČR v % normálu 1961–1990

Pramen: ČHMÚ

1.2 Odtokové poměry

Rok 2013 byl odtokově průměrný až mírně nadprůměrný. Průměrné roční průtoky se v povodí Labe pohybovaly převážně mezi 105 až 140 % dlouhodobých ročních průměrů, v povodí Odry, Olše i Moravy průtoky dosahovaly menších hodnot, nejčastěji od 95 do 105 % dlouhodobých ročních průměrů. Největší roční průměry (150 až 185 % dlouhodobých ročních průměrů) se vyskytovaly na Lužnici, Sázavě, Berounce a na dolním toku Vltavy. Naopak relativně menší průtoky byly zaznamenány u většiny toků v povodí horního Labe (např. Orlice 88 % dlouhodobých ročních průměrů).

Pro začátek prvního čtvrtletí byly charakteristické vzestupy hladin – výrazné rozvodnění toků nastalo již na začátku ledna. Hlavním impulsem zvýšení průtoků byly dešťové srážky v kombinaci s táním následujícím po postupném oteplování. Kulminace proběhly většinou na úrovni 1. SPA při $Q_{1/2}$ až Q_2 . Stupeň ohrožení 3. SPA byl dosažen pouze na Svatavě v Kraslicích (Q_{10} – Q_{20}). Poté již během ledna hladiny plynule klesaly. Druhá významná odtoková situace proběhla na přelomu ledna a února, kdy byl dosažen velký počet 1. SPA a kulminace proběhly opět převážně při $Q_{1/2}$ až Q_2 . V povodí Úslavy, Lužnice, Malše, moravské Dyje, rakouské Dyje, Doubravy a Mandavy byly dosaženy místy úrovně 2. SPA. Výjimečně byl dosažen i 3. SPA, a to na Doubravě a horní Dyji. Následně do poloviny února hladiny většiny toků pozvolna klesaly, pak byly do konce února setrvalé nebo jen velmi mírně rozkolísané. Další výraznější obleva, která přinesla zvýšení průtoků ve všech povodích, nastala na konci února. Úrovně 1. SPA dosáhla pouze Cidlina, Mrlina, Libuňka a Olšava. V první polovině března byly hladiny rozkolísané, ve druhé pak převládala mírně klesající tendence – jen ojediněle s nevýrazným kolísáním. V porovnání s dlouhodobými měsíčními průměry byl leden na většině území ČR odtokově nadprůměrný. Těž únor lze charakterizovat jako odtokově převážně nadprůměrný, a to zejména v důsledku rozvodnění na počátku měsíce. Průměrné průtoky se pohybovaly nejčastěji v rozmezí od 105 do 250 % Q_{II} . Měsíc březen byl odtokově průměrný až mírně podprůměrný. Průměrné březnové průtoky dosahovaly nejčastěji rozmezí 55 až 85 % Q_{III} .

Začátkem druhého čtvrtletí hladiny toků většinou mírně klesaly, v průběhu dubna pak kolísaly vlivem tání sněhové pokrývky a dešťových srážek. Největší vodnosti (2. SPA) byly 13. a 14. 4. zaznamenány v povodí Hané, Brdečky a Hloučely. Začátkem května byly hladiny toků v povodí horního Labe, Odry a Moravy mírně rozkolísané v důsledku vydatnějších srážek 2. a 3. 5. Další vlna srážek zasáhla 10. 5. spíše česká povodí; během 11. a 12. 5. pak vedly srážky ke všeobecným vzestupům v moravských povodích. Od poloviny května převažovaly poklesy nebo mírná kolísání hladin. Od 26. 5. se na většině českých a části moravských povodí vyskytovaly každodenní vydatné srážky, které postupně vedly k velkému nasycení půdy a vzestupům hladin většiny toků v povodí Vltavy, Labe, částečně také Odry a horní Moravy. V měsíci červnu proběhly dvě povodňové situace. První, na začátku období, byla extrémní, druhá, podstatně méně významná, byla až ve třetí dekádě měsíce. Podrobný průběh červnové povodně je popsán v kapitole 2.1. Dubnové průtoky hlavních povodí v Čechách dosahovaly 70 až 80 % Q_{IV} , moravská povodí byla vodnější s 95 až 145 % Q_{IV} . Květen byl ve většině povodí obdobím průměrným nebo mírně nadprůměrným. Průtoky hlavních povodí dosahovaly 85 až 135 % dlouhodobých průměrů Q_V . Měsíc červen byl celkově průtokově nadprůměrný v povodí Labe, Moravy i Odry. Červnové průměrné průtoky dosahovaly v povodí Labe a Dyje většinou 200 až 400 % Q_{VI} . V povodí Moravy dosahovaly průtoky 100 až 200 % Q_{VI} .

Na začátku třetího čtvrtletí ještě doznívala povodňová situace z konce června. Tendence hladin již byla v povodí Labe a Vltavy klesající. Během celého července převažovala ve všech povodích klesající tendence. Vzestupy hladin byly patrné až na konci měsíce. Přívalové srážky vyvolaly velmi prudkou reakci – zejména na tocích české části povodí Odry. Úroveň 3. SPA byla krátkodobě překročena na Lužické Nise v Proseči a v Liberci a na Smědě v Předláních a ve Frýdlantu. V srpnu byla tendence hladin většinou setrvalá. V období srpnových minim – někde i po větší část srpna – se vodnosti pohybovaly na úrovni Q_{355d} , což platilo zejména pro oblasti povodí Odry, Olše a Moravy. V první polovině září byla tendence hladin převážně setrvalá nebo slabě rozkolísaná. Velmi vydatné lokální srážky 2. a 3. 9. vedly ke krátkodobým vzestupům na menších tocích, kulminační průtoky dosahovaly Q_{10d} až Q_2 .

Albrechtický potok - Mníšek

Donínský potok - přehrázka

Nejvýznamnější srážky spadly v období od 12. do 14. 9. a vedly k všeobecným vzestupům ve všech povodích. Úroveň 1. SPA byla krátce překročena (14. 9.) na Zdobnici a horní Moravě ve Vlaském při Q_{30d} až Q_2 . Do konce září pak převažovaly poklesy nebo slabé kolísání hladin. V povodí Vltavy a Labe se v červenci průměrné měsíční průtoky pohybovaly převážně v rozmezí 70 až 110 % Q_{VII} . V srpnu byly zaznamenány průměrné průtoky blízké hodnotám dlouhodobých srpnových průměrů (75 až 130 % Q_{VIII}) – častěji na západě území republiky a též i v části povodí Dyje odvodňujícího oblast Českomoravské vrchoviny. V září se průtoky pohybovaly v povodí Labe a Moravy nejčastěji v rozmezí 60 až 145 % Q_{IX} . V povodí Odry převládaly průtoky od 40 do 85 % Q_{IX} – výjimkou byla česká část povodí Odry, kde hodnoty dosahovaly 150 až 300 % Q_{IX} .

Ve čtvrtém čtvrtletí roku byla tendence hladin toků převážně setrvalá nebo slabě rozkolísaná. V první polovině října, po srážkách, které zasáhly západní polovinu Čech, zejména oblast Šluknovského výběžku a Lužických hor, docházelo ke všeobecným vzestupům hladin. Ty byly patrné i na Ploučnici, Bílině a Lužické Nise, ovšem zde již bez překročení SPA. Do konce října pak převažovaly poklesy nebo slabá kolísání hladin. V průběhu listopadu nedošlo k žádné významnější odtokové situaci, hladiny byly setrvalé nebo jen velmi mírně kolísaly. V prosinci byla tendence hladin setrvalá nebo slabě stoupající. Vzestupy na začátku druhé prosincové dekády byly zapříčiněny poměrně výraznými srážkami v oblasti severních pohraničních hor v kombinaci s táním sněhu. V reakci na to prudce stouply hladiny zasažených toků. Na Libuňce v Pelešanech byla dosažena úroveň 2. SPA. V říjnu se průměrné měsíční průtoky v povodí Vltavy, Labe a Moravy pohybovaly převážně v rozmezí 65 až 120 % Q_X . V listopadu se měsíční průměrné průtoky ve všech hlavních povodích pohybovaly nejčastěji v rozmezí mezi 40 až 110 % Q_{XI} , výjimkou byly toky v moravskoslezské části povodí Odry a Moravy (30 až 60 % Q_{XI}). V prosinci průtoky dosahovaly vzhledem ke svým dlouhodobým průměrům převážně hodnot od 50 do 80 % Q_{XII} . Průměrné nebo mírně větší průtoky byly spíše výjimečné.

Hladiny většiny sledovaných nádrží měly během roku poměrně setrvalou tendenci. Výraznější kolísání míry naplnění zásobních

prostorů bylo patrné zejména u nádrží v povodí Vltavy a Labe na konci května a během června, tj. v době povodní. Naprostá většina nádrží v povodí Vltavy a Labe zaznamenala roční maxima naplnění právě na začátku června a poté následovalo období s pozvolným poklesem. Odlišná byla situace u nádrží v povodí Odry a zejména Moravy, které nebyly povodňovou situací z června zasaženy. Zde bylo zaznamenáno roční maximum naplnění na konci března nebo v první polovině dubna. K ojedinělým vzestupům hladin v nádržích docházelo také na konci roku v důsledku „vánoční oblevy“ zejména v povodí Ohře, jinde byly vzestupy nevýznamné nebo došlo pouze ke kolísání hladin. Naplnění zásobních prostorů nádrží se udržovalo během roku převážně nad 65 %. Největší naplnění vykazala během jarního rozvodnění v březnu vodní díla Skalka (160 %) a Jesenice (132 %), v červnu pak především Orlík (113 %).

Hraniční kámen - Prášilský potok

1.3 Režim podzemních vod

Rok 2013 lze považovat v celkovém pohledu za normální až nadnormální, a to jak pro mělké, tak i pro hlubší horizonty podzemní vody. Došlo k významnému doplnění zejména hlubších obzorů podzemních vod reprezentovaných pramennými vývěry. Nejvyšší mělké hladiny i vydatnosti byly celoročně v jižních a západních Čechách, oblastí s nejnižšími veličinami byly naopak regiony na severovýchodě v povodí Odry.

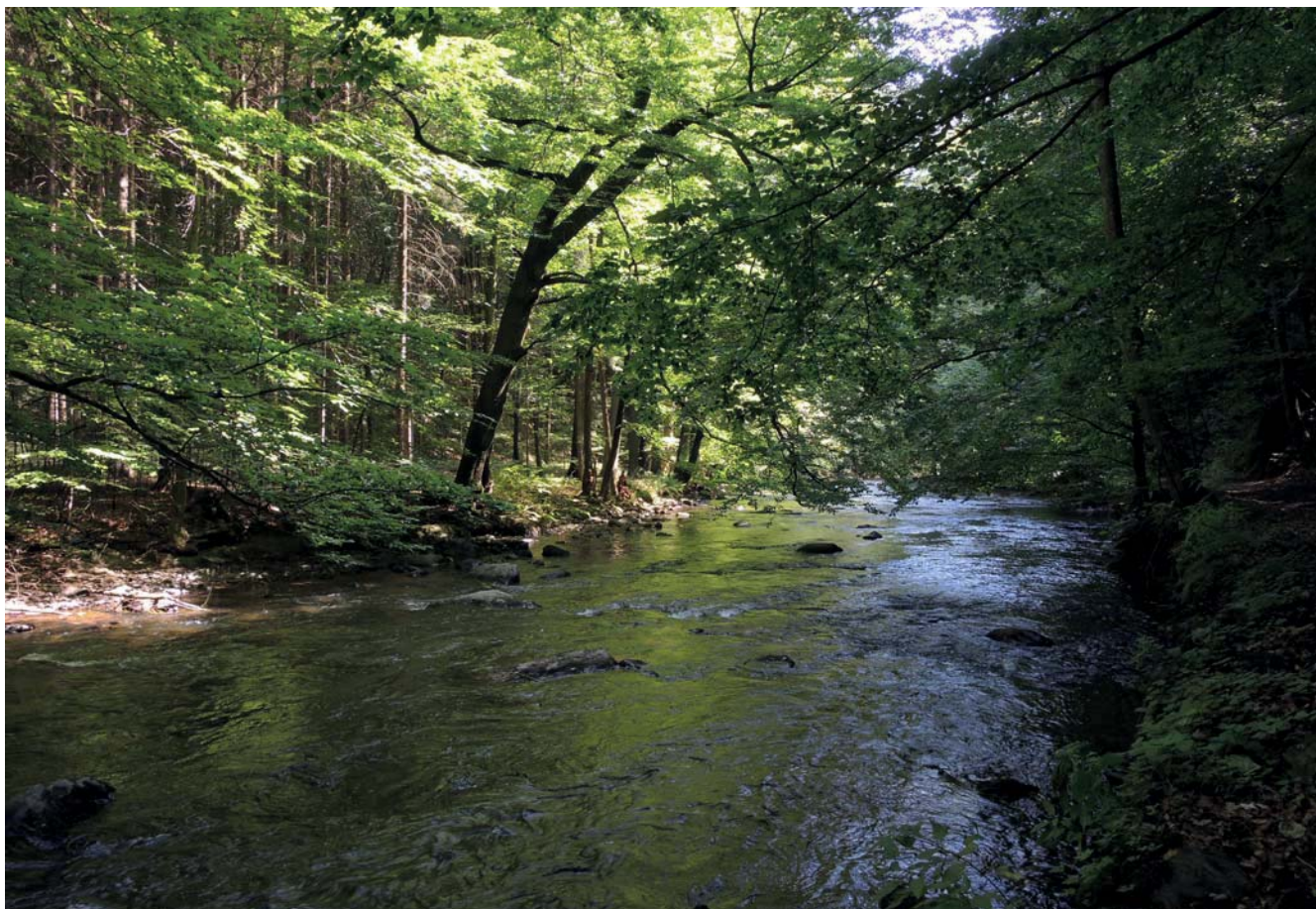
Už na počátku roku byly jednotlivé oblasti republiky z hlediska podzemních vod odlišné. Nejvyšší hladiny a vydatnosti byly na jihu Čech v povodí Horní Vltavy ve výši celkové hodnoty dlouhodobé měsíční křivky překročení (dále jen DMKP), a to 8 % DMKP pro vrty a 23 % DMKP pro prameny. Naopak nejnižší byly na jižní Moravě v povodí Dyje ve výši 62 % DMKP pro vrty a 63 % DMKP pro prameny. Od ledna hladiny i vydatnosti stoupaly téměř v celé republice až na jarní maxima v březnu, kdy 80 % mělkých hladin a 70 % vydatností dosáhlo normálních až nadnormálních hodnot a bylo výše i v meziročním srovnání. Hodnoty zařazení hladin i vydatností na březnových křivkách překročení pro jednotlivé oblasti byly v celé republice vysoké v rozmezí hodnot pro vrty 12 % DMKP (Horní Vltava) až 42 % DMKP (Dyje), u pramenů 26 % DMKP (Horní Vltava) až 51 % DMKP (Dyje).

S postupujícím jarem začala v Čechách většina mělkých hladin i vydatností klesat, zatímco na Moravě pokračovaly sledované veličiny v mírných vzestupech, příp. byly setrvalé. Květnové hodnoty hladin pro jednotlivé oblasti tak zůstaly většinou nadnormální (od 13 % DMKP na Horní Vltavě do 33 % DMKP na Dyji), vydatnosti byly srovnatelné s normály (od 29 % DMKP na Horní Vltavě do 58 % DMKP na Dolním Labi). K významnému doplnění mělkých i hlubších obzorů podzemních vod došlo při červnových povodních.

V Čechách mělké hladiny dosáhly, příp. překročily dosavadní jarní maxima (4 % až 9 % DMKP), na Moravě (11 % až 20 % DMKP) k jejich překonání nedošlo. Vydatnosti dosáhly vysokých nadnormálních hodnot na většině území republiky (6 % až 37 % DMKP) a staly se tak ročními maximy. Pouze na severovýchodě (Odra, Horní Morava) se jim jen přiblížily. Celkem 97 % vrtů a 90 % pramenů mělo měřené veličiny srovnatelné a vyšší než dlouhodobé měsíční normály. I v meziročním srovnání byla naprostá většina hladin a vydatností nad hodnotami loňského června. Hodnoty hladin i vydatností v blízkosti vodotečí byly místy ovlivněny povrchovou vodou.

Následující letní měsíce byly ve znamení mírného, ale setrvalého klesání měřených veličin až na roční minima v srpnu (hladiny) a v září (vydatnosti). Nejsušší, i když srovnatelné s dlouhodobými normály, bylo povodí Odry na severovýchodě s 63 % DMKP pro vrty a 58 % DMKP pro prameny. Nejvodnější zůstala oblast povodí Berounky s 18 % DMKP pro vrty a 27 % DMKP pro prameny.

Během podzimu byly mělké hladiny převážně setrvalé, v povodí Berounky, Odry a Moravy mírně vzestupné. Vydatnosti mírně klesaly v celé republice v souladu s normálními až nadnormálními hodnotami DMKP. Proto i ke konci roku zůstaly mělké i hlubší obzory podzemních vod v celé republice normální až nadnormální v rozmezí hodnot pro vrty 28 % (Berounka, Dolní Labe) až 63 % DMKP (Odra) a pro prameny 24 % (Berounka) až 55 % DMKP (Odra). Přes 60 % vrtů i pramenů mělo hladiny a vydatnosti srovnatelné s dlouhodobými měsíčními normály. Více než 70 % sledovaných veličin bylo výše i meziročně. K největšímu doplnění podzemních vod došlo na jihovýchodě v povodí Dyje a Dolní Moravy (meziročně o 25 % DMKP), naopak na severovýchodě (Odra) zůstaly podzemní vody na stejné úrovni. Počet hladin i vydatností pod mezí charakterizující sucho (85 % DMKP) byl minimální – 5 % hladin a 6 % vydatností. Jednalo se převážně o objekty s dlouhodobě klesajícími veličinami na východě Moravy a v podhůří Krušných hor.

Metuje - Peklo

„Vodní mlýn“ – Laura Pikartová – 5.B, ZŠ a MŠ Tasovice, Jihomoravský kraj

2. Povodňové situace

2.1 Povodně v červnu 2013

Koncem května a v průběhu června 2013 zasáhly Čechy a částečně i Moravu v několika vlnách vydatné srážky, které způsobily rozsáhlé regionální povodně. Rozvodněny byly vodní toky v celém povodí Vltavy, značné části povodí Labe a okrajově rovněž v povodí Dyje. Na řadě míst se vyskytly i lokální přívalové srážky, které způsobily lokální povodně na malých tocích. Významné povodně byly v tomto období i v sousedních zemích na Labi a Dunaji.

Velikost odtokové reakce na spadlé srážky byla značně ovlivněna předchozím silným nasycením území v důsledku srážkové nadnormálního května. V květnu vypadlo na území ČR 152 % dlouhodobého normálu srážek, na západě Čech to bylo ještě více (v Karlovarském kraji přes 200 % normálu).

V červnu se povodně vyskytly ve třech vlnách, které byly reakcí na tři srážkové významné epizody. První vlna srážek zasáhla téměř výlučně Čechy ve dnech 29. 5. až 3. 6. Nejvyšší srážkové úhrny byly naměřeny v pásu od Šumavy přes střední Čechy až ke Krkonošům 1. a 2. 6. Vydatné plošné srážky byly v některých oblastech ještě navýšeny lokálními přívalovými srážkami a denní úhrny v několika stanicích dosáhly hodnot odpovídajících 100leté době opakování.

Povodně první vlny byly zaznamenány téměř na celém povodí Labe. Největších extrémů dosáhly kulminační průtoky na menších a malých vodních tocích, kde došlo ke kombinaci přívalových a regionálních srážek. V některých oblastech to vedlo k projevům erozní činnosti a sesuvům půdy. Extrémní povodně s dobou opakování více než 100 let proběhly v Podkrkonoší na říčce Čistě, v povodí Cidlina na Bystřici, v povodí Mrliny, v Plaňanech na Výrovce, v Radíči na Mastníku, na Smutné a ve všech vodoměrných profilech v povodí vlašimské Blanice. Průtoky s touto extremitou se s vysokou mírou pravděpodobnosti vyskytly i na mnohých nepozorovaných menších vodotečích v nejvíce zasažených oblastech.

Vltava - soutok s Berouňkou, povodeň červen 2013, Lahovice - Radotín - Velká Chuchle

Z hlavních přítoků Vltavy byla nejvíce rozvodněna Lužnice ve svém dolním úseku, kde doba opakování v Bechyni dosáhla 100 let, na Otavě v Písku a na Sázavě v Nespekách se jednalo o 20–50letý průtok, na Berounce v Berouně byl dosažen 20letý průtok. Na Vltavě od Českých Budějovic až po soutok s Labem extrémita kulminačního průtoky ve vodoměrných stanicích odpovídala době opakování 20–50 let. Na Labi v Mělníku pod soutokem s Vltavou byl dosažen 50letý průtok, v Ústí nad Labem, Děčíně a Hřensku šlo o 20–50letý průtok. Kulminační průtoky vyhodnocené pro hlavní profily na velkých tocích jsou uvedeny v tabulce 2.1.1.

Tabulka 2.1.1.

Kulminační průtoky vyhodnocené pro hlavní profily na velkých tocích

Tok	Profil	Povodeň v červnu 2013		Povodeň v srpnu 2002		Povodeň na jaře 2006		Poměr kulminační 2013/2002
		Průtok (m³/s)	Doba opakování	Průtok (m³/s)	Doba opakování	Průtok (m³/s)	Doba opakování	
Vltava	České Budějovice	628	20–50	1 310	>1 000	343	5	0,5
Lužnice	Bechyně	561	100	666	500–1 000	460	50	0,8
Otava	Písek	548	20–50	1 180	500–1 000	241	2–5	0,5
Vltava	VD Orlík - přítok	2 160	100	3 900	1 000	1 100	5–10	0,6
Sázava	Nespeky	509	20–50	378	5–10	547	20–50	1,4
Berounka	Beroun	960	20	2 170	500–1 000	337	<2	0,4
Vltava	Zbraslav	2 100	20–50	3 340	200–500	1 200	2–5	0,6
Vltava	Praha	3 040	20–50	5 160	500	1 430	2–5	0,6
Labe	Brandýs/ Kostelec	744	5	530	<2	1 030	20	1,4
Labe	Mělník	3 640	50	5 050	200–500	2 410	5–10	0,7
Ohře	Louny	314	<2	175	<2	255	<2	1,7
Labe	Ústí nad Labem	3 630	20–50	4 700	100–200	2 540	5–10	0,8

Pramen: Zpráva projektu „Vyhodnocení jarní povodně 2006 na území ČR“, Dílčí zpráva projektu „Vyhodnocení povodní v červnu 2013“

První vlna povodní v červnu 2013 byla z hlediska příčin, průběhu a zasaženého území srovnatelná s mnohem větší povodní v srpnu 2002. Povodňová situace v červnu 2013 byla sice co do extremity méně významná, ale nástup její první vlny byl důsledkem rozložení přírodních srážek a jejich výraznější intenzity v mnohých profilech rychlejší. Rovněž bylo více zasaženo povodí Labe nad Mělníkem, takže v tomto soutokovém uzlu byl poměr kulminačních průtoků Labe a Vltavy zcela jiný. V obou případech však byl další průběh povodně po Labi ovlivněn rozsáhlými rozlivy Mělnické a Litoměřické inundace. Naopak povodeň na jaře 2006 byla svou příčinou a průběhem naprosto odlišná. I přes to, že byla povodní obdobně zasažena povodí Sázavy a Lužnice, rozdíl spočíval v tom, že v červnu 2013 povodeň vznikla na dolní části obou povodí, zatímco v roce 2006 byla zasažena celá jejich plocha.

V druhé epizodě od 8. do 10. 6. se vyskytovaly srážky převážně lokálního přívalového charakteru, které způsobily na řadě míst (např. na Plzeňsku, Domažlicku, Kladensku, Lounsku, ve Šluknovském výběžku, v oblasti Jeseníků) významnější přívalové povodně. Na hydrologicky pozorovaných větších tocích však jen výjimečně došlo k překročení 5letého průtoku.

Třetí epizoda 24. a 25. 6. byla charakteristická plošně rozsáhlými a vydatnými regionálními srážkami, které byly posunuty více na východ a zasáhly i část Moravy. Před těmito srážkami bylo několikadenní období s vysokými až tropickými teplotami, během kterého se nasycenost území snížila. Odtoková odezva

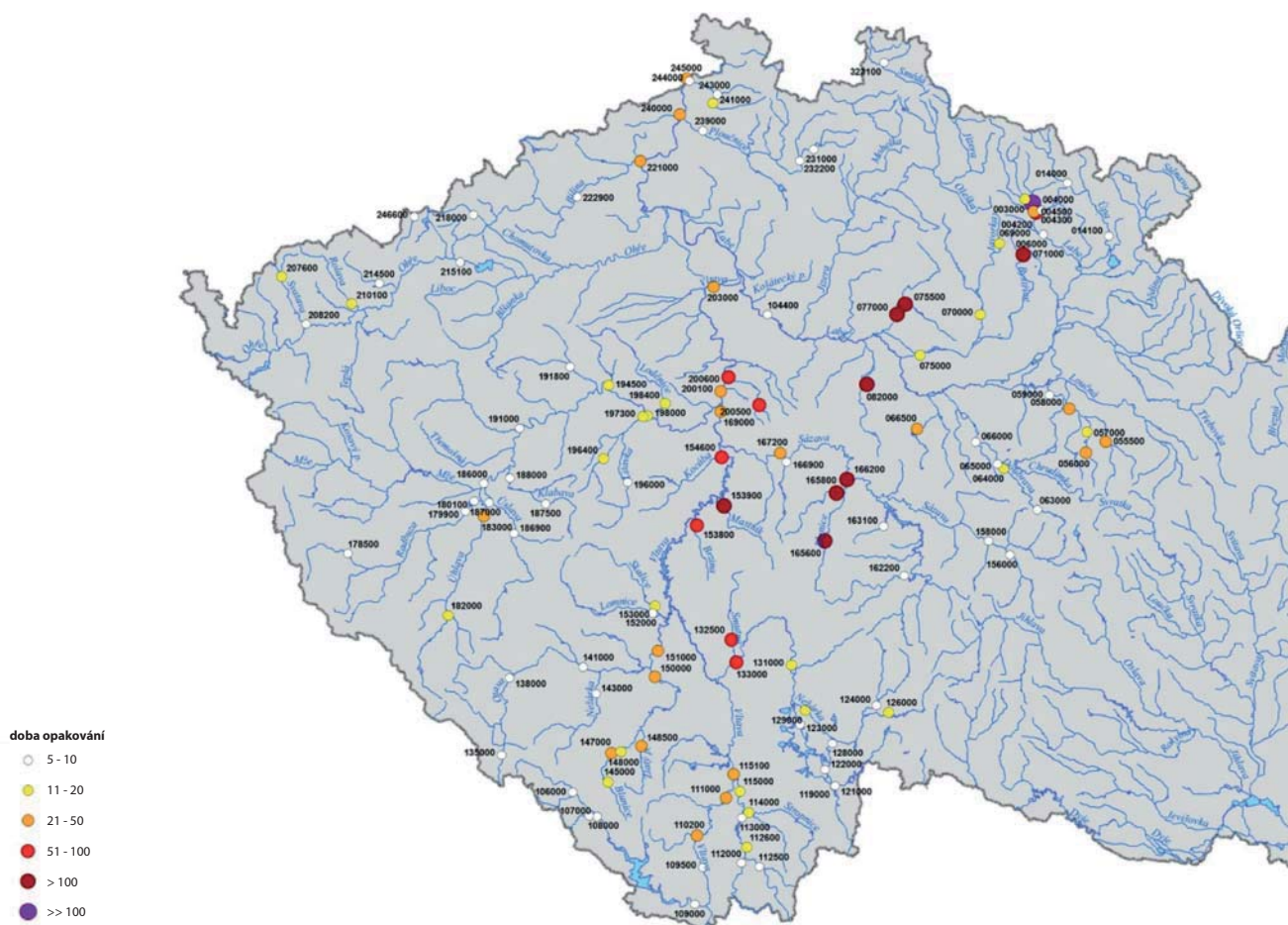

Chomutovka - povodeň červen 2013

byla nejintenzivnější v povodí Doubravy a Chrudimky, kde se doby opakování kulminačních průtoků pohybovaly v rozmezí 10 až 50 let, jinde ve východní polovině Čech (Sázava, Lužnice) a na Moravě (Dyje a některé její přítoky) byly povodně většinou 2leté.

Obrázek 2.1.1

Vodní toky zasažené povodněmi v červnu 2013 s vyznačením vodoměrných stanic s alespoň 5letou dobou opakování kulminačních průtoků

2.2 Odstraňování povodňových škod

Ministerstvo zemědělství

V roce 2013 byl ukončen program na odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku z roku 2010 a zároveň byl zahájen program na odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku II a program na odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací.

Program 229 110 „Odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“ obsahoval v roce 2013 pouze jeden podprogram:

229 117 „Odstranění následků povodní roku 2010“ – realizace byla ukončena k 31. 12. 2013. Žadateli o podporu byly s. p. Povodí a Lesy ČR, s. p.

Program 129 270 „Odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku II“ zahájil v roce 2013 činnost prostřednictvím podprogramu:

129 272 „Odstranění následků povodní roku 2013“, který vznikl v reakci na povodňové situace v daném roce. Jeho realizace byla zahájena 12. 9. 2013. Žadateli o podporu jsou s. p. Povodí a Lesy ČR, s. p.

Cílem obou výše uvedených programů je odstranění povodňových škod na státním vodohospodářském majetku tak, aby byla zajištěna funkce vodních koryt a vodohospodářských děl.

Program 129 140 „Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací“ obsahoval v roce 2013 pouze jeden podprogram:

129 144 „Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2013“ – tento podprogram vznikl v reakci na povodňové situace v daném roce a byl vyhlášen 17. 9. 2013, předpokládané datum jeho ukončení je k 31. 12. 2015. Žadateli o podporu na odstranění následků povodní na infrastruktuře vodovodů a kanalizací jsou obce, svazky obcí a vodohospodářské akciové společnosti s majoritní kapitálovou účastí měst a obcí.

Finanční plnění výše uvedených podprogramů je součástí kapitoly 9.1 této zprávy.

Ministerstvo životního prostředí

Povodně a záplavy v květnu a červnu 2013 na území České republiky způsobily škody v gesci Ministerstva životního prostředí ve výši 568,62 mil. Kč.

Na základě usnesení vlády ČR č. 580 ze dne 31. 7. 2013 k financování odstraňování škod a obnovy částí území ČR poškozených povodněmi v květnu a červnu 2013 a usnesení vlády ČR č. 845 ze dne 6. 11. 2013 o změně usnesení vlády ČR č. 580 byla kapitola 315 Ministerstva životního prostředí (dále jen MŽP) posílena celkem o 568,62 mil. Kč na likvidaci škod po této živelní pohromě, a to prostřednictvím podprogramu 115 272 MŽP Povodně 2013. V říjnu 2013 proběhla výzva k oznámení a upřesnění typu a výše vzniklých škod při povodních 2013.

Opatření, která mohou být z tohoto podprogramu realizována, jsou:

1. Rekonstrukce a opravy ČOV,
2. Dekontaminace půdy,
3. Dekontaminace zdrojů povrchových a podzemních vod,

4. Obnova migrační prostupnosti a ekologické stability krajiny,
5. Obnova přirozené funkce vodních toků,
6. Odstranění škod na majetku státu ve správě resortních organizací MŽP.

2.3 Projekt Vyhodnocení povodní v červnu 2013

V souvislosti s povodněmi v červnu 2013 byla evidována ztráta 15 lidských životů a značné materiální škody ve výši 15,4 mld. Kč. Vydání lišáků způsobily také četné sesuvy půdy s dalšími škodami. Svými důsledky se tak tyto povodně řadí ke katastrofickým povodním na přelomu 20. a 21. století, hned na třetí místo za povodně v letech 1997 a 2002.

Proto, obdobně jako jiné významné povodně, byly povodně v červnu 2013 vyhodnoceny formou komplexního projektu, jehož zpracování uložila vláda ČR svým usnesením č. 533 ze dne 3. 7. 2013. Předmětem vyhodnocení byly všechny aspekty povodňové situace, jejich příčin, průběhu, provedených opatření a jejich účinnosti, sociálních, zdravotních a ekonomických důsledků a dopadů na životní prostředí. Koordinací projektu bylo pověřeno Ministerstvo životního prostředí, vlastní dokumentační a vyhodnocovací práce zabezpečoval Český hydrometeorologický ústav (dále jen ČHMÚ). Projekt byl rozdělen do 13 dílčích úkolů, na jejichž zpracování se podíleli rovněž správci povodí a další odborné subjekty, bylo také čerpáno z povodňových zpráv krajů a obcí.

Dílčí části projektu a jejich zpracovatelé:

Meteorologické příčiny povodní Hydrologické vyhodnocení povodní Analýza antropogenního ovlivnění povodňového režimu	Český hydrometeorologický ústav
Činnost povodňových komisí, složek IZS a ostatních účastníků ochrany před povodněmi	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. M., v. v. i.
Předpovědní povodňová služba	Český hydrometeorologický ústav
Analýza mediálního informování veřejnosti	Bison&Rose s. r. o.
Vyhodnocení funkce a bezpečnosti vodních děl za povodní	Povodí Vltavy, s. p., Povodí Labe, s. p., Povodí Ohře, s. p., Povodí Moravy, s. p., Vodní díla TBD a. s.
Vyhodnocení funkčnosti protipovodňových opatření	Vodohospodářský rozvoj a výstavba a. s.
Vyhodnocení rozsahu a dokumentace zaplavených území	Povodí Vltavy, s. p., Povodí Labe, s. p., Povodí Ohře, s. p.
Sociální a zdravotní dopady povodní Ekonomické dopady povodní	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. M., v. v. i.
Dokumentace svahových nestabilit	Česká geologická služba
Dopady povodní na životní prostředí a ochranu vod	Česká inspekce životního prostředí

„Lodní doprava“ – Dagmar Sedláčková – 4. třída, ZŠ a MŠ Tasovice, Jihomoravský kraj

3. Jakost povrchových a podzemních vod

3.1 Jakost povrchových vod

Současná jakost povrchových vod ve srovnání s dvouletým obdobím 1991–1992

Mapa jakosti vod ve vybraných tocích České republiky byla zpracována jak k časové úrovni let 1991–1992, tak 2012–2013 podle ČSN 75 7221 Jakost vod – Klasifikace jakosti povrchových vod.

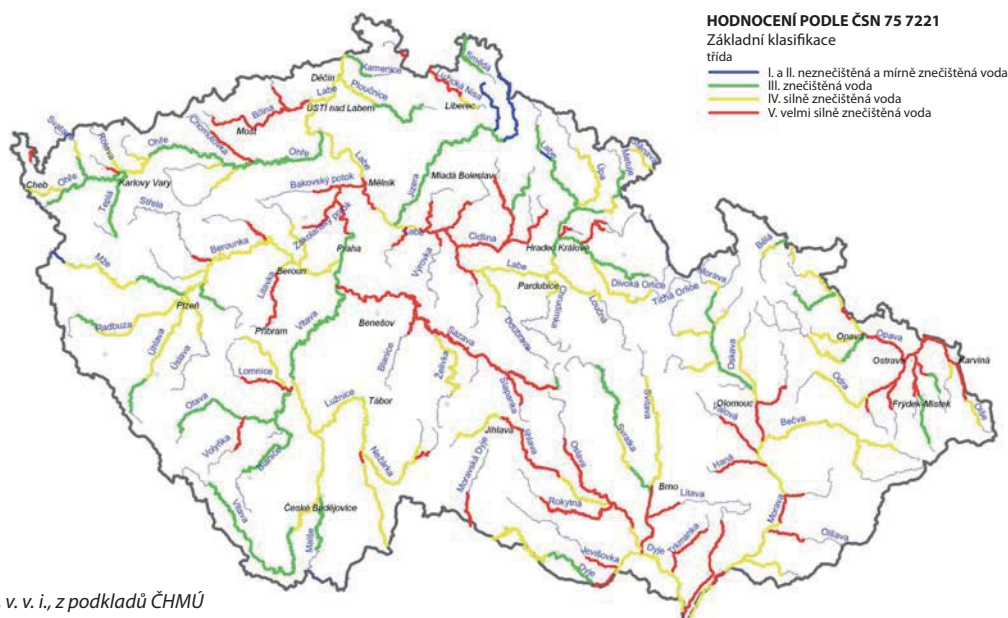
Každoročně je ve Zprávě o stavu vodního hospodářství ČR uváděno porovnání aktuálního stavu se stavem jakosti vody období 1991–1992. S ohledem na rozsah v té době sledovaných ukazatelů bylo možné zpracovat jen porovnání podle základní klasifikace.

Z obrázku 3.1.2 je patrné, že i přes výrazné zlepšení jakosti vod se ještě i v současnosti vyskytují (byť velmi krátké) úseky vodních toků zařazené do V. třídy jakosti povrchové vody.

Pro zpracování uvedené mapy jakosti vody v tocích ČR za období 2012–2013 bylo použito výsledné zhodnocení z celkem 288 profilů sítě sledování jakosti vod v tocích, které poskytli správci povodí. Zařazení jednotlivých sledovaných profilů do tříd čistoty podle ČSN 75 7221 je následující:

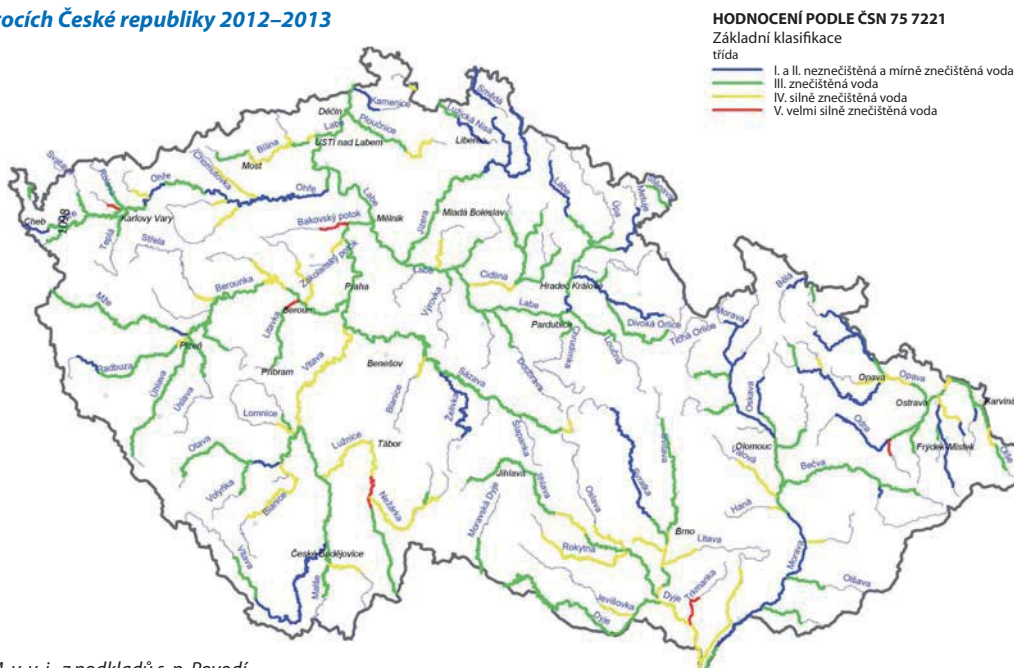
I. třída – neznečištěná voda – stav povrchové vody, který nebyl významně ovlivněn lidskou činností a při kterém ukazatele jakosti vody nepřesahují hodnoty odpovídající běžnému přirozenému pozadí v toku,

Obrázek 3.1.1
Jakost vody v tocích České republiky 1991–1992

Pramen: VÚV TGM, v. v. i., z podkladů ČHMÚ

Obrázek 3.1.2
Jakost vody v tocích České republiky 2012–2013

Pramen: VÚV TGM, v. v. i., z podkladů s. p. Povodí

II. třída – mírně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které umožňují existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,

III. třída – znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které nemusí vytvořit podmínky pro existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,

IV. třída – silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze nevyváženého ekosystému,

V. třída – velmi silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze silně nevyváženého ekosystému.

Radioaktivita

Ve vybraných profilech státní monitorovací sítě jsou v povrchových vodách dlouhodobě sledovány radiologické ukazatele. Tyto profily jsou situovány v místech stávajících jaderných zařízení a v úsecích toků ovlivněných výpustmi důlních vod a průsaky z odvalů hlusiny z těžby nebo úpravy uranových rud.

V povrchových vodách vodního toku Vltava na profilu Vltava – Solenice (pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Temelín) byla v roce 2013 roční průměrná objemová aktivita tritia 21,1 Bq/l, v profilu Vltava – Praha 8,6 Bq/l a před zaústěním do Labe v profilu Vltava – Zelčín 7,3 Bq/l. Zjištěné hodnoty vyhovují normám environmentální kvality (dále jen NEK) pro tritium v povrchových vodách podle nařízení vlády č. 61/2003 Sb. Celková objemová aktivita alfa i beta byla zjištěna také v hodnotách zcela vyhovujících NEK. Ostatní aktivační a štěpné produkty vznikající při provozu jaderných elektráren nebyly detekovány. Zjištěny byly nízké objemové aktivity stroncia 90 a cesia 137 odpovídající

reziduální kontaminaci po atmosférických testech jaderných zbraní a havárii jaderného reaktoru v Černobylu v minulém století.

V okolí příbramských ložisek uranových rud v povrchových vodách vodního toku Kocába v profilu Višňová a v Drásovském potoce – Drásov jsou každoročně opětovně zjišťovány zvýšené hodnoty radiologických ukazatelů (dle ČSN 75 7221 se jedná o třídu jakosti V).

Pod zaústěním odpadních vod z jaderné elektrárny Dukovany byla průměrná objemová aktivita tritia za období 2012–2013 v profilu Jihlava pod nádrží Mohelno 109,1 Bq/l a v profilu Jihlava – Ivančice pod 52,6 Bq/l. Zjištěné hodnoty vyhovují NEK-RP i NEK-NPH pro tritium v povrchových vodách podle nařízení vlády č. 61/2003 Sb. Celková objemová aktivita beta byla zjištěna rovněž v hodnotách zcela vyhovujících NEK. Při hodnocení dle ČSN 75 7221 spadaly výsledné charakteristické hodnoty celkové objemové aktivity beta (i aktivity beta po korekci) v obou profilech do I. třídy a tritium řadilo tok do II. třídy jakosti vody.

S ohledem na zhodnocení sledování radioaktivity v povrchových vodách v oblasti pod ložiskem Stráž pod Ralskem v povodí Ploučnice lze konstatovat, že u celkové objemové aktivity alfa a celkové objemové aktivity beta nebyly překročeny hodnoty NEK z nařízení vlády č. 61/2003 Sb.

Kvalita vody ve vodárenských a ostatních nádržích

Rok 2013 byl na území České republiky s průměrnou teplotou vzduchu 7,9 °C teplotně normální. Průměrný úhrn srážek na celém našem území dosáhl 727 mm, což odpovídá 108 % srážkového normálu. V řadě vodních nádrží však přesto docházelo k eutrofizaci vody (tj. k procesu způsobenému zvýšeným obsahem minerálních živin – především pak sloučenin fosforu – a též i /v menší míře/ sloučenin dusíku ve vodách).

Pokud jde o nádrže v rámci správy Povodí Labe, s. p., je možné konstatovat, že z hlediska vývoje jakosti vody sehrálo největší roli srážkově bohaté období v červnu a v červenci. Přestože období vrcholného léta bylo spíše chladnější, na některých nádržích zvýšený přísun živin vyvolal nadměrný rozvoj vodního květu sinic (např. VD

VD Sedlice na Želivce

Rozkoš, VD Harcov). S ohledem na vývoj teplot vody lze vegetační období hodnotit jako mírně nadprůměrné, což přispělo k rozvoji fytoplanktonu. K tomuto rozvoji přispěl také přísun nutrientů po srážkové méně bohatém jarním období. Teplotně nadprůměrný podzim 2013 způsobil, že až do konce roku byly všechny nádrže (včetně horských) bez souvislého ledového pokryvu. Na začátku vegetačního období byla jakost vody ve vodárenských nádržích Povodí Labe, s. p., ovlivněna dlouhým zimním obdobím, které bylo v polovině dubna vystřídáno prudkým teplotním zvratem, který na většině nádrží způsobil velmi rychlý vzestup hladinové teploty vody nad 12 °C. Vysoké průtoky koncem června zvýšily koncentraci organických látek dle $CHSK_{Mn}$ na nádrži Hamry až do úrovně 12–13 mg/l. Zvýšená byla také koncentrace celkového fosforu (40–60 µg/l). Ke zlepšení jakosti surové vody byl na nádrži Hamry prováděn regulační odlov doprovodných druhů ryb spojený s dlouhodobým ichtyologickým průzkumem. Na vodárenské nádrži Křižanovice byla jakost vody průměrná (30 µg/l chlorofylu-*a*, průhlednost 100–250 cm). Dvě povodňové vlny v průběhu června přivedly do nádrže Vrchlice cca 6,2 mil. m³ vody, což činilo cca 90 % zásobního objemu nádrže. Voda velmi špatné kvality s velkým množstvím rozpuštěných i nerozpuštěných látek zaplnila přibližně dvě třetiny objemu. Velká část objemu povodňových vod však byla účelovou manipulací převáděna mimo oblast vodárenského odběru. Na vodárenské nádrži Josefův Důl byly opět na jaře a v letním období zjištěny neobvykle vysoké počty pikosiníci rodu *Merismopedia*. V podzimním období však oproti předchozím třem rokům došlo ke zřetelnému poklesu těchto vodárensky nežádoucích organismů. Z podnětu a. s. Severočeské vodovody a kanalizace Teplice a převážně jejím nákladem se ve dnech 6. až 7. 5. uskutečnila již osvědčená letecká aplikace mletého vápence na vodárenské nádrži Souš. Pokud jde o nádrže s vodárenským významem v povodí Labe, lze konstatovat, že na nádrži Labská došlo ke zhoršení kvality vody v jarním období (průhlednost začátkem června činila pouze 100 cm), maximální koncentrace chlorofylu-*a* v červenci přesahovaly hodnotu 30 µg/l. Ve zbývajícím období se průhlednost pohybovala nad 200 cm (maxima 410 cm). Na nádrži Seč byla jakost vody lepší oproti předchozímu období a koupací sezóna zde probíhala bez větších problémů (dobrá jakost vody ke koupání). K lepšímu posouzení okolností vytvářejících jakost vody v nádrži probíhal v roce 2013 podrobný monitoring realizovaný na VD Seč ve spolupráci s Krajským úřadem Pardubického kraje, Ústavem experimentální botaniky AV ČR a Povodím Labe, s. p. Pokud jde o jakost v ostatních nádržích, lze konstatovat, že vývoj jakosti vody na tomto typu nádrží byl podobný jako v předchozích letech. Na nádrži Bedřichov byla tradičně voda výborné kvality. Hladinová teplota vody dosáhla výjimečné hodnoty 25 °C a byly zde optimální podmínky pro koupání osob. Jakost vody v nádrži Fojtka byla zhoršená (průhlednost opakovaně pod 100 cm, maxima koncentrace chlorofylu-*a* 55 µg/l). Nejhorší jakost vody byla tradičně na nádržích s častou obměnou vody, kterými jsou Les Království a Pařížov.

Jakost vody ve vodních nádržích byla v roce 2013 v rámci správy Povodí Vltavy, s. p., převážně v rámci běžné meziroční variability. Rok 2013 se vyznačoval chladným jarem a povodňovými průtoky v červnu. Zatímco jaro se významněji v jakosti vody neprojevilo, výrazně zvýšené průtoky v červnu znamenaly vždy silný vnos fosforu s potenciálem stimulace eutrofičních projevů. Většina vodních nádrží také zareagovala zvýšenou přítomností řas a sinic, a to zejména v srpnu, případně až v září. Přestože na některých vodních nádržích byla změna sezónního vývoje biomasy fytoplanktonu významná (Klíčava, Slapy), hranice meziroční variability nebyly překročeny. Přítomnost huminových látek každoročně zhoršuje jakost vody odebírané úpravnou na vodárenské nádrži Římov a na nádržích situovaných v povodích, kde ustoupila acidifikace: Lučina u Tachova, Pilská, Láz a Obecnice u Příbrami, Karhov na Jindřichohradecku. V oblasti ohrožení jakosti vody pesticidními látkami byla nepříznivá situace na vodárenské nádrži Švihov a zejména na jejích přítocích (triazinové herbicidy) – zejména

Nádrž Kožichovice na Markovce, Třebíčsko

v důsledku intenzivního pěstování především kukuřice a řepky k technickým účelům na systematicky odvodněných plochách. Ohrožení eutrofizací platilo pro všechny vodní nádrže, příčinou byla především koncentrace fosforu na vstupu. Upravitelnost vody je eutrofizačními projevy pravidelně zhoršována na vodárenských nádržích Lučina, Žlutice, méně i Římov a Karhov, významně ohrožená je vodárenská nádrž Švihov. Na ostatních nádržích je eutrofizací zhoršována rekreační využitelnost Orlíku, Lipna, Hracholusk, Českého údolí. Obecně průběh jakosti vody ve vodních nádržích v roce 2013 odpovídal běžné meziroční variabilitě. Dřívější problémy v jakosti vody přetrvávají a nové se neobjevily. Výjimkou byla vodárenská nádrž Švihov, kam v souvislosti s rekonstrukcí čistíren odpadních vod (dále jen ČOV) Pelhřimov vstupovalo vysoké množství fosforu (podobně tomu bylo i ve vodní nádrži Sedlice).

V oblasti správy Povodí Ohře, s. p., byla kvalita vody průběžně monitorována a dle výsledků zonačního měření nebylo zapotřebí provádět odkalování s výjimkou vodárenské nádrže Mariánské Lázně. Na přelomu srpna a září zde proběhlo odkalování spočívající v odpuštění anoxické vrstvy. V územní působnosti Povodí Ohře, s. p., tak nedošlo k ohrožení dodávky pitné vody z důvodu kvality ani kvantity.

V oblasti správy Povodí Moravy, s. p., byla vegetační sezóna 2013 ovlivněna suchým a teplým létem, ve kterém byl očekáván masový rozvoj planktonních sinic, speciálně rodu *Microcystis*, v nádržích, které vodními květy obvykle trpí. Skutečnost se ukázala příznivější, ve většině nádrží fytoplanktonu dominovaly v létě zelené kokální řasy, krásivky a rozsivky, přesto je nutno zmínit několik nádrží, u kterých k rozvoji vodního květu došlo. Rod *Microcystis* se stal významnou dominantou na přelomu července a srpna pouze v nádrži Fryšták. V rekreační nádrži Jevišovice se masově pomnožila sinice *Aphanizomenon flos aquae* překvapivě až v říjnu. Ve vodárenské nádrži Vír byl zaznamenán silný vodní květ tvořený sinicí *Aphanizomenon yezonense* v červenci a spíše chladnomilná sinice *Woronichinia naegelia* se silně rozvinula v Brněnské přehradě na profilu Zouvalka a v nádrži Bystřička. Znepokojivý byl silný rozvoj více druhů sinic v září v jinak mezotrofní nádrži Opatovice. Významný zákal vláknité sinice *Pseudanabaena limnetica* byl zaznamenán v červenci a v srpnu ve vodním díle Nové Mlýny i v Podhradském rybníku (tato sinice však nevytváří pravý vodní květ). Je nutno zmínit i některé případy, kdy došlo

k masovému rozvoji jiných skupin řas. Především šlo o nečekaně silný rozvoj zeleníku rodu *Vacuolaria* v září v nádrži Landštejn nebo o prosazení se obrněnky *Ceratium furcoides* v nádrži Výrovce. Za vysokými hodnotami koncentrace chlorofylu-*a* v Nových Mlýnech, Olekovicích a v Podhradském rybníku ve druhé polovině vegetační sezóny stojí rozmanitá společenstva rozsivek, případně zelených řas. Důležitý je rovněž pravidelný mohutný rozvoj krásivek rodu *Staurastrum* ve vodárenské nádrži Mostišť.

Jakost surové vody v oblasti správy Povodí Odry, s. p., ve vodárenských nádržích Šance, Kružberk a Morávka byla v roce 2013 velmi dobrá a nevyžadovala složitější úpravu na vodu pitnou. Na žádné z těchto nádrží nebyl zaznamenán masivnější rozvoj fytoplanktonu. Celková biomasa byla nízká a naměřené počty jednotlivých zástupců fytoplanktonu se pohybovaly v desítkách, ojediněle stovkách organismů na jeden mililitr. Dílčí problém byl zaznamenán na VN Šance, kde vzhledem k extrémnímu zaklesnutí hladiny z důvodu stavebních prací na rekonstrukci přehrady došlo k obnažení jemného sedimentu a jeho následnému vymývání zpět do vodního sloupce. Krátkodobě tedy došlo ke snížení průhlednosti vody, avšak na úpravu surové vody na vodu pitnou tento jev vliv neměl.

Kvalita vody využívané ke koupání osob v koupací sezóně 2013

Nejčastější problémy s jakostí vody souvisejí s masovým výskytem sinic, který v některých lokalitách každoročně vede k vyhlášení zákazu koupání.

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů, upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, které musí být splněny v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví; dále stanovuje soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jejich působnost a pravomoc. Jednou z oblastí, která je chráněna tímto zákonem, je i koupání v přírodě, provozování koupališť ve volné přírodě, umělých koupališť, bazénů a saun. Vyhláška č. 238/2011 Sb. řeší vybavenost koupališť ve volné přírodě a požadavky na způsob odběru vzorků a četnost kontroly a na jakost vody ke koupání.

Podle současné právní úpravy je seznam lokalit pro koupání ve volné přírodě, na kterých bude sledována kvalita vody ke koupání, každoročně před zahájením letní rekreační sezóny zveřejňován, aktualizován a doplňován především na základě připomínek veřejnosti. Důležitou roli v této oblasti má i novela vodního zákona, protože jednou ze zásadních změn oproti bývalé směrnici 76/160/EHS je to, že členské země už nemají jen monitorovat jakost vody a informovat o tom obyvatele, ale tam, kde není jakost vody ke koupání vyhovující, musí země činit aktivní opatření k nápravě. Ke každému koupacímu místu, které je uvedeno v seznamu sledovaných vod ke koupání v přírodě, musí být zpracován tzv. „profil

vody ke koupání“, ve kterém jsou vedle jiných charakteristik popsány zdroje znečištění, návrhy nápravných opatření v povodí apod. Souvisejícím legislativním předpisem k zákonu o vodách je vyhláška č. 155/2011 Sb., o profilech povrchových vod využívaných ke koupání.

Z celkového počtu 157 reportovaných vod ke koupání byly v roce 2013 pouze tři lokality klasifikovány dle požadavků stanovených směrnicí 2006/7/ES jako nevyhovující.

Lososové a kaprové vody v roce 2013

Lososové a kaprové vody jsou povrchové vody vyhlášené nařízením vlády č. 71/2003 Sb., o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod, ve znění nařízení vlády č. 169/2006 Sb.

Zjišťování a hodnocení stavu jakosti povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů se provádí v souladu s postupy stanovenými platnou legislativou.

Jakost je splněna, pokud výsledky rozborů vzorků těchto vod odebíraných se stanovenou četností po dobu 12 měsíců v témže místě (měrném profilu) vyhovují stanoveným přípustným a cílovým hodnotám.

Do hodnocení se nezahrnují výsledky rozborů vzorků ovlivněných povodněmi nebo jinými přírodními katastrofami. Odchýlení od požadavků pro cílové a přípustné hodnoty je možné pouze:

- a) u ukazatelů teplota, pH a nerozpuštěné látky, a to vzhledem k mimořádným klimatickým či geografickým podmínkám,
- b) z důvodu přírodního obohacování povrchových vod výluhem z podloží,
- c) v 5 % vzorků u ukazatelů pH, volný amoniak, amonné ionty, celkový chlor, celkový zinek, BSK₅, dusitany a rozpuštěná měď, pokud je četnost odběrů vzorků a měření nižší než jeden vzorek měsíčně.

Hodnocení bude provedeno na základě vyhodnocení stavu povrchových vod v roce 2014.

Jakost plavenin a sedimentů

Nedílnou součástí komplexního hodnocení jakosti povrchových vod a chemického stavu útvarů povrchových vod jsou informace o kvalitě pevných složek vodního ekosystému, jako jsou plaveniny, sedimenty a biotické složky. Na pevné matrice se přednostně váže řada znečišťujících látek, jejichž detekce je ve vzorcích vody problematická a analýza ve vodném vzorku tak neposkytuje věrohodnou informaci o přítomnosti či nepřítomnosti polutantu v tocích. Sedimenty, plaveniny a biota jsou důležitými maticemi pro monitorování zejména látek s významným akumulacním potenciálem.

Program sledování jakosti plavenin a sedimentů pro rok 2013 vycházel z programu situačního monitoringu chemického stavu vod ČHMÚ z roku 2007 a obsahově navazoval na monitoring pevných matic realizovaný v letech 2007–2012. V návrhu byly v souladu s legislativou EU a legislativou ČR v oblasti ochrany vod zohledněny směrnice a návrhy směrnic Evropského parlamentu a Rady s důrazem na seznam prioritních a prioritních nebezpečných látek a na relevanci pro pevné matrice (směrnice 2000/60/ES, 2001/2455/ES, 2008/105/ES, 2009/90/ES, návrh směrnice 2013/39/EU, kterou se mění směrnice 2000/60/ES a 2008/105/ES, pokud jde o prioritní látky v oblasti vodní politiky) s přihlédnutím k doporučením formulovaným v Guidance dokumentu č. 25 Evropské komise (Guidance on chemical monitoring of sediment and biota under the Water Framework Directive).

Tichá říčka - rekultivace

V roce 2013 bylo sledování chemického stavu plavenin a říčních sedimentů realizováno ve 47 profilech hlavních vodních toků ČR a jejich významných přítocích v rámci programu komplexního monitoringu, který obsahově navázal na program situačního monitoringu prováděný v letech 2007–2010 a na monitoring pevných matric v letech 2011–2012. V návaznosti na uvedené programy bylo plánováno sledování obsahu těžkých kovů, metaloidů a specifických organických látek včetně většiny prioritních polutantů s relevancí pro pevné matrice (příloha II. směrnice 2008/105/ES). Měly být monitorovány i další potenciálně nebezpečné látky s pravděpodobnými endokrinními a toxickými účinky, jejichž přítomnost ve vodním prostředí byla již dříve prokázána v rámci řešení výzkumných projektů: bisfenol A, musk sloučeniny, triclosan aj. Na vybraných 10 profilech se uvažovalo i o analýze nových prioritních nebezpečných látek (hexabromcyklododekan, dioxiny a sloučeniny s dioxinovým efektem). Na vybraném souboru deseti vzorků sedimentů měla být provedena gamaspektrometrická analýza radionuklidů. Proto bylo v roce 2013 odebráno 98 vzorků sedimentů, 58 vzorků sedimentovatelných plavenin a 149 vzorků plavenin. Všechny vzorky byly zakonžervovány a dlouhodobě uskladněny pro následné chemické analýzy.

ČHMÚ je povinno (dle jednoznačně daných příslušných ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách) vyhlásit soutěž na dodavatele požadovaných chemických analýz odebraných vzorků v režimu tzv. otevřeného řízení. Požadovaný rozsah všech speciálních stanovení v těchto obtížných maticích může v ČR však zabezpečit jen velmi malý počet analytických laboratoří – ty, s ohledem na pokrytí celého rozsahu analýz, však mohou podat pouze jednu společnou nabídku. Výsledkem pravidelně bývá zrušení otevřeného zadávacího řízení z důvodu nedostatečného počtu nabídek, jeho opakování a případné konečné zadání veřejné zakázky jednomu uchazeči (konsorciu laboratoří). Aplikace zákona o veřejných zakázkách v oblasti těchto vysoce specializovaných analýz vede i vzhledem ke lhůtám daným zákonem o veřejných zakázkách k problematické realizaci programu monitoringu v termínech nutných pro zpracování jeho výsledků. Z výše uvedeného důvodu nejsou výsledky chemických analýz dosud k dispozici a nemohly být vyhodnoceny, jelikož dosud probíhá opakované zadávací řízení na dodavatele chemických analýz vzorků odebraných v roce 2013.

Akumulační biomonitoring povrchových vod v roce 2013

Program bioakumulačního monitoringu umožňuje komplexní zjištění stavu daných lokalit a je významným přínosem k rozšíření znalostí o stavu kontaminace bioty v České republice, jelikož tyto lokality nebyly dosud v rámci bioakumulačního monitoringu sledovány. Směrnice č. 2008/105/EC umožňuje pro monitoring použití nejen ryb a plůdku, ale i ostatních vhodných matric zahrnutých do programu, tj. makrozoobentosu,

biofilmu nebo mlžů *Dreissena polymorpha*. Tyto matrice různě akumulují jednotlivé polutanty v souvislosti se způsobem přijímání potravy a typem habitatu. Použití alternativních matric umožňuje komplexní sledování ekosystému, všech složek potravního řetězce a různých forem nebezpečných látek v ekosystému se vyskytujících.

V roce 2013 byla síť sledování pro jednotlivé matrice zaktualizována tak, aby ve všech 43 nejdůležitějších profilech v ČR bylo započato sledování kontaminace bioty. Profily sledované v předchozích letech nebyly v roce 2013 sledovány (21 profilů) a naopak nové, dosud nesledované profily, byly pro rok 2013 do programu zařazeny (22 profilů). Tímto způsobem bude plánována realizace sledování kontaminace bioty i v následujících letech, tj. rotace těchto dvou skupin profilů v jednotlivých letech. V rámci programu byl v roce 2013 na každé lokalitě odebrán jeden vzorek příslušné matrice za rok v následujících počtech: makrozoobentos 22 vzorky, biofilm 22 vzorky, *Dreissena polymorpha* 7 vzorků, ryby 18 vzorků, plůdek 22 vzorky. Všechny vzorky byly zakonžervovány a dlouhodobě uskladněny pro následující předpokládané chemické analýzy.

Stejně jako v případě sedimentů a plavenin nejsou výsledky chemických analýz dosud k dispozici a nemohly být vyhodnoceny, jelikož dosud probíhá opakované zadávací řízení na dodavatele chemických analýz vzorků odebraných v roce 2013.

3.2 Jakost podzemních vod

V roce 2013 se ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorovalo 660 objektů, které tvoří 173 prameny (sledování pramenů dokumentuje přirozené odvodňování podzemních vod zejména v oblasti krystalinika a místní odvodnění křídových struktur), 222 mělké vrty (objekty jsou soustředěné převážně v aluviích řek Labe, Orlice, Jizery, Ohře, Dyje, Moravy, Bečvy, Odry a Opavy – tyto podzemní vody jsou snadno zranitelné, s vysokým koeficientem filtrace a s rychlým postupem znečištění) a 265 hlubokých vrtů (objekty jsou soustředěny především v oblastech České křídové pánve, Českobudějovické a Třeboňské pánve a monitorují jakost podzemních vod s hlubinným oběhem – přímá zranitelnost těchto vod není příliš velká, neboť kontaminace se zde projevuje až po delším časovém intervalu). Stanovovaných bylo celkem 277 ukazatelů jakosti vody. Vzhledem k úsporným opatřením byly objekty státní monitorovací sítě vzorkovány pouze s četností jedenkrát za rok, a to v pozdním podzimním období. V roce 2013 proběhla první část rozsáhlého situačního monitoringu, který je prováděn vždy ve dvou odběrových cyklech po tříletém období monitoringu provozního. Z toho důvodu došlo k monitoringu všech ukazatelů na všech objektech sledovaných Českým hydrometeorologickým ústavem.

Beskydy Baška

Hodnocení výsledků jakosti podzemních vod za rok 2013 bylo provedeno srovnáním naměřených hodnot ukazatelů jakosti podzemních vod s referenčními hodnotami pro podzemní vodu podle vyhlášky č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostí programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod. Tato vyhláška stanovuje referenční hodnoty ukazatelů jako limity pro hodnocení jakosti podzemních vod.

Na základě provedeného hodnocení můžeme konstatovat, že se v nadlimitních hodnotách v rámci anorganických iontů vyskytoval především mangan (40,5 % nadlimitních vzorků), dále pak amonné ionty (13,0 % nadlimitních vzorků), dusičnany (11,2 % nadlimitních vzorků), sírany (3,0 % nadlimitních vzorků), chloridy (2,9 % nadlimitních vzorků), sodík (2,7 % nadlimitních vzorků) a fluoridy (2,6 % nadlimitních vzorků). Zvýšené koncentrace uvedených anorganických látek jsou čtenější u mělkých vrtů (s výjimkou sodíku a fluoridů, které se častěji vyskytují u hlubokých vrtů). U manganu, kde bylo nalezeno největší množství nadlimitních vzorků, je však nutné upozornit na poměrně přísnou referenční hodnotu 0,05 mg/l pro podzemní vodu (v rámci limitu pro pitnou vodu /viz vyhláška č. 252/2004 Sb./ je tato hodnota korigována na 0,2 mg/l v případě, že lze předpokládat, že zvýšenou koncentrací manganu ve vodě způsobuje jeho přirozený výskyt v geologickém prostředí).

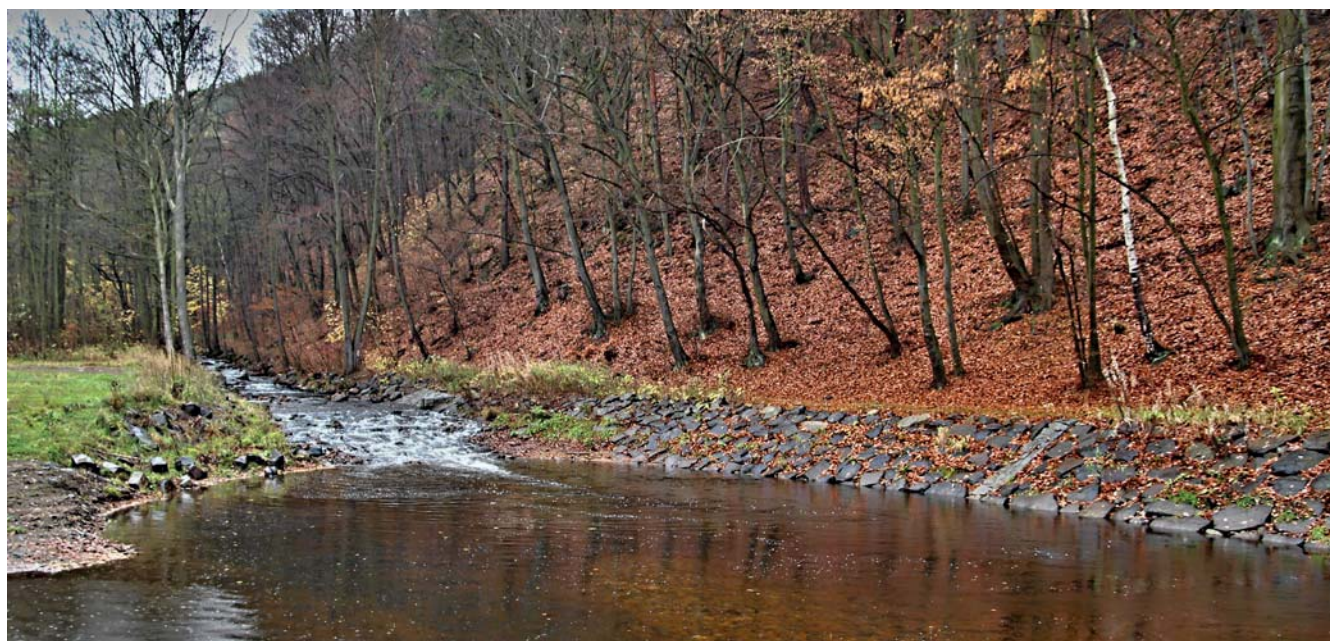
Z ukazatelů indikujících obecně přítomnost organických látek se v nadlimitních hodnotách pohybovala především chemická spotřeba kyslíku manganistanem (12,4 % nadlimitních vzorků), dále pak rozpuštěný organický uhlík (7,0 % nadlimitních vzorků). Při stanovení uhlovodíků C10–40 monitorujících obecně přítomnost ropných látek a stanovení aniontových tenzidů byl nalezen pouze jediný nevyhovující objekt. Obecně lze říci, že přítomnost nadlimitních hodnot pro organické látky je převážně u vzorků odebraných z mělkých vrtů, tedy objektů významněji ovlivňovaných antropogenním znečištěním.

Ze skupiny kovů, s ohledem na překročení limitních hodnot, můžeme jmenovat především baryum (46,5 % nadlimitních vzorků), dále pak arsen (4,5 % nadlimitních vzorků), kobalt (4,4 % nadlimitních vzorků), nikl (2,6 % nadlimitních vzorků), hliník (2,1 % nadlimitních vzorků) a kadmium (1,5 % nadlimitních vzorků). U kovů je známo, že jejich toxicita pro člověka je často nižší než pro jiné organismy – to je u některých kovů vyjádřeno přísnějšími limity pro podzemní vodu než pro vodu pitnou. Nicméně referenční

hodnota pro podzemní vodu u barya (50 µg/l – viz vyhláška č. 5/2011 Sb.), která je prakticky na úrovni pozadových koncentrací podzemních vod, se jeví jako neúměrně nízká.

Pokud jde o organické látky, je zapotřebí zmínit především početnou skupinu pesticidních přípravků. Příslušné limity stanovené pro jakost podzemní vody nepřekračují většinou přímo účinné látky, ale jejich metabolity. Rozsáhlý situační monitoring zahrnoval v roce 2013 také nové dosud nesledované pesticidní látky – byl též zaznamenán nový metabolit herbicidu chloridazonu, jehož koncentrace překračovala limitní hodnoty, šlo o chloridazon desphenyl (27,1 % nadlimitních vzorků). Toto procento je možné interpretovat jako značně významné i z toho důvodu, že referenční hodnota 0,1 µg/l byla překročena u téměř poloviny vzorků odebraných na objektech významných vodárenských zdrojů, které jsou rovněž součástí monitorovací sítě jakosti podzemních vod. V četnosti překročení limitů pro podzemní vodu následovala rozsáhlá skupina metabolitů herbicidů alachloru, metolachloru, acetochloru a nově také metazachloru (chloracetanilidy). Jmenovitě šlo o alachlor ESA (16,2 % nadlimitních vzorků), metazachlor ESA (13,2 %), metolachlor ESA (10,3 %), acetochlor ESA (6,4 %), metazachlor OA (4,1 %), metolachlor OA (3,3 %) a acetochlor OA (2,6 % nadlimitních vzorků). Dalšími (méně často se vyskytujícími) byly triazinové pesticidy – zejména herbicid atrazin (0,9 % nadlimitních vzorků) a jeho metabolity jako jsou hydroxyatrazin (3,0 %), desethylatrazin (1,5 %) a desethyldeisopropylatrazin (1,5 % nadlimitních vzorků). Z dalších pesticidů je možné jmenovat bentazon (1,1 % nadlimitních vzorků) a hexazinon (0,9 %). Ostatní pesticidy se v nadlimitních koncentracích vyskytovaly jen sporadicky. Vzorky podzemních vod s nadlimitními koncentracemi pesticidů byly převážně odebrány u mělkých vrtů. Z polycyklických aromatických uhlovodíků se výrazněji z hlediska limitů pro podzemní vodu vyskytují fenantren (11,5 % nadlimitních vzorků), chrysen (2,9 % nadlimitních vzorků), fluoranthen (1,8 % nadlimitních vzorků) a pyren (1,8 % nadlimitních vzorků). U skupiny těkavých organických látek se nadlimitní koncentrace vyskytovaly nejvýrazněji u 1,2-cis-dichlorethenu (2,9 % nadlimitních vzorků) a toluenu (1,8 % nadlimitních vzorků).

Typickým zástupcem skupiny syntetických komplexotvorných látek je ethylendiamintetraoctová kyselina EDTA – v roce 2013 bylo zaznamenáno 3,0 % nadlimitních vzorků. Di(2-ethylhexyl)ftalát DEHP je látka používaná jako změkčovadlo v plastových výrobcích. Ukazatel překračoval referenční hodnotu 1,3 µg/l pouze u pěti objektů podzemních vod. Chloralkany C10–30 je skupina látek

Pruněrovský potok

používaných v průmyslu např. jako zpomalovače hoření, aditiva při výrobě gumy a nátěrových hmot. Ukazatel překračoval referenční hodnotu 0,4 µg/l pouze u pěti objektů podzemních vod.

Radiochemické vlastnosti podzemní vody byly sledovány a hodnoceny pouze na základě všeobecného ukazatele celková objemová aktivita alfa (7,6 % nadlimitních vzorků). Vzhledem k tomu, že limit pro ukazatel celková objemová aktivita alfa je dle vyhlášky č. 307/2002 Sb. směrnou (nikoliv meznou) hodnotou, je nezbytné (s ohledem na vyhlášku č. 5/2011 Sb.) chápat toto překročení limitu pouze jako doporučení k provedení doplňujícího rozboru objemových aktivit jednotlivých radionuklidů.

Celkově lze shrnout, že za nejvýraznější ukazatele znečištění podzemních vod lze označit anorganické látky (dusičnany a amonné ionty), kovy (mangan, baryum, arsen, kobalt a nikl), TOL (isomery xylenu, isomery 1,2-dichlorethenu a toluen), PAU (fenantren a chrysen), pesticidy (chloridazon desphenyl, metabolity chloracetanilidů a triazinů) a EDTA. Výrazně nižší procentní zastoupení nadlimitních koncentrací některých specifických organických látek v roce 2013 oproti předchozímu

roku není dáno snížením znečištění podzemních vod, ale faktem, že v roce 2012 byly tyto látky stanovovány jen na vybraných objektech, kde byla vyšší pravděpodobnost jejich výskytu (provozní monitoring), zatímco v roce 2013 byly veškeré sledované ukazatele analyzovány ve vzorcích podzemních vod odebraných na všech monitorovaných objektech (situační monitoring). Celkově se vyskytovaly hodnoty překračující limity většinou v podzemních vodách mělkých vrtů orientovaných do aluvií řek (antropogenní činností více ovlivněných). Shrnutí počtů objektů, u nichž bylo analyticky zjištěno překročení limitů pro podzemní vodu alespoň u jednoho z ukazatelů, viz tabulka 3.2.1.

Z tabulky vyplývá, že došlo k mírnému zlepšení v počtu objektů s překročením limitů pro podzemní vodu oproti roku 2012, ovšem nebylo dosaženo nižších hodnot z roku 2011. Porovnání s hodnotami za roky 2011 a 2012 je však ovlivněno tím, že v roce 2013 se z již zmíněných důvodů vzorkovalo pouze jednou ročně (podzimní období) a navíc oproti předchozím letům probíhal rozsáhlejší monitoring, jak co do počtu sledovaných objektů podzemních vod, tak zejména co do množství analyzovaných ukazatelů.

Tabulka 3.2.1

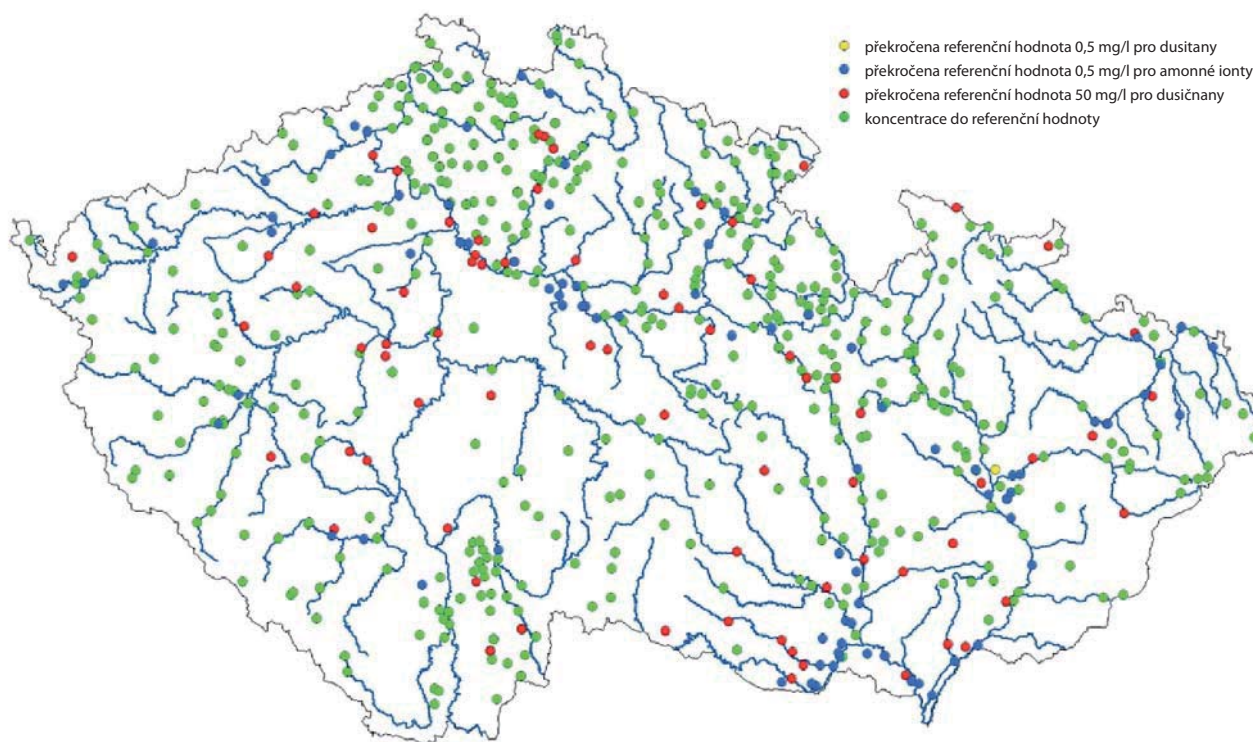
Přehled počtu objektů s překročením limitů pro podzemní vodu minimálně v jednom ukazateli za rok 2013 (srovnání s rokem 2012 a 2011)

Objekty	Počet objektů	Počet objektů s překročením limitů pro podzemní vodu	% objektů s překročením limitů pro podzemní vodu		
			2011	2012	2013
Mělké vrtty	222	209	93,9	94,8	94,1
Hluboké vrtty a prameny	438	332	70,4	78,1	75,8
Veškeré objekty	660	541	78,1	83,6	82,0

Pramen: ČHMÚ

Obrázek 3.2.1

Koncentrace dusíkatých látek v podzemních vodách v roce 2013 (překročení referenčních hodnot vyhlášky č. 5/2011 Sb.)

Pramen: ČHMÚ

„Parník na Brněnské přehradě“ – Michaela Volejníková – ZŠ Křídlovická, Brno, Jihomoravský kraj

4. Nakládání s vodami

Sledování údajů o odběrech podzemní a povrchové vody a o vypouštění vodách je upraveno vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a údajích pro vodní bilanci.

Na základě § 10 vyhlášky č. 431/2001 Sb. se po roce 2001 změnil rozsah ohlašovaných údajů tak, že jsou nyní evidovány odběry vod (rovněž tak vypouštění vod odpadních a důlních) přesahující 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc. Podkladem pro zjišťování údajů jsou hlášení jednotlivých správců povodí, předávaná vždy do 31. 3. následujícího roku Českému statistickému úřadu (dále jen ČSÚ). Údaje byly za rok 2013 členěny podle kategorizace NACE dle Eurostatu (neúplná zkratka z francouzského označení „Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne“). Před rokem 2008 bylo používáno starší členění dle tzv. OKEČ (odvětvová klasifikace ekonomických činností ČSÚ, Praha 1998). Podobně jako v předchozích letech nebyly vzhledem ke sjednocení údajů jednotlivých s. p. Povodí zahrnuty do odběrů povrchových vod převody vody a vody odebrané pro rybníční soustavy. Při porovnávání údajů roků 2012 a 2013 se vycházelo z upřesněných a oficiálních údajů ČSÚ (www.czso.cz).

V tabulce 4.1 jsou uvedeny podrobnější informace o zařazování jednotlivých odběrů povrchových a podzemních vod a vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových do skupin uživatelů podle klasifikace NACE. Uvedené členění je platné pro dále uváděné tabulky 4.1.1, 4.2.1 a 4.3.1.

Vranov - odběry vody

Tabulka 4.1

Členění uživatelů do jednotlivých skupin dle klasifikace NACE

Vodovody pro veřejnou potřebu	NACE 36
Kanalizace pro veřejnou potřebu	NACE 37
Zemědělství (včetně závlah)	NACE 01 – 03
Energetika (výroba a rozvod elektřiny a tepla)	NACE 35
Průmysl (včetně dobývání nerostných surovin – bez energetiky)	NACE 05 – 33
Ostatní (včetně stavebnictví)	NACE 38 – 96
Celkem (bez rybníků a převodů)	NACE 01 – 96

Pramen: ČSÚ

4.1 Odběry povrchových vod

Ve zprávách o stavu vodního hospodářství České republiky bylo v minulých letech konstatováno, že meziroční pokles odběrů povrchových vod se spíše zastavil. Výjimkou byl rok 2009, ve kterém nastal oproti roku 2008 přechodný pokles odebraného množství povrchových vod. V roce 2013 lze opětovně zaznamenat snížení celkového odebraného množství o velikosti 1 278,6 mil. m³ oproti odběru v předcházející časové úrovni 2012 o velikosti 1 461,3 mil. m³, tj. pokles o 12,5 %.

Téměř u všech hodnocených kategorií, tj. vodovodů pro veřejnou potřebu, energetiky, průmyslu (včetně dobývání) a ostatních odběratelů povrchové vody (včetně stavebnictví) došlo oproti roku 2012 k poklesu odebíraného celorepublikového množství povrchových vod, pouze u zemědělství (včetně závlah) je možné zaznamenat stagnaci. Je však zapotřebí upozornit, že poslední jmenovanou kategorii lze jen obtížně zcela exaktně hodnotit. Problematické je především to, že vykazované množství plně neodpovídá reálné situaci v jednotlivých dílčích povodích (jako příklad lze uvést Blšanku v povodí Ohře). Tento stav má nepřímou souvislost s ustanovením § 101 zákona č. 254/2001 Sb. (vyrovnání vláhového deficitu zemědělských plodin – pouze část odebrané vody je zplopatněna, pro potřeby vyhlášky č. 431/2001 Sb. však musí být vykazována veškerá odebraná voda současně splňující příslušné množství limity).

Tabulka 4.1.1

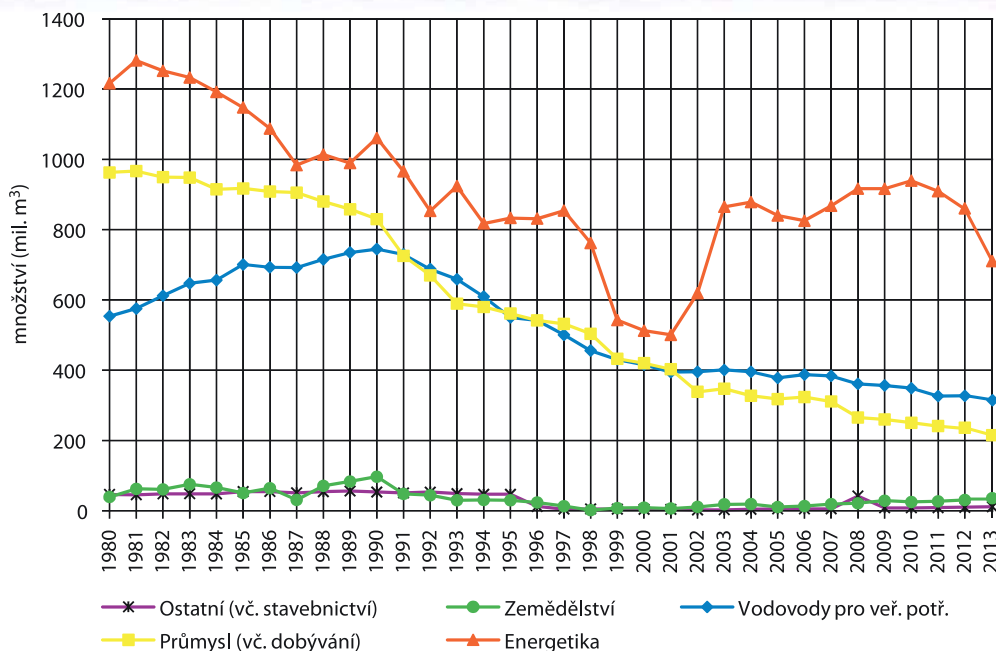
Odběry povrchové vody v roce 2013 odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Labe	35,8	28	6,3	43	481,7	12	83,3	70	1,7	63	608,8	216
Vltava	136,0	42	0,5	14	52,8	17	26,4	69	5,1	46	220,8	188
Ohře	42,4	20	6,4	20	44,3	10	36,7	48	0,2	15	130,0	113
Odra	68,5	25	0,0	0	15,3	2	57,8	52	0,4	29	142,0	108
Morava	32,1	33	17,9	39	116,4	2	10,0	74	0,6	34	177,0	182
Celkem	314,8	148	31,1	116	710,5	43	214,2	313	8,0	187	1 278,6	807

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Graf 4.1.1

Odběry povrchových vod v České republice v letech 1980–2013

Pramen: MZe, s. p. Povodí

U odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že došlo oproti roku 2012 k dalšímu poměrně výraznému snížení o 3,8 % (pokles z 327,3 mil. m³ na 314,8 mil. m³). U průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) můžeme v roce 2013 oproti roku 2012 zaznamenat též pokles z 236,0 mil. m³ na 214,2 mil. m³, tj. o 9,2 %. Také u energetiky je možné si povšimnout snížení množství odebrané povrchové vody z 857,0 mil. m³ na výrazně nižší hodnotu 710,5 mil. m³ (pokles o 17,1 %). Další, již spíše nevýznamnou, diferenci lze pak rovněž zaznamenat u skupiny ostatních odběratelů (včetně stavebnictví) – a to z 9,9 mil. m³ na 8,0 mil. m³.

U evidovaných odběrů povrchových vod v územním průřezu byl v roce 2013 zaznamenán pokles u všech s. p. Povodí. Největší byl v Povodí Labe, s. p. (o 17,1 %), dále v Povodí Moravy, s. p. (o 11,6 %), Povodí Vltavy, s. p. (o 8,4 %) a Povodí Ohře, s. p. (o 7,6 %). Nejméně výraznou změnu lze sledovat oproti roku 2012 u Povodí Odry, s. p. (pouze o 2,1 %).

U odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu došlo k nárůstu pouze v rámci územní správy Povodí Labe, s. p. (o 2,9 %), u všech ostatních s. p. Povodí k poklesu: Povodí Vltavy, s. p. (o 3,9 %), Povodí Ohře, s. p. (o 6,2 %), Povodí Odry, s. p. (o 3,9 %) a Povodí Moravy, s. p. (o 7,0 %). U odběrů pro zemědělství byl vykázan (v absolutních hodnotách nevýznamný, procentně však výrazný) nárůst oproti roku 2012 u Povodí Vltavy, s. p. (z 0,1 mil. m³ na 0,5 mil. m³); ke zvýšení došlo též v rámci správy Povodí Moravy, s. p. (z 16,2 mil. m³ na 17,9 mil. m³, tj. o 10,5 %). Odběry pro energetiku se snížily nejvýrazněji v Povodí Labe, s. p. (o 19,3 %) – v podstatě zde šlo především o ČEZ – Elektrárnu Mělník (s průtočným, nikoliv cirkulačním chlazením). Pokud jde o odběr vody pro průmysl (včetně dobývání nerostných surovin), je možné u všech s. p. Povodí zaznamenat výrazný pokles (o 2,0–10,5 %).

Celkové zpoplatněné odběry se oproti roku 2012 výrazně snížily z 1 409,8 mil. m³ na 1 228,0 mil. m³. Podíl zpoplatněných odběrů na celkových evidovaných odběrech činil v roce 2013 celkem 96,0 %. Struktura těchto evidovaných odběrů povrchových vod v jednotlivých povodích je uvedena v tabulce 4.1.2; jejich celkový vývoj od roku 1980 přehledně znázorňuje graf 4.1.1. Po roce 1990 nastal v důsledku nápravy hodnotových vztahů za poskytované vodohospodářské

služby a dále změnou struktury průmyslové a zemědělské výroby významný pokles míry exploatace vodních zdrojů ve všech oblastech užívání vody. Například u odběrů povrchové vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že došlo oproti roku 1990 ke snížení ze 744,9 mil. m³ na 314,8 mil. m³. V roce 2013 bylo odebíráno pouze 42,3 % množství roku 1990. Nejvýraznější pokles nastal ve sféře průmyslu, a to z 830,1 mil. m³ v roce 1990 na 214,2 mil. m³ v roce 2013, tj. na pouhých 25,8 %. Méně výrazné snížení je možné zaznamenat u energetiky – zde odběr poklesl z 1 060,9 mil. m³ na 710,5 mil. m³, tj. na 67,0 %; u zemědělství pak poklesl z 97,2 mil. m³ na 31,1 mil. m³, tj. na pouhých 32,0 % z tehdejšího odebíraného množství. Uvedená skutečnost však neznamená, že by vždy a zcela jednoznačně došlo též k nižšímu antropogennímu ovlivnění vodních zdrojů. Například u energetiky naopak vzrostla (s ohledem na stále narůstající výrobu elektrické energie v ČR) tzv. nenávratná spotřeba (rozdíl mezi odběrem a vypouštěním způsobený především výparem na chladicích věžích tepelných a jaderných elektráren).

Každoroční hodnocení ovlivnění vodních zdrojů je pravidelně prováděno v rámci bilance sestavované podle vyhlášky č. 431/2001 Sb. Principem bilančního hodnocení průběhu hospodaření s vodou je souhrnné zhodnocení požadavků na zachování minimálního bilančního průtoku s průtoky v kontrolních profilech. Ty v sobě zahrnují všechny aktivity hospodaření s vodou.

Vodní nádrž Soběšice

4.2 Odběry podzemních vod

Ve zprávách o stavu vodního hospodářství České republiky hodnotících jak rok 2011, tak rok 2012, bylo konstatováno, že zvyšování tempa poklesu v této kategorii odběrů dosáhlo již svého maxima – tj. že nastal stav, který by bylo možné označit spíše za stagnaci. Údaje za rok 2013 tyto závěry částečně zpochybňují. Celkové množství odebraných podzemních vod v roce 2013 ve srovnání s rokem 2012 pokleslo (byť ne dramaticky) z 379,4 mil. m³ na 371,2 mil. m³, tj. o 2,2 % maxima v minulých obdobích – nyní dochází spíše ke stagnaci.

Struktura evidovaných odběrů vody v jednotlivých povodích v roce 2013 je uvedena v tabulce 4.2.1 – v tomto hodnoceném roce bylo evidováno celkem 4 346 odběrů podzemní vody, kterým odpovídalo množství 371,2 mil. m³ (jedná se pouze o odběry nad 6 000 m³ za rok nebo 500 m³ za měsíc). U odběrů podzemní vody pro vodovody pro veřejnou potřebu lze konstatovat, že v roce 2013 došlo oproti roku 2012 k mírnému poklesu

z 309,8 mil. m³ na 303,5 mil. m³, tj. o 2,0 % (poněkud odlišná situace byla jak v roce 2011, tak 2012). U průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) došlo v roce 2013 oproti roku 2012 k mírnému poklesu z 35,4 mil. m³ na 34,3 mil. m³, tj. o 3,1 %. U zemědělství lze pozorovat nárůst proti roku 2012, a to z 12,1 mil. m³ na 12,9 mil. m³, tj. o 6,6 %. U energetiky došlo spíše ke stagnaci (2,4 mil. m³ v roce 2012 a 2,5 mil. m³ v roce 2013). Celkový vývoj odběrů podzemní vody od roku 1980 znázorňuje graf 4.2.1.

V územním průřezu představovaly nejvyšší podíl z celkových odběrů podzemních vod odběry v rámci správy Povodí Moravy, s. p. (33,5 %); nejnižší podíl z těchto odběrů byl zaznamenán u Povodí Odry, s. p. (5,6 %).

Podle územní struktury došlo ke snížení celkových evidovaných odběrů podzemních vod u Povodí Labe, s. p. (o 4,9 %), Povodí Moravy, s. p. (o 2,6 %) a Povodí Vltavy, s. p. (o 2,0 %). Mírný nárůst nastal u Povodí Ohře, s. p. (o 2,3 %) a Povodí Odry, s. p. (o 2,0 %).

Tabulka 4.2.1

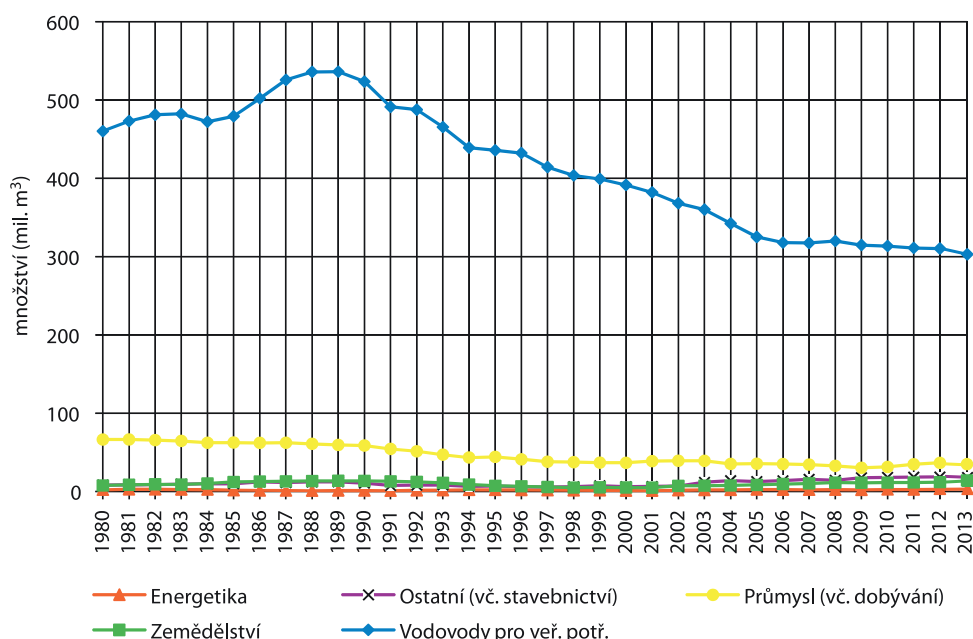
Odběry podzemní vody v roce 2013 odběrateli nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Vodovody pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Labe	95,0	649	2,5	180	0,9	8	7,5	118	3,4	73	109,3	1 028
Vltava	32,4	568	4,6	322	0,6	12	8,4	127	8,1	363	54,1	1 392
Ohře	49,4	317	0,7	24	0,9	6	9,8	115	1,9	19	62,7	481
Odra	19,2	142	0,4	22	0,0	0	1,0	29	0,3	20	20,9	213
Morava	107,5	684	4,7	289	0,1	1	7,6	167	4,3	91	124,2	1 232
Celkem	303,5	2 360	12,9	837	2,5	27	34,3	556	18,0	566	371,2	4 346

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Graf 4.2.1

Odběry podzemních vod v České republice v letech 1980–2013

Pramen: MZe, s. p. Povodí

4.3 Vypouštění odpadních vod

V roce 2013 bylo do vodních toků vypuštěno 1 846,3 mil. m³ odpadních a důlních vod. Oproti roku 2012 tak došlo ke snížení pouze o 2,1 %. Podobně jako v předchozích letech nebyly (vzhledem ke sjednocení údajů jednotlivých s. p. Povodí) do celkového množství zahrnovány vody vypouštěné z rybničních soustav.

Hodnocení množství a jakosti vypouštěných odpadních vod bylo do roku 2001 zpracováváno podle údajů vykazovaných uživateli vod na základě směrnice bývalého MLVH č. 7/1977 Ú. V., o evidenci a bilančním vyhodnocování zásob a jakosti povrchových a podzemních vod. Od roku 2002 se provádí na základě vyhlášky č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavování a o údajích pro vodní bilanci. Na základě § 10 této vyhlášky se změnil rozsah ohlašovaných údajů tak, že jsou již evidována vypouštění vod odpadních a důlních přesahující 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc. Tím narostl počet evidovaných subjektů. Každoročně jsou vykazovány a evidovány údaje o množství odpadních vod, včetně vod určených na základě ustanovení § 4 zákona č. 254/2001 Sb. – dříve tzv. vod zvláštních. Těmi byly podle § 2 zákona č. 138/1973 Sb. (platného do 31. 12. 2001) vody důlní a minerální. Povinnost vykazovat uvedené údaje se týkala jen těch případů, u nichž množství vypouštěných vod přesahovalo 15 000 m³ za rok. Údaje o množství vypouštěných odpadních vod do vod povrchových se od roku 2003 přebírají pouze ze statistiky ČSÚ. Strukturu a celková množství zjištěná z evidovaných vypouštění odpadních vod v jednotlivých povodích uvádíme v tabulce 4.3.1. Celkový vývoj od roku 1980 přehledně znázorňuje graf 4.3.1.

Největší procentní zvýšení u vypouštěného množství odpadních vod oproti roku 2012 zaznamenala kategorie kanalizace pro veřejnou potřebu (o 10,8 %). Tato změna hodnoty vypouštěného celoročního množství souvisí s tím, že rok 2013 lze označit (s ohledem na celé území ČR) za hydrologicky vodnější než rok předešlý (viz tabulka 1.1.1 – roční odtok z území ČR v roce 2012 jen 13 065 mil. m³, v roce 2013 pak 19 885 mil. m³) – proto se též zvýšil podíl vod srážkových a tzv. balastních. U energetiky došlo naopak k výraznému poklesu oproti roku 2012 (o 17,8 %). Uvedená skutečnost má přímou souvislost s obdobně výrazným snížením odebíraného množství povrchových vod (o 17,1 % – viz výše kap. 4.1). Ke stagnaci došlo u průmyslu (včetně dobývání nerostných surovin) – snížení vypouštěného množství pouze o 1,2 %. Nevýrazné zvýšení můžeme oproti předešlému roku 2012 zaznamenat u kategorie „ostatní“ (včetně stavebnictví – o 4,3 %).

Lubenský potok

Tabulka 4.3.1

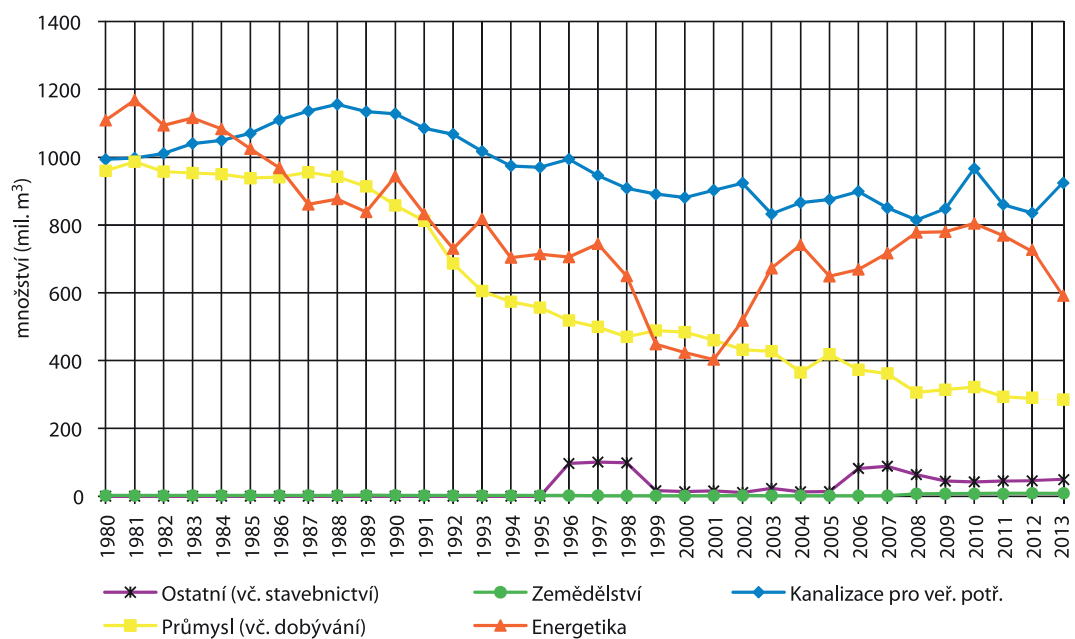
Vypouštění odpadních a důlních vod do vod povrchových v roce 2013 u zdrojů nad 6 000 m³/rok nebo 500 m³/měsíc v mil. m³

s. p. Povodí	Kanalizace pro veř. potřebu		Zemědělství vč. závlah		Energetika		Průmysl vč. dobývání		Ostatní vč. stavebnictví		Celkem	
	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet	Množství	Počet
Labe	196,3	636	0,0	3	452,7	21	78,2	160	3,6	59	730,8	879
Vltava	295,8	661	0,0	1	20,6	25	36,1	168	31,4	658	383,9	1 513
Ohře	91,9	281	6,1	3	26,4	24	90,3	165	2,5	24	217,2	497
Odra	109,8	318	0,0	0	8,2	1	59,7	56	5,6	110	183,3	485
Morava	227,8	1 061	0,3	6	81,5	3	18,1	151	3,4	85	331,1	1 306
Celkem	921,6	2 957	6,4	13	589,4	74	282,4	700	46,5	936	1 846,3	4 680

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Graf 4.3.1

Vypouštění odpadních vod v České republice v letech 1980–2013

Pramen: MZe, s. p. Povodí

VD Březová

„Po Labi až do Hamburku“ – Zuzana Fantíková – 5.B, ZŠ Vrchlického, Liberec, Liberecký kraj

5. Zdroje znečištění

5.1 Bodové zdroje znečištění

Jakost povrchových vod ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody a objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby). Úroveň ochrany vod před znečištěním se nejčastěji hodnotí podle vývoje produkovaného a vypouštěného znečištění.

Produkovaným znečištěním je míněno množství znečištění obsažené v produkovaných (nečištěných) odpadních vodách. V souvislosti s požadavky EU se v ČR věnuje v posledních letech zvýšená pozornost sběru údajů a analýze vývoje tohoto znečištění. Zajišťuje se především rozšířený soubor vykazovaných dat od většího počtu subjektů v rámci tzv. vodohospodářské bilance, a to v souladu s požadavky stanovenými vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a údajích pro vodní bilanci.

Produkce znečištění se v roce 2013 oproti roku 2012 výrazněji nezměnila. U organického znečištění podle BSK₅ (biochemická spotřeba kyslíku za 5 dní) se v roce 2013 oproti roku 2012 zvýšila o 6 149 t (tj. o 2,5 %), v ukazateli CHSK_{Cr} (chemická spotřeba kyslíku dichromanem) se rovněž zvýšila, a to o 3 304 t (tj. o 0,6 %), v ukazateli NL (nerozpuštěné látky sušené při 105 °C) o 5 630 t (tj. o 2,2 %). K největšímu navýšení došlo u ukazatele RAS (rozpuštěné anorganické soli /rozpuštěné látky žíhané při 550 °C/), a to o 92 492 t (tj. o 12,2 %). Poslední uvedený ukazatel je takto výrazně odlišný oproti roku 2012 spíše jen z důvodu vyššího procenta vykazovaných hodnot za rok 2013 jednotlivými povinnými subjekty (§ 11 vyhlášky č. 431/2001 Sb.). K největšímu nárůstu u tohoto ukazatele došlo v Povodí Moravy, s. p. (o 38 711 t), Povodí Vltavy, s. p. (o 23 468 t) a Povodí Ohře, s. p. (o 22 599 t). Produkce znečištění u ukazatele N_{anorg} (celkový anorganický dusík) se celorepublikově oproti roku 2012 zvýšila o 573 t (tj. o 2,0 %), ke zvýšení došlo též u ukazatele P_{celk} (celkový fosfor), a to o 114 t (tj. o 1,9 %). Obě uvedené hodnoty lze spíše interpretovat jen jako zlepšenou úroveň výkaznictví (viz níže navýšení u vypouštěného znečištění).

Vypouštěným znečištěním je znečištění obsažené v odpadních vodách vypouštěných do vod povrchových. Ve srovnání s rokem 2012 se vypouštěné znečištění v roce 2013 snížilo v ukazateli BSK₅ pouze o 92 t (tj. o 1,5 %), u CHSK_{Cr} o 722 t (tj. o 1,8 %). Pokud jde o ukazatel NL, tam je možné zaznamenat statisticky zcela zanedbatelné navýšení o 210 t (tj. o 1,9 %). Poněkud odlišná byla situace u vykazovaného ukazatele RAS – zde došlo k nárůstu o poměrně výraznou hodnotu 93 156 t (tj. o 11,8 %).

Uvedená skutečnost má přímou souvislost s meziroční změnou u produkovaného znečištění v tomto ukazateli (12,2 % – viz výše). Ukazatel vypouštěného N_{anorg} se celkově zvýšil o 626 t (tj. o 5,6 %). Uvedenou hodnotu lze spíše interpretovat jen jako zlepšenou úroveň výkaznictví (viz též navýšení u produkovaného znečištění) u tohoto stále ne plně sledovaného ukazatele u všech evidovaných zdrojů vypouštění v ČR. Obdobně tomu bylo i u ukazatele P_{celk} (nárůst o 54 t, tj. o 4,5 %). Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění od roku 1990 dokládá graf 5.1.1.

Mezi roky 1990 a 2013 došlo k poklesu vypouštěného znečištění v ukazatelích BSK₅ o 95,9 %, CHSK_{Cr} o 90,1 %, NL o 94,0 % a RAS o 11,1 %.

V letech 1990–2013 se podařilo snížit i vypouštěné množství nebezpečných a zvláště nebezpečných závadných látek. K významnému poklesu došlo také u makronutrientů (dusík, fosfor) v důsledku toho, že se v technologii čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných ČOV cíleně uplatňuje biologické odstraňování dusíku a biologické nebo chemické odstraňování fosforu.

Tabulka 5.1.1
Produkované a vypouštěné znečištění v roce 2013

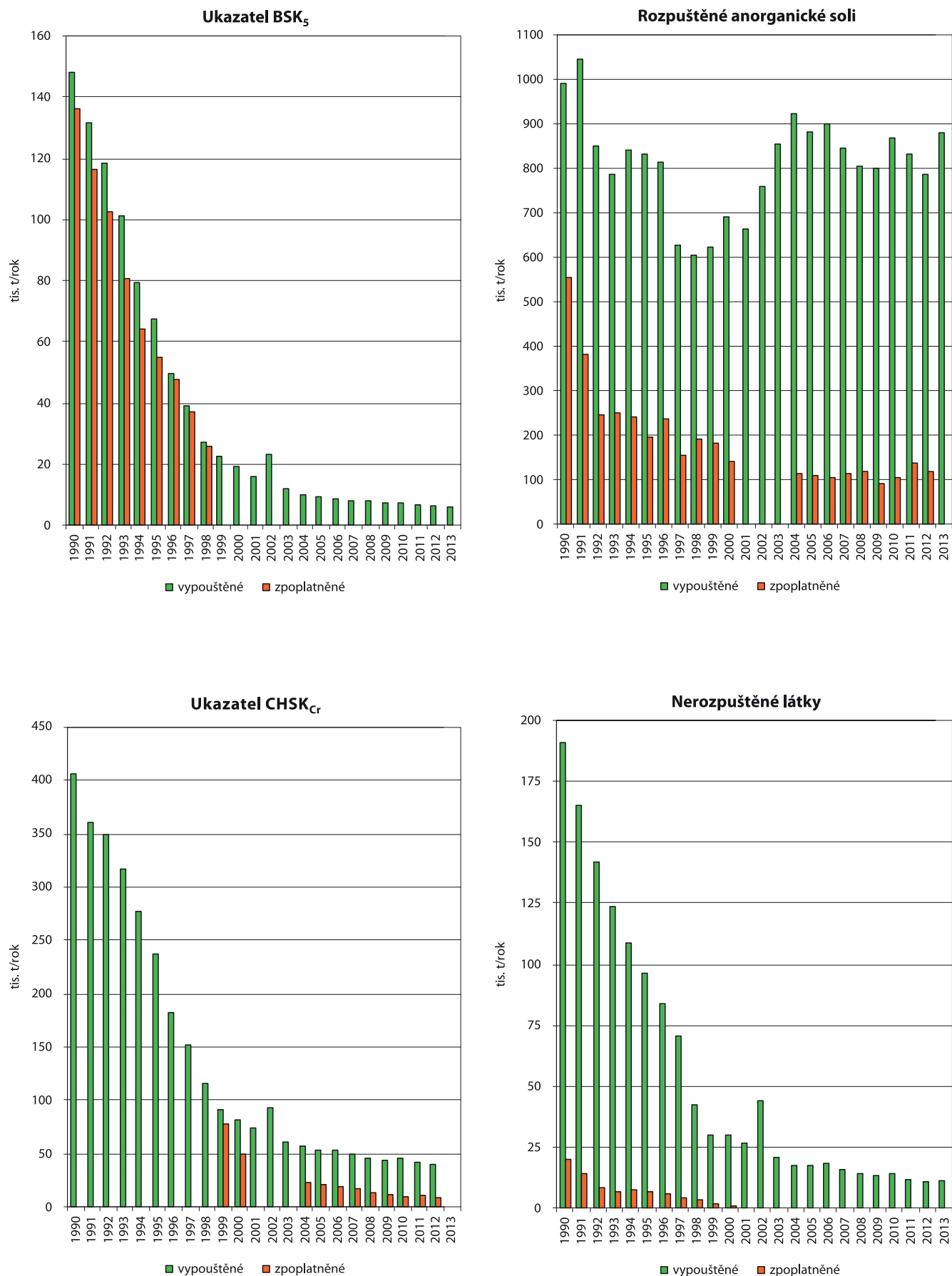
s. p. Povodí	Produkované znečištění v t/rok						Vypouštěné znečištění v t/rok					
	BSK ₅	CHSK _{Cr}	NL	RAS ^{*)}	N _{anorg}	P _{celk}	BSK ₅	CHSK _{Cr}	NL	RAS	N _{anorg}	P _{celk}
Labe	46 137	125 565	48 708	209 030	6 979	1 108	1 348	10 179	2 715	202 593	2 659	249
Vltava	87 437	185 628	87 511	159 054	9 617	2 111	1 898	11 396	2 719	163 533	4 327	331
Ohře	17 996	53 977	20 500	139 050	2 250	735	493	4 379	1 856	139 234	1 250	245
Odra	43 072	80 307	33 857	229 176	3 397	724	728	5 988	2 015	229 176	1 260	183
Morava	61 258	139 810	72 110	116 519	6 895	1 508	1 582	8 158	2 064	145 066	2 280	249

Pramen: VÚVT G. M., v. v. i., z podkladů ČSÚ a s. p. Povodí

Pozn.: *) Množství produkovaného a vypouštěného znečištění by mělo být přibližně shodné (běžnými způsoby čištění odpadních vod nelze koncentraci RAS snížit). S ohledem na výkaznickou kázeň lze však mnohdy zaznamenat nižší kompletnost údajů u znečištění produkovaného než u vypouštěného.

Graf 5.1.1

Vypouštěné a zpoplatněné znečištění v letech 1990–2013

Pramen: VÚVT G. M., v. v. i., z podkladů ČSÚ a s. p. Povodí

5.2 Plošné znečištění

Jakost povrchových a podzemních vod významně ovlivňuje rovněž plošné znečištění – zejména znečištění ze zemědělského hospodaření, atmosférické depozice a erozních splachů z terénu. Význam plošného znečištění tak s pokračujícím poklesem znečištění z bodových zdrojů roste. Jeho podíl je podstatný především u dusičnanů, pesticidů a acidifikace, méně u fosforu.

Mezi hlavní opatření ke snížení plošného znečištění vod ze zemědělských zdrojů patří nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu, ve znění pozdějších předpisů. V rámci tohoto nařízení jsou vymezovány (revidovány) tzv. zranitelné oblasti a vyhlašován akční program. Podrobnosti o tomto programu uvádíme v kap. 11.3.

Vliv eroze zemědělské půdy

Podmínky pro výskyt vodní eroze jsou v ČR specifické – máme největší velikost půdních bloků v rámci států EU a širokořádkové plodiny se pěstují na pozemcích s žádnou nebo nedostatečnou protierozní ochranou. Navíc intenzifikace zemědělské výroby v minulosti vedla k velkému rušení hydrografických a krajinných prvků (rozorání mezí, zatrávněných údolnic, polních cest, likvidace rozptýlené zeleně apod.), které by zrychlené erozi účinně bránily.

Hlavním projevem vodní eroze je ztráta půdy. Vodní eroze ochuzuje zemědělské půdy o nejurodnější část – ornici. Půdní částice uvolněné vodní erozí jsou na pozemku přemísťovány vlivem unášecí síly povrchového odtoku a ukládány v nižších partiích půdního bloku nebo dále v povodí, kde způsobují další škody v intravilánech obcí, na liniových stavbách a také ve vodních útvech zanášením koryt toků a nádrží. Zanášení toků a nádrží produkty vodní eroze způsobuje především zmenšení průtočnosti koryt toků a akumulací prostorů nádrží, zmenšení objemu nádrží a ovlivnění jejich hydraulické funkce, kdy se zkracuje doba zdržení, zvyšuje se rychlost průtoků nádrží, snižuje se zabezpečení odběru vody atd. Obecně tím dochází ke snížení akumulace vody v území. Naopak při poklesu vody v nádrži (např. při dlouhodobém období sucha) se obnažují velké plochy usazeného materiálu a přímý kontakt těchto usazenin se vzduchem je příčinou jejich zrychlené mineralizace, přičemž jakost vody se po opětovném zatopení prudce zhoršuje. Sedimenty navíc obsahují značné množství živin a rizikových látek. Půda se dostává do styku s velkým množstvím chemických látek různého druhu a různého stupně toxicity (průmyslová hnojiva, pesticidy, různé druhy zemědělských odpadů i odpady průmyslové ukládané na půdu nebo do půdy). Spolu s půdními částicemi je do toků a nádrží přinášeno i velké množství živin a dalších chemických látek, které negativně ovlivňují kvalitu vody, způsobují její eutrofizaci, pronikáním do povrchových i podzemních vod ohrožují jejich možné využití. Erodovaná půda obsahuje zpravidla vyšší koncentraci živin než původní půda, protože živiny se ve větším množství nacházejí v horních vrstvách půdy a jemné frakce zeminy jsou snadno vyplavovány.

Komplexní pozemkové úpravy – protierozní opatření a retence vody v krajině

V důsledku opakujících se výskytů hydrologických extrémů (přítalové deště a sucha) se stále častěji dostává do popředí zájmu nejen odborné, ale i laické veřejnosti otázka ochrany sídel a majetku, udržitelné hospodaření v zemědělské krajině a s tím související retence vody v krajině.

Jedním z hlavních faktorů pro rozvoj venkova a udržitelného hospodaření v krajině je utváření či vypořádání vlastnických

vztahů k půdě, což je klíčem k uplatnění vhodných protierozních a protipovodňových opatření zvyšujících retenci vody v krajině. Velmi významným nástrojem v této problematice jsou komplexní pozemkové úpravy.

Pozemkové úpravy přispívají významně k naplňování místních programů obnovy venkova, především při realizaci krajinných programů v oblasti komplexní ochrany proti povodním a suchu zvýšením retenční schopnosti krajiny úpravou vodohospodářských poměrů a budováním ochrany území, která má za cíl zajistit zlepšování kvality půdy a její produkční i mimoprodukční funkce.

Součástí komplexních pozemkových úprav je plán společných zařízení, který tvoří tzv. kostru krajinného plánování. Návrh plánu společných zařízení představuje soubor opatření, která mají zabezpečit naplnění jednoho z hlavních cílů pozemkových úprav, a to zpřístupnění pozemků a návrh protierozních a protipovodňových opatření, která významně přispívají ke zvýšení retenční schopnosti krajiny.

5.3 Havarijní znečištění

Jakost povrchových a podzemních vod negativně ovlivňuje i havarijní znečištění. V roce 2013 evidovala Česká inspekce životního prostředí na území České republiky celkem 111 případů úniků do povrchových vod a dva úniky do podzemních vod.

Podle zákona č. 254/2001 Sb. vede Česká inspekce životního prostředí (dále jen ČIŽP) centrální evidenci havárií již od roku 2002. V roce 2003 zahájila ČIŽP spolupráci s Hasičským záchranným sborem, zejména při předávání informací o haváriích. V roce 2013 byly evidovány 183 havárie, které ve své skutkové podstatě naplnily definici havárie podle ustanovení § 40 zákona č. 254/2001 Sb. ČIŽP byly v průběhu roku 2013 oznámeny další havárie, ale pro svůj zcela nepatrný rozsah a bez dopadu na jakost vod nebyly začleněny do výše uvedené centrální evidence havárií ČIŽP.

Dopravou bylo způsobeno 50 havárií, což představuje 27 % z celkového počtu evidovaných případů. V tomto ukazateli byl zaznamenán nárůst oproti roku 2012 o 1 %. Úhyn ryb byl průvodním jevem u 25 havárií, což představuje pokles oproti roku 2012 o 2 %. Původce havárie byl znám ve 112 případech. V 73 případech ČIŽP havárii šetřila nebo se jejího šetření přímo zúčastnila. Hasičský záchranný sbor zasahoval ve 113 evidovaných případech. K zasažení podzemních vod došlo jen dvakrát. V 78 případech byl lidský faktor vyhodnocen jako hlavní příčina havárie, což představuje 43 % evidovaných případů. Technický faktor byl hlavní příčinou ve 32 případech (zahrnutých do centrální evidence havárií).

Nejpočetnější skupinou znečišťujících látek byly ropné látky – 57,4 % z celkového počtu evidovaných případů, po nich následovaly chemické látky (mimo těžkých kovů) – 7,6 % a odpadní vody – 6,0 %. Charakter znečišťujících látek nebyl zjištěn u 22 havárií (12,0 %).

V členění podle oborů původců havárií (OKEČ) byly nejpočetnější havárie způsobené pozemní dopravou a potrubní přepravou (7,7 %), za ně se řadily četností havárie v oblasti zemědělství, myslivosti a souvisejících činností (6,0 %) a havárie související s odstraňováním odpadních vod a pevného odpadu (3,3 %). Činnost původce nebylo možné zařadit u 63,4 % případů.

Za porušení právních předpisů platných v oblasti vodního hospodářství uložila ČIŽP v roce 2013 celkem 554 pokuty, z toho 438 pokut nabylo právní moci a celková částka činila 23,603 mil. Kč.

„Voda a energie pro naši zeměkouli“ – Klára Beníšková – 5. třída, ZŠ Litultovice, Moravskoslezský kraj

6. Správa vodních toků

6.1 Odborná správa vodních toků

Vnitrozemská poloha České republiky v srdci střední Evropy předurčuje vztah území k evropské říční síti. Označujeme ji za „střechu Evropy“. Základní hydrografickou sítí podle Centrální evidence vodních toků tvoří přibližně 102,9 tisíc km vodních toků (s přirozenými i upravenými koryty). Vodní toky na území České republiky jsou rozděleny na významné a drobné vodní toky. Odborná správa vodních toků v roce 2013 probíhala v souladu s ustanovením § 47 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

Rozhodujícími správci vodních toků jsou s. p. Povodí a Lesy ČR, s. p. (dále jen LČR), v působnosti Ministerstva zemědělství (dále jen MZe), kteří od 1. 1. 2011 spravují též drobné vodní toky převzaté od zrušené Zemědělské vodohospodářské správy (dále jen ZVHS). Správa drobných vodních toků byla převedena na příslušné s. p. Povodí podle územní působnosti a na LČR podle kritérií lesnatosti. Státní podniky Povodí a LČR zajišťují správu cca 93,4 % délky vodních toků v ČR. Přibližně 6,6 % se na správě vodních toků podílejí ostatní subjekty, mezi něž patří Ministerstvo obrany, správy Národních parků a ostatní fyzické a právnické osoby.

Odbornou správu vodních toků rozdělenou podle jednotlivých správců vodních toků uvádí tabulka 6.1.1.

Tabulka 6.1.1
Odborná správa vodních toků

Kategorie	Správce	Délka vodních toků v km	
		2012	2013 ¹⁾
Významné vodní toky	Povodí Labe, s. p.	3 586,20	3 667
	Povodí Vltavy, s. p.	5 469,8	5 418
	Povodí Ohře, s. p.	2 333,50	2 377
	Povodí Odry, s. p.	1 111,40	1 111
	Povodí Moravy, s. p.	3 768,10	3 753
	Celkem	16 269,0	16 326
Drobné vodní toky	Lesy ČR, s. p.	39 292,8	38 260
	s. p. Povodí celkem	43 442,8	41 888
	Ostatní správci ²⁾	6 337,5	5 961
	Ostatní ³⁾	46	444
	Celkem	89 119,1	86 553
Vodní toky celkem		105 388,1	102 879

Pramen: MZe

Pozn.: ¹⁾ Za rok 2013 se uvádí digitální délky toků z Centrální evidence vodních toků.

²⁾ Zahrnuje správy Národních parků, Ministerstva obrany (úřady vojenských újezdů), obcí a ostatních fyzických a právnických osob.

³⁾ Od roku 2013 zahrnuje úseky drobných vodních toků, na kterých zatím není určen správce a které se jeví jako tzv. solitéry.

Konkrétní výčet významných vodních toků je uveden ve vyhlášce č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků. Jedná se o přehled 819 vodních toků zařazených v „Seznamu významných vodních toků“, který tvoří přílohu č. 1 zmiňované vyhlášky. Součástí seznamu je také identifikátor vodních toků (IDVT). Významné vodní toky o celkové délce 16 326 km spravují, ve smyslu ustanovení § 4 zákona č. 305/2000 Sb., o povodích,

jednotlivé státní podniky Povodí: Povodí Labe, Povodí Moravy, Povodí Odry, Povodí Ohře a Povodí Vltavy. Páteřními toky jsou Labe (368,703 km) s Vltavou (376,652 km) v Čechách, Morava (284,582 km) s Dyjí (207,608 km) na jižní Moravě a Odra (101,35 km) s Opavou (109,345 km) na severu Moravy a ve Slezsku.

Všechny ostatní vodní toky (ustanovení § 43 vodního zákona) spadají do kategorie drobné vodní toky. Úhrnná délka drobných vodních toků dle Centrální evidence vodních toků (dále jen CEVT) činí 86 553 km. Správa drobných vodních toků se provádí ve smyslu ustanovení § 48 vodního zákona, a to na základě příslušného určení MZe (ustanovení § 48 odst. 2 vodního zákona). V případě, že správa drobného vodního toku není určena, spravuje jej podle ustanovení § 48 odst. 4 vodního zákona správce recipientu, do něhož je drobný vodní tok zaústěn. Tento správce zde vykonává správu do doby, než bude vydáno určení správy vodního toku podle § 48 odst. 2 vodního zákona. Správu drobných vodních toků mohou vykonávat obce, jejichž územím drobné vodní toky protékají, fyzické nebo právnické osoby, popřípadě organizační složky státu, jimž drobný vodní tok slouží nebo s jejichž činností souvisí. Vzor a obsah žádosti o určení drobného vodního toku do správy je uveden a podrobně specifikován ve výše uvedené vyhlášce č. 178/2012 Sb. V průběhu roku 2013 se pokračovalo ve zpřesňování zákresů určených drobných vodních toků.

K zajištění informovanosti veřejné správy a široké veřejnosti o správě vodních toků příslušného vodního toku slouží CEVT, která je přístupná na portálu MZe (www.eagri.cz) či Vodohospodářském informačním portálu (www.voda.gov.cz).

Požizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky dosáhla v roce 2013 hodnoty 50,73 mld. Kč. Oproti předchozímu období vykazuje tato hodnota meziroční nárůst 0,32 mld. Kč.

Meziroční nárůst vyjadřuje převážně přírůstky dlouhodobého hmotného majetku získaného obnovou a plánovaným rozvojem svěřeného majetku formou běžné investiční výstavby a průběžného zařazování převzatého majetku a dokončených vodních děl. V roce 2013 nebylo žádným ze správců vodních toků dokončeno, kolaudováno a převedeno do užívání vodní dílo, které by významně ovlivnilo ukazatele vyjadřující pořizovací hodnoty dlouhodobého hmotného majetku. Konkrétní hodnoty dlouhodobého hmotného majetku v pořizovacích cenách u jednotlivých správců vodních toků s meziročním vývojem (přírůstky dlouhodobého hmotného majetku) jsou uvedeny v tabulce 6.1.2.

Tabulka 6.1.2
Požizovací hodnota dlouhodobého hmotného majetku souvisejícího s vodními toky v mld. Kč.

Správci vodních toků v působnosti MZe	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	10,13	10,16
Povodí Vltavy, s. p.	10,61	10,71
Povodí Ohře, s. p.	9,7	9,77
Povodí Odry, s. p.	5,97	6,01
Povodí Moravy, s. p.	8,51	8,54
Celkem s. p. Povodí	44,92	45,19
ZVHS	0,11	-
Lesy ČR, s. p.	5,38	5,54
Celkem	50,41	50,73

Pramen: MZe

Kontrolní činnost

Kontrolní činnost jednotlivých státních podniků Povodí je prováděna příslušnými kontrolními orgány. V roce 2013 byly provedeny následující komplexní i úzce zaměřené kontroly:

Ministerstvo zemědělství

MZe provádělo, stejně jako v minulých letech, zejména průběžné veřejnosprávní kontroly zaměřené na plnění podmínek, čerpání finančních prostředků státního rozpočtu a hospodaření podniku. V tomto roce proběhlo celkem 14 kontrol, u každého s. p. Povodí byly provedeny minimálně dvě kontroly. Většinu kontrol provedl odbor vodohospodářské politiky a protipovodňových opatření, dále pak odbor vody v krajině a odstraňování povodňových škod a odbor zakladatelské činnosti. Všechny kontroly byly bez závad, pouze v jednom případě bylo shledáno několik nedostatků a byla uložena a následně přijata opatření k nápravě. Jedna kontrola v s. p. Povodí Vltavy nebyla do uzávěrky této zprávy ukončena.

Finanční úřady

Finanční úřady, resp. Specializovaný finanční úřad, v roce 2013 provedl celkem 6 kontrol, u každého s. p. Povodí alespoň jednu. Finanční kontroly byly zaměřené na kontrolu oprávněnosti použití dotací a dodržování rozpočtových pravidel a kázně, resp. na kontrolu dodržování podmínek tvorby a uplatňování cen za odběry povrchových vod. Jedna kontrola v s. p. Povodí Ohře nebyla do uzávěrky této zprávy ukončena, ostatní kontroly neshledaly žádné nedostatky.

Krajské hygienické stanice

Krajské hygienické stanice provedly kontroly výkonu státního zdravotního dozoru v oblasti dodržování předpisů ochrany veřejného zdraví. U s. p. Povodí Vltavy, Labe, Odry a Moravy bylo provedeno celkem deset kontrolních šetření, přičemž kontroly nezjistily vážné nedostatky. V rámci jedné kontroly byla přijata nápravná opatření. U s. p. Povodí Moravy byl zjištěn nový zdroj pitné vody, uložené opatření bylo splněno, do uzávěrky této zprávy však nebyl schválen provozní řád zdroje pitné vody.

Zákoutí vodního díla Šance

Česká správa sociálního zabezpečení

Během roku 2013 provedly okresní a městské pobočky České správy sociálního zabezpečení celkem třináct kontrol na s. p. Povodí Labe, Moravy, Odry a Ohře. Jednalo se o kontroly plnění povinností v nemocenském a důchodovém pojištění a při odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. U kontrol nebyly zjištěny žádné nedostatky.

Zdravotní pojišťovna

Povinnost zaměstnavatele v oblasti placení pojistného na zdravotní pojištění a dodržování ostatních povinností plátce pojistného byla kontrolována u všech s. p. Povodí celkem sedmi kontrolami. U jedné kontroly byla udělena drobná sankce, která byla následně prominuta. Všechny ostatní kontroly byly provedeny bez negativních zjištění.

Česká inspekce životního prostředí

Instituce provedla v roce 2013 u s. p. Povodí Moravy, Odry a Vltavy celkem dvanáct kontrol zaměřených na dodržování zákona v souvislosti se správou a prováděním činností na tocích. U kontrol nebyly zjištěny žádné nedostatky, pouze v jednom případě bylo shledáno negativní zjištění ohledně použití přípravku Roundup Bioaktiv. Jednalo se o rozdílný výklad vodního zákona, proto bylo MZe požádáno o stanovení jednotného výkladu zákona. Ke kontrole byl vydán Protokol o kontrolním zjištění. Jedna kontrola ČIŽP v s. p. Povodí Vltava dosud probíhá.

Nejvyšší kontrolní úřad

Nejvyšší kontrolní úřad provedl po jedné kontrole u s. p. Povodí Labe, Moravy, Odry a Vltavy. Kontroly byly zaměřeny na oprávněnost použití přidělených peněžních prostředků. Byly shledány nedostatky ve dvou případech. V jednom případě podal státní podnik námitky ke kontrolnímu orgánu a následně ke Kolegiu Nejvyššího kontrolního úřadu, které odvolání vyhovělo. Ve druhém případě byla shledána dílčí negativní zjištění, na základě kterých byla přijata opatření na zpřísnění vnitřního kontrolního systému. Ostatní kontroly neshledaly nedostatky.

Odborový svaz pracovníků dřevozpracujících odvětví lesního a vodního hospodářství v ČR

Kontrolu dodržování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci tento orgán provedl v roce 2013 celkem desetkrát, a to ve dvou státních podnicích – s. p. Povodí Moravy a Povodí Odry, s. p. Kontroly neshledaly žádné nedostatky, opatření k nápravě nebyla uložena.

Oblastní inspektorát práce

V průběhu roku 2013 proběhly celkem tři kontroly, ve dvou případech bez negativních zjištění, v jednom případě bylo zjištěno nedodržení opatření bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Uložená opatření byla splněna.

Další orgány státní správy

Státní energetická inspekce a ČR – Energetický regulační úřad provedly po jedné kontrole u s. p. Povodí Ohře. V prvním případě proběhla kontrola bez negativních zjištění, ve druhém případě bylo zjištěno zahájení výkonu licencované činnosti hydrocentrály Nechranice v rozporu se zákonem. Podaným námitkám nebylo vyhověno, opatření nebyla uložena. Krajská veterinární správa provedla jedno kontrolní šetření v s. p. Povodí Odry, přičemž neshledala porušení předpisů. Český institut pro akreditaci, o. p. s., a Krajský úřad Zlínského kraje provedly po jedné kontrole u s. p. Povodí Moravy. Obě kontroly byly bez negativních zjištění.

V s. p. Povodí Moravy dále proběhl audit „Kvalita vody v povodí Dunaje“ s cílem prověření transpozice předpisů EU do národní legislativy. Audit provedl Evropský účetní dvůr. Státní podnik nebyl kontrolovanou osobou, pouze poskytoval související vyžádané informace.

Po jedné kontrole u s. p. Povodí Vltavy provedly Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje a Klinika pracovního lékařství FN Plzeň. Všechny kontroly byly bez negativních zjištění. Rovněž zde proběhl vyžádaný externí ekonomicko-právní audit zaměřený na zadávání veřejných zakázek a soulad poskytnutí dotace s podmínkami příslušných dotačních titulů společností Deloitte Advisory s. r. o.

6.2 Státní podniky Povodí

V roce 2013 dosáhl meziroční pokles celkových výnosů státních podniků Povodí výše 6,6 %, v absolutní částce pokles výnosů o 319 mil. Kč. Na poklesu celkových výnosů se podílely dva ukazatele – dotace ze státního rozpočtu a platby za odběry povrchové vody.

Meziroční pokles celkových výnosů s. p. Povodí byl ovlivněn zejména snížením dotací ze státního rozpočtu, a to o 287,9 mil. Kč, což odpovídá meziročnímu poklesu o 67,4 %. Výnosy z plateb za odběry povrchové vody klesly o 123,2 mil. Kč, což představuje meziroční pokles o 3,7 %. Meziroční nárůst naopak zaznamenaly všechny ostatní ukazatele. Nejvyšší meziroční nárůst 23 %, i když s absolutní hodnotou pouze 1,7 mil. Kč, zaznamenaly ostatní provozní dotace. Poměrně značně se meziročně zvýšily příjmy za využívání vzdouvacích zařízení, a to o 12,2 % (meziroční nárůst činil 16,6 mil. Kč), a příjmy za výrobu elektrické energie s meziročním nárůstem 54,3 mil. Kč (zvýšení výnosů o 9,8 %). U s. p. Povodí Ohře se na tržbě podílejí v menší míře i solární zdroje, ostatní s. p. Povodí vyrábějí elektrickou energii ve vlastních elektrárnách. Ostatní příjmy zaznamenaly nárůst o 4,7 %, což činí v absolutní hodnotě 19,5 mil. Kč.

Tabulka 6.2.1 přehledně zobrazuje strukturu výnosů s. p. Povodí v roce 2013, podíl jednotlivých druhů tržeb na celkových výnosech s. p. Povodí znázorňuje graf 6.2.1. Vývoj celkových dodávek povrchové vody za úplaty v technických jednotkách v delší časové řadě je uveden v tabulce 6.2.2, ceny za jednotlivé druhy odběrů povrchové vody zobrazují tabulky 6.2.3 a 6.2.4.

Tabulka 6.2.1

Struktura výnosů s. p. Povodí v roce 2013 v tis. Kč

Ukazatel	Povodí Labe, s. p.	Povodí Vltavy, s. p.	Povodí Ohře, s. p.	Povodí Odry, s. p.	Povodí Moravy, s. p.	Celkem
Platby za odběry povrchové vody	831 816	724 661	501 631	545 091	589 128	3 192 327
Výroba elektrické energie	52 257	219 464	231 226	72 506	31 592	607 045
Příjmy za využívání vzdouvacích zařízení	6 900	138 147	3 073	0	4 956	153 076
Ostatní příjmy	83 184	144 774	90 474	39 639	74 491	432 562
Provozní dotace ze státního rozpočtu	1 890	61 410	16 076	0	59 630	139 006
Ostatní provozní dotace	146	2 111	339	0	6 390	8 986
Celkem s. p. Povodí	976 193	1 290 567	842 819	657 236	766 187	4 533 002

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Tabulka 6.2.2

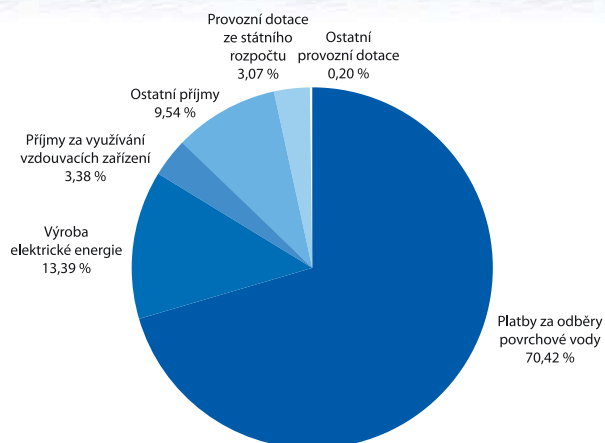
Dodávky povrchové vody za úplatu v letech 2007–2013 v tis. m³

s. p. Povodí		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	a)	765 070	807 073	800 772	817 645	775 223	723 608	600 131
	b)	39 396	36 031	36 787	38 843	37 892	34 838	35 782
Povodí Vltavy, s. p.	a)	260 008	252 659	243 528	238 582	230 817	234 579	214 195
	b)	155 382	153 131	146 670	144 164	140 087	140 596	134 750
Povodí Ohře, s. p.	a)	152 636	150 115	148 330	141 308	135 730	131 659	121 167
	b)	52 410	51 514	50 299	49 550	46 162	44 954	42 212
Povodí Odry, s. p.	a)	164 087	153 946	138 961	144 155	138 942	139 124	136 614
	b)	71 979	69 288	68 171	66 936	64 179	67 102	65 105
Povodí Moravy, s. p.	a)	174 803	179 833	174 398	173 661	182 361	180 835	155 848
	b)	33 554	32 553	31 233	31 063	31 861	33 427	30 951
Celkem s. p. Povodí	a)	1 516 604	1 543 626	1 505 989	1 515 351	1 463 073	1 409 805	1 227 955
	b)	352 721	342 517	333 160	330 556	320 181	320 917	308 800

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: a) za úplatu celkem,

b) z toho pro vodovody pro veřejnou potřebu.

Graf 6.2.1**Struktura výnosů s. p. Povodí v roce 2013**

Pramen: MZe

Průměrná cena povrchové vody v rámci ostatních odběrů se v roce 2013 u státních podniků Povodí pohybovala kolem hodnoty 4,08 Kč za m³, oproti minulému roku 2012 se zvýšila o 3,6 %. Jedná se o ceny věcně usměrňované, do nichž lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady, přiměřený zisk a daň podle příslušných daňových předpisů.

Od roku 2003 jsou kromě průtočného chlazení a ostatních odběrů zjišťovány i úrovně odběrů a ceny povrchové vody pro účely zpoplatněných zemědělských závlah a zatápění umělých prohlubní terénu. V roce 2013 se ve s. p. Povodí Labe a Vltavy realizovaly odběry pro účely zemědělských závlah v celkovém rozsahu 233 tis. m³, což představuje za souhrn všech státních podniků Povodí v meziročním porovnání nárůst o 30 tis. m³ oproti roku 2012. Odběry povrchové vody pro zatápění umělých prohlubní v terénu uvádí, stejně jako v minulých letech, jako jediný s. p. Povodí Ohře, a to v množství 330 tis. m³, v porovnání s rokem 2012 výrazně nižší.

Tabulka 6.2.3**Cena za odběry pro průtočné chlazení v letech 2007–2013 v Kč/m³**

s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	0,44	0,49	0,53	0,55	0,60	0,64	0,65
Povodí Vltavy, s. p.	0,96	1,00	1,03	1,10	1,13	1,22	1,22
Povodí Moravy, s. p.	0,62	0,67	0,67	0,67	0,67	0,72	0,89

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.**Tabulka 6.2.4****Cena za ostatní odběry povrchové vody v letech 2007–2013 v Kč/m³**

s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	2,70	2,93	3,16	3,35	3,63	3,97	4,09
Povodí Vltavy, s. p.	2,24	2,45	2,68	2,94	3,15	3,40	3,45
Povodí Ohře, s. p.	2,85	3,01	3,16	3,31	3,53	3,88	4,14
Povodí Odry, s. p.	2,70	2,89	3,10	3,35	3,58	3,80	3,99
Povodí Moravy, s. p.	3,88	4,19	4,65	4,97	5,47	5,88	6,16
Průměrná cena s. p. Povodí *)	2,68	2,67	3,13	3,32	3,61	3,94	4,08

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: Jednotková cena za m³ je uváděna bez daně z přidané hodnoty.

*) Vypočteno váženým průměrem.

VN Valíšek

Současné ceny v dnešním pojetí nevyjadřují hodnotu povrchové vody, ale cenu služby, tj. umožnění dodávek, které zabezpečují s. p. Povodí uživatelům vody.

Tyto ceny podléhají regulaci formou věcného usměrňování podle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a pravidlům stanoveným rozhodnutími Ministerstva financí o regulaci cen, tj. příslušnými výměry, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami zveřejňovanými v Cenovém věstníku.

V roce 2013 s. p. Povodí vykázaly v souhrnu pokles příjmů za odběry povrchové vody, a to v absolutní částce snížením o 123 mil. Kč, což představuje snížení tempa meziročního nárůstu v této kategorii příjmů o 3,7 %. Jediný meziroční nárůst ve výši 16 mil. Kč vykázal s. p. Povodí Odry. Všem ostatním s. p. Povodí poklesly tržby, a to s. p. Povodí Labe o 58 mil. Kč, s. p. Povodí Vltavy o 53 mil. Kč, s. p. Povodí Moravy o 19 mil. Kč a s. p. Povodí Ohře o 9 mil. Kč. Platby za odběry povrchové vody v delší časové řadě uvádí tabulka 6.2.5.

Tabulka 6.2.5

Platby za odběry povrchové vody v letech 2007–2013 v mil. Kč

s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	705	735	785	833	846	890	832
Povodí Vltavy, s. p.	572	609	640	686	707	778	725
Povodí Ohře, s. p. ¹⁾	434	450	469	468	479	511	502
Povodí Odry, s. p.	443	445	431	483	497	529	545
Povodí Moravy, s. p.	420	440	457	481	543	608	589
Celkem s. p. Povodí	2 574	2 679	2 782	2 951	3 072	3 316	3 193

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.:¹⁾ Bez tržeb za dopravu a čerpání vody.

V roce 2013 došlo k nárůstu v tržbách za elektrickou energii z vlastních malých vodních elektráren o téměř 55 mil. Kč. Celkové tržby v této oblasti příjmů tvoří již 605,4 mil. Kč.

Výnosy za elektrickou energii jsou v pořadí na druhém místě za hlavním zdrojem výnosů – platbami za odběry povrchové vody. V provozu je, stejně jako v předchozím roce, celkem 91 malých vodních elektráren (dále jen MVE). Nejvyšší tržby za elektrickou energii vykazuje s. p. Povodí Ohře (229,5 mil. Kč), který nyní provozuje 21 vlastních MVE, tedy největší počet MVE ze všech s. p. Povodí. Vysoké tržby vykazuje také Povodí Vltavy, s. p. (219,5 mil. Kč).

V roce 2013 dosáhly tržby za elektrickou energii s. p. Povodí svého maxima, oproti stávajícímu maximu v roce 2010 došlo k nárůstu o 6,6 mil. Kč. V porovnání s předešlým rokem došlo k meziročnímu nárůstu cca o 10 %. Oproti roku 2012 se výrazně zvýšily tržby u Povodí Ohře, s. p., meziroční nárůst činil 58,4 mil. Kč. S výjimkou Povodí Vltavy, s. p., zaznamenaly meziroční nárůst rovněž všechny ostatní státní podniky Povodí. Povodí Labe, s. p., vykázal meziroční nárůst výnosů 11 mil. Kč, Povodí Odry, s. p., 6,5 mil. Kč a s. p. Povodí Moravy 2,3 mil. Kč. Státní podnik Povodí Vltavy zaznamenal jako jediný výraznější pokles tržeb za elektrickou energii, a to o 23,2 mil. Kč. Podrobnější informace o celkovém počtu vlastních MVE v jednotlivých státních podnicích Povodí, jejich instalovaném výkonu, výrobě elektrické energie a tržbách podává tabulka 6.2.6.

Tabulka 6.2.6

Vlastní malé vodní elektrárny s. p. Povodí v letech 2007–2013

s. p. Povodí	Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	Počet MVE	19	20	20	20	20	20	20
	Instalovaný výkon v kW	5 217	5 892	5 892	5 892	5 892	6 108	6 438
	Výr. el. energie v MWh	19 270	18 325	20 356	23 589	20 871	19 293	23 509
	Tržby v tis. Kč	34 429	34 773	40 497	49 299	44 387	41 222	52 257
Povodí Vltavy, s. p.	Počet MVE	17	17	18	18	18	19	19
	Instalovaný výkon v kW	18 400	18 400	21 200	21 200	21 341	21 607	21 816
	Výr. el. energie v MWh	83 568	82 039	89 239	106 141	93 459	96 937	86 749
	Tržby v tis. Kč	151 919	181 435	208 580	238 981	217 348	242 709	219 464
Povodí Ohře, s. p.	Počet MVE	20	21	21	21	21	21	21
	Instalovaný výkon v kW	16 677	16 949	16 930	16 930	16 930	16 930	16 930
	Výr. el. energie v MWh	107 876	94 056	90 027	106 168	81 134	77 422	102 642
	Tržby v tis. Kč	209 510	197 824	194 911	214 290	167 297	171 112	229 545
Povodí Odry, s. p.	Počet MVE	14	16	16	16	16	16	16
	Instalovaný výkon v kW	5 103	5 731	5 731	5 731	5 731	5 809	5 809
	Výr. el. energie v MWh	25 827	31 964	28 662	30 937	28 113	26 068	27 201
	Tržby v tis. Kč	50 120	68 710	60 937	60 568	65 682	66 000	72 506
Povodí Moravy, s. p.	Počet MVE	16	15	14	14	15	15	15
	Instalovaný výkon v kW	3 530	3 522	3 482	3 482	3 495	3 497	3 497
	Výr. el. energie v MWh	8 709	14 281	14 252	14 365	12 607	11 323	12 228
	Tržby v tis. Kč	14 982	34 922	36 024	35 623	30 831	29 331	31 592
Celkem s. p. Povodí	Počet MVE	86	89	89	89	90	91	91
	Instalovaný výkon v kW	48 927	50 494	53 235	53 235	53 389	53 951	54 490
	Výr. el. energie v MWh	245 250	240 665	242 536	281 200	236 184	231 043	252 329
	Tržby v tis. Kč	460 960	517 664	540 949	598 761	525 545	550 374	605 364

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Ostatní příjmy státních podniků Povodí představují souhrn méně významných položek. Jedná se zejména o pronájem pozemků, nebytových prostor a vodních ploch a dalších podnikatelských aktivit, z nichž nejvýznamnější jsou příjmy z výkonů strojních mechanismů a autodopravy, z výkonů laboratorní a za projektovou a inženýrskou činnost. Na celkové úrovni se podílí i položka finančních výnosů.

Tato položka je často výrazně ovlivňována i řadou neplánovaných položek, jako jsou pojistná plnění, zvýšené přijaté úroky a mnohdy i výše převodů některých definovaných tržeb, které se vztahují k minulým obdobím, realizovány byly však až ve sledovaném roce. S ohledem na tyto neplánované položky a změny, které nelze vždy předvídat, mohou ostatní příjmy vykazovat značné meziroční výkyvy. V roce 2013 došlo k meziročnímu nárůstu ostatních příjmů s. p. Povodí o 19,5 mil. Kč, podílely se na něm pouze s. p. Povodí Vltavy a Moravy. Ostatní s. p. Povodí zaznamenaly v porovnání s rokem 2012 pokles. Nejvýraznější meziroční pokles 15 mil. Kč zaznamenal s. p. Povodí Labe.

Přehled o ostatních příjmech s. p. Povodí v delší časové řadě uvádí tabulka 6.2.7.

Tabulka 6.2.7

Ostatní příjmy s. p. Povodí v letech 2007–2013 v tis. Kč

s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	115 334	105 185	129 663	89 889	80 646	98 258	83 184
Povodí Vltavy, s. p.	73 143	82 165	128 136	113 624	103 820	109 261	144 774
Povodí Ohře, s. p.	74 837	110 493	117 623	101 250	109 694	94 847	90 474
Povodí Odry, s. p.	34 911	61 628	58 163	108 667	93 210	48 316	39 639
Povodí Moravy s. p.	46 423	78 966	69 306	56 000	50 719	62 345	74 491
Celkem s. p. Povodí	344 648	438 437	502 891	469 430	438 089	413 027	432 562

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.8

Dotace čerpané s. p. Povodí v roce 2013 v tis. Kč

s. p. Povodí	Provozní dotace	Investiční dotace	Dotace celkem
Povodí Labe, s. p.	2 036	1 222 570	1 224 606
Povodí Vltavy, s. p.	63 521	629 324	692 845
Povodí Ohře, s. p.	16 415	107 944 ¹⁾	124 359
Povodí Odry, s. p.	0	291 651	291 651
Povodí Moravy, s. p.	66 020	706 026	772 046
Celkem s. p. Povodí	147 992	2 957 515	3 105 507

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Pozn.: ¹⁾ Skutečné čerpání investičních dotací 110 753 tis. Kč – rozdíl 2 809 tis. Kč je započítán v investičních výdajích za rok 2012 (finanční plnění dotací bylo vypořádáno v roce 2013).

Finanční potřeby na stěžejní činnosti státních podniků Povodí jsou každoročně podporovány řadou dotací jak provozního, tak investičního charakteru. Bez státních dotací by v předchozích letech nemohly být odstraněny následky povodní a zároveň zahájena systematická činnost, která umožňuje realizovat protipovodňová opatření, vymezit záplavová území a vypracovat řadu koncepčních studií.

Celkový objem dotací v roce 2013 vzrostl oproti roku 2012 o 10,1 %, ovšem v různém poměru dopadů dotací provozních a investičních. Dotace provozního charakteru zaznamenaly výrazný meziroční pokles 285,2 mil. Kč, naopak investiční dotace zaznamenaly meziroční nárůst 570,3 mil. Kč. V roce 2013 činil celkový objem dotací 3,106 mld. Kč. Dotace byly přidělovány na programy zaměřené jak na prevenci, tak i na likvidaci povodňových škod z předchozích let.

Kromě dotací procházejících rozpočtem MZe se na dotacích podílely i finanční prostředky Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále jen EAFRD), MŽP prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí (dále jen OPŽP), na protipovodňová opatření přispěly i některé krajské úřady a města. Celkové provozní (neinvestiční) a investiční dotace jednotlivých s. p. Povodí přidělené v roce 2013 uvádí tabulka 6.2.8.

V roce 2013 došlo oproti předchozímu roku k poklesu celkových nákladů o 291,4 mil. Kč, meziroční pokles činil 6,1 %. Nejvýraznější meziroční pokles o 24 % zaznamenala položka opravy, v absolutní hodnotě 284,6 mil. Kč. Významnější pokles nákladů vykazovaly také položky odpisy, ostatní náklady a služby. Položky osobní náklady a náklady na energie a paliva naopak zaznamenaly výraznější meziroční nárůst.

Meziroční pokles celkových nákladů vykazovaly všechny s. p. Povodí s výjimkou s. p. Povodí Vltavy. Nejvýraznější pokles nákladů se projevil u s. p. Povodí Moravy, a to o 205 mil. Kč (21,2 %). Přehled nákladů s. p. Povodí v roce 2013 a jejich porovnání s předchozím rokem je uveden v tabulce 6.2.9.

Tabulka 6.2.9

Náklady s. p. Povodí v letech 2012 a 2013 v mil. Kč

Druh nákladů	Rok	Povodí Labe, s. p.	Povodí Vltavy, s. p.	Povodí Ohře, s. p.	Povodí Odry, s. p.	Povodí Moravy, s. p.	Celkem s. p. Povodí
Odpisy	2012	169,6	323,9	195,7	142,9	154,1	986,2
	2013	163,2	316,6	192,1	142,3	154,7	968,9
Opravy	2012	177,4	230,9	209,7	186,6	380,3	1 184,9
	2013	152,9	334,3	149,6	136,0	127,5	900,3
Materiál	2012	51,0	28,1	21,3	44,7	48,6	193,7
	2013	47,4	31,1	19,9	38,0	49,5	185,9
Energie a paliva	2012	48,3	41,8	31,2	5,8	14,0	141,1
	2013	44,5	45,8	45,4	6,4	15,5	157,6
Osobní náklady	2012	459,9	410,8	320,2	225,4	296,1	1 712,4
	2013	469,9	419,9	327,2	229,9	296,8	1 743,7
Služby	2012	83,9	95,8	37,9	39,1	34,0	290,7
	2013	87,9	90,1	30,6	34,0	33,5	276,1
Finanční náklady	2012	0,3	3,1	0,4	0,2	0,9	4,9
	2013	0,3	1,7	0,1	0,2	2,8	5,1
Ostatní náklady	2012	46,8	97,8	34,7	43,5	37,0	259,8
	2013	9,3	36,6	65,3	53,8	79,7	244,7
Náklady celkem	2012	1 037,2	1 232,2	851,1	688,2	965,0	4 773,7
	2013	975,4	1 276,1	830,2	640,6	760,0	4 482,3

Pramen: s. p. Povodí

V roce 2013 státní podniky Povodí vynaložily na realizaci investic 3 837,4 mil. Kč, z toho necelých 23 % (873,3 mil. Kč) bylo čerpáno z vlastních zdrojů a přes 77 % (v absolutní výši 2 964,1 mil. Kč) investičních prostředků bylo kryto cizími zdroji.

Oproti předchozímu roku došlo v roce 2013 k navýšení celkových investic s. p. Povodí o 578,4 mil. Kč. Přehled investičních prostředků je uveden v tabulce 6.2.10 a grafu 6.2.2.

Tabulka 6.2.10

Investice s. p. Povodí v letech 2007–2013 v mil. Kč

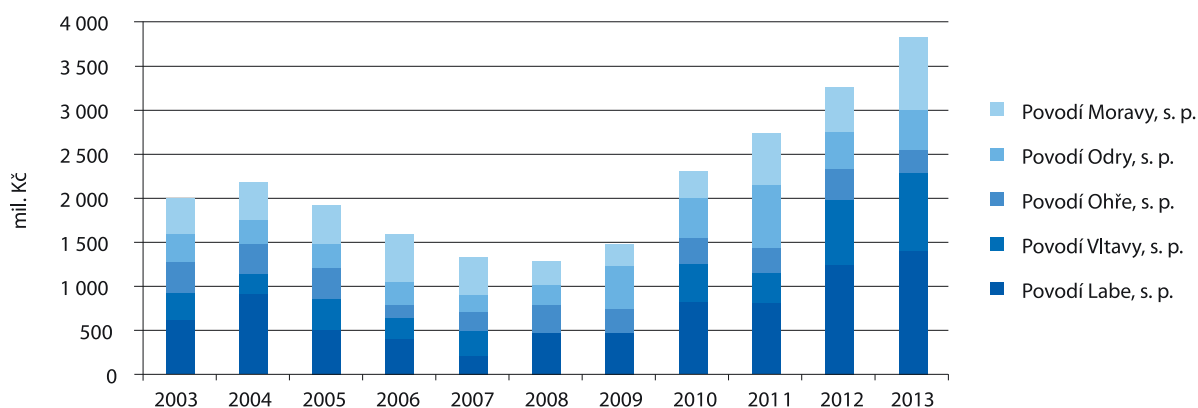
s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	212,0	455,0	459,0	829,8	806,7	1 240,8	1 378,3
Povodí Vltavy, s. p.	275,2	611,3 ¹⁾	761,1 ¹⁾	428,3	346,7	729,5	905,2
Povodí Ohře, s. p.	215,7	322,5	277,5	287,4	265,8	357,1	262,5
Povodí Odry, s. p.	199,7	244,2	473,5	443,4	741,2	419,7	435,4
Povodí Moravy, s. p.	413,5	257,8	254,5	302,6	571,9	512,0	856,0
Celkem s. p. Povodí	1 316,1	1 890,8	2 225,6	2 291,5	2 732,3	3 259,0	3 837,4

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: ¹⁾ Celkové plnění investic bylo provedeno v roce 2008, ale finančně vypořádány byly až v lednu 2009 (převod části dotačního titulu 129 120 do roku 2009, částka 19,5 mil. Kč je započítána již v roce 2008).

Graf 6.2.2

Vývoj investiční výstavby s. p. Povodí v letech 2003–2013

Pramen: MZe, s. p. Povodí

Investiční výdaje s. p. Povodí v roce 2013 kryté cizími zdroji činily celkem 2,96 mld. Kč, z toho 97,6 % tvořily finanční zdroje ze státního rozpočtu a 2,4 % ostatní zdroje. V rámci ostatních zdrojů byly použity finanční prostředky OPŽP, ERDF, měst, krajů či bezúplatné převody (s. p. Povodí Odry). Největší objem finančních prostředků byl čerpán na protipovodňová opatření, dále na odstraňování povodňových škod (s. p. Povodí Labe), výkupy půdy na opatření na horní Opavě, modernizaci monitorovacího systému vodohospodářského dispečinku či studie povodňových rizik (s. p. Povodí Odry). Největší objem investičních výdajů vykázalo Povodí Labe, s. p. (1,22 mld. Kč), následují s. p. Povodí Moravy a Vltavy (0,71 mld. Kč, resp. 0,63 mld. Kč), s. p. Povodí Odry (0,3 mld. Kč)

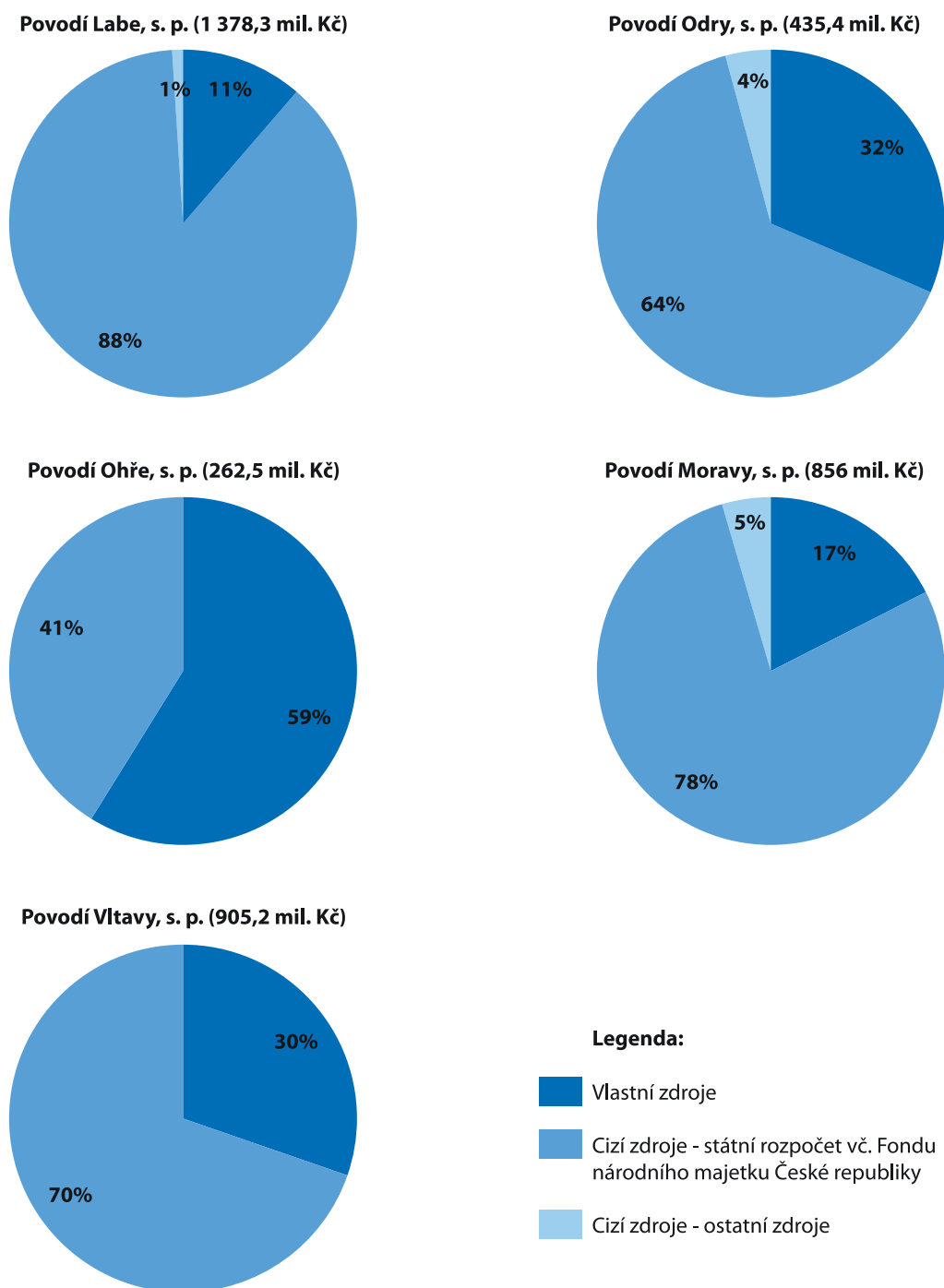
a Povodí Ohře, s. p., s nejnižšími investičními výdaji (0,11 mld. Kč). Graf 6.2.3 zobrazuje strukturu čerpání investičních prostředků podle zdrojů financování v konkrétních s. p. Povodí.

Výsledkem hospodaření všech státních podniků Povodí byl zisk. V rámci zisku byly shromážděny finanční prostředky v celkové výši dosahující téměř 50,7 mil. Kč.

Oproti předchozímu roku celkový hospodářský výsledek klesl o více než 27,5 mil. Kč. S výjimkou s. p. Povodí Labe a Vltavy, kterým se hospodářský výsledek výrazně snížil, vykazují všechny ostatní s. p. Povodí mírné zlepšení ve srovnání s rokem 2012.

Graf 6.2.3

Struktura čerpání investičních prostředků podle zdrojů v jednotlivých s. p. Povodí v roce 2013

Vývoj výsledku hospodaření za posledních sedm let a podíl jednotlivých s. p. Povodí na celkovém hospodářském výsledku dokumentuje tabulka 6.2.11. Podrobnější rozdělení dosažených

zisků do jednotlivých fondů společně s návrhy na úhradu ztráty v konkrétních s. p. Povodí je uvedeno v tabulce 6.2.12.

Tabulka 6.2.11

Výsledky hospodaření s. p. Povodí (zisk, ztráta) v letech 2007–2013 v tis. Kč

s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	15 798	16 692	30 050	27 509	29 908	21 488	770
Povodí Vltavy, s. p.	67 625	23 375	30 265	13 530	12 702	25 088	14 495
Povodí Ohře, s. p.	71 817	22 401	30 371	11 776	4 758	11 284	12 624
Povodí Odry, s. p.	24 595	29 296	13 964	13 785	12 721	15 247	16 603
Povodí Moravy, s. p.	12 417	13 035	15 295	8 171	5 355	5 114	6 200
Celkem s. p. Povodí	192 252	104 799	119 945	74 771	65 444	78 221	50 692

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.12

Rozdělení zisků s. p. Povodí za rok 2013 v tis. Kč

s. p. Povodí	Zisk	Rozdělení zisku nebo krytí ztráty					
		Rezervní fond	FKSP	Fond investic	Sociální fond	Fond odměn	Neuhrazená ztráta z minulých let
Povodí Labe, s. p.	770	-5 923	6 693	0	0	0	0
Povodí Vltavy, s. p.	14 495	0	7 735	0	260	6 500	0
Povodí Ohře, s. p.	12 624	0	4 698	4 926	0	3 000	0
Povodí Odry, s. p.	16 603	0	8 773	0	30	7 800	0
Povodí Moravy, s. p.	6 200	620	4 342	0	0	0	1 238

Pramen: s. p. Povodí

Klabava, ochranná hráz Dýšina-Nová Huť - stavidlový uzávěr

Průměrný přepočtený stav pracovníků ve státních podnicích Povodí v roce 2013 klesl o 12 pracovníků na celkový stav 3 531 osob.

Oproti předchozímu roku již pouze dva s. p. Povodí zaznamenaly pokles celkového počtu zaměstnanců, s. p. Povodí Moravy v průměru o 11 zaměstnanců a Povodí Labe, s. p., o sedm zaměstnanců. U ostatních s. p. Povodí došlo k mírnému navýšení počtu pracovníků. Situaci ve vývoji pracovních sil ve s. p. Povodí znázorňuje tabulka 6.2.13.

V roce 2013 představovala průměrná měsíční mzda ve státních podnicích Povodí hodnotu 29 574 Kč.

Průměrná měsíční mzda ve s. p. Povodí se meziročně zvýšila o 632 Kč, všechny s. p. Povodí zaznamenaly roční nárůst průměrné měsíční mzdy. Poměrně vyrovnaný roční nárůst mzdy přes 700 Kč vykazují s. p. Povodí Labe, Odry a Moravy. I přes navýšení průměrné mzdy zůstávají v s. p. Povodí Moravy mzdy nejnižší. Naopak s. p. Povodí Ohře i přes nejmenší navýšení vykazuje nejvyšší průměrnou mzdu. Konkrétní průměrné mzdy jsou uvedeny v tabulce 6.2.14.

Tabulka 6.2.13

Počet pracovníků s. p. Povodí v letech 2007–2013 (průměrný přepočtený stav)

s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	943,4	942,8	943,7	939,7	947,1	927,5	920,7
Povodí Vltavy, s. p.	808,7	782,0	786,2	779,2	846,3	841,4	842,3
Povodí Ohře, s. p.	605,2	605,5	605,2	604,9	620,7	616,1	617,5
Povodí Odry, s. p.	459,8	458,9	461,7	457,2	464,3	463,5	467,1
Povodí Moravy, s. p.	750,8	736,4	706,9	673,9	698,0	694,0	683,3
Celkem s. p. Povodí	3 567,9	3 525,6	3 503,7	3 454,9	3 576,4	3 542,5	3 530,9

Pramen: s. p. Povodí

Tabulka 6.2.14

Průměrné mzdy dosahované v jednotlivých s. p. Povodích v letech 2007–2013 v Kč/měs.

s. p. Povodí	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Povodí Labe, s. p.	24 318	25 778	27 283	28 209	28 350	29 540	30 293
Povodí Vltavy, s. p.	24 611	27 325	28 300	28 864	28 311	29 285	29 808
Povodí Ohře, s. p.	24 971	26 794	28 620	29 759	30 148	31 335	31 698
Povodí Odry, s. p.	23 817	25 534	26 104	27 190	28 105	28 714	29 458
Povodí Moravy, s. p.	22 052	23 823	25 778	25 310	25 812	25 756	26 479
Průměrná mzda s. p. Povodí¹⁾	23 954	25 856	27 283	27 905	28 126	28 942	29 574

Pramen: s. p. Povodí

Pozn.: ¹⁾ Vypočteno váženým průměrem.

6.3 Lesy České republiky, s. p.

Lesy České republiky, s. p., vykonávají správu určených drobných vodních toků a bystřin jako jednu z mimoprodukčních funkcí lesa. V současné době spravují více než 38 tisíc km vodních toků.

Péče o vodní toky v rámci LČR představuje správu vodohospodářského majetku souvisejícího s vodními toky v pořizovací hodnotě 5,54 mld. Kč (zejména úpravy vodních toků, objekty hrzení bystřin a strží, protipovodňová opatření, vodní nádrže). Správu vodních toků zajišťuje šest správ toků s územní působností dle oblastí povodí, metodicky řízených Odborem vodního hospodářství na Ředitelství LČR.

V roce 2013 probíhaly v LČR na úseku vodního hospodářství činnosti zaměřené zejména na:

- dokončení odstranění povodňových škod z roku 2010,
- odstraňování povodňových škod z roku 2013,
- realizaci investičních i neinvestičních akcí zaměřených na protipovodňovou ochranu, protierozní opatření a rovněž akce veřejného zájmu dle § 35 lesního zákona,
- další činnosti zaměřené na péči o břehové porosty, revitalizace v minulosti nevhodně upravených vodních toků, mimoprodukční funkce lesa, podporu ohrožených druhů organismů, likvidaci invazních nepůvodních druhů rostlin apod.,
- vedení Centrální evidence vodních toků a vodních nádrží.

Správa vodních toků a prováděná opatření (opravy, rekonstrukce a investice) byly financovány zejména z vlastních zdrojů podniku

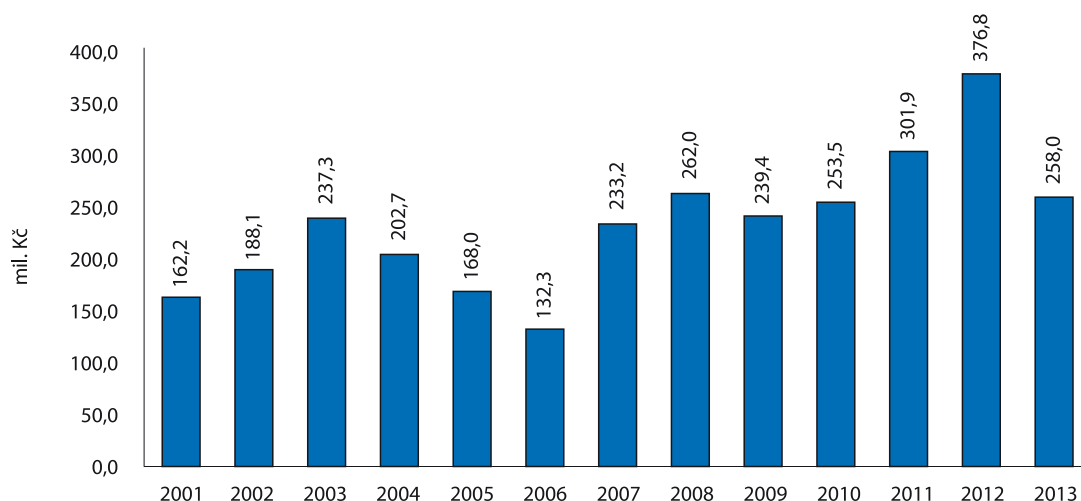
a částečně i z dotačních prostředků. Z dotací se jedná o opatření prováděná ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona, o finance ze státního rozpočtu na programy MZe „Podpora prevence před povodněmi II“ a „Podpora na odstraňování povodňových škod na státním vodohospodářském majetku“ dle § 102 vodního zákona. Dále byl využíván OPŽP a Program rozvoje venkova z fondů EU. Částečně na opatření na drobných vodních tocích přispívají kraje. Činnosti prováděné v souvislosti se správou toků jsou nekomerčního charakteru a ve vztahu k celkově vynakládaným finančním prostředkům nepřinášejí prakticky žádný zisk.

V souvislosti se správou toků LČR vynaložily prostřednictvím svých organizačních jednotek – Správ toků – celkem 653 mil. Kč, z čehož výdaje investičního charakteru činily 258 mil. Kč. Z tohoto objemu investic představují 127,5 mil. Kč vlastní prostředky. Na výkon správy a opravu a údržbu základních prostředků bylo použito 395 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 365,3 mil. Kč. Na odstranění povodňových škod bylo celkově vynaloženo 210 mil. Kč, z toho z vlastních prostředků 143,3 mil. Kč. V uvedených objemech jsou zahrnuty veškeré náklady spojené se správou toků. Tržby získané za odběry povrchové vody k úhradě správy vodních toků činily 12,2 mil. Kč. Jednotková cena za 1 m³ v roce 2013 dosáhla výše 2 Kč bez DPH.

Grafy 6.3.1 a 6.3.2 podávají v delší časové řadě přehled o celkových ročních investičních výdajích a prostředcích vynaložených na opravu a údržbu.

Graf 6.3.1

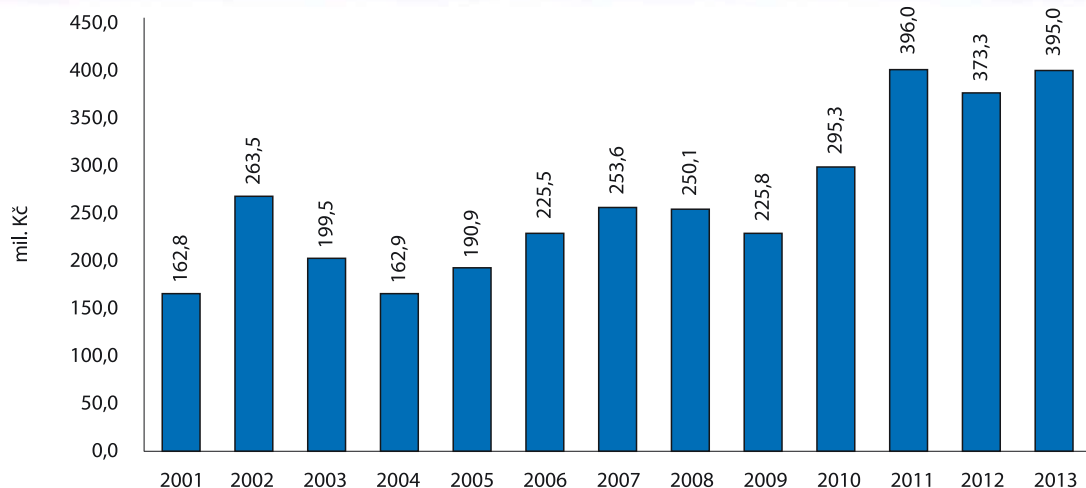
Investiční výdaje Lesů ČR, s. p., v letech 2001–2013 v mil. Kč – vodní toky

Pramen: LČR

Graf 6.3.2

Výdaje Lesů ČR, s. p., v letech 2001–2013 v mil. Kč – oprava a údržba vodních toků (úplné náklady)

Pramen: LČR

Opatření v povodích

Na Správě toků – oblast povodí Odry bylo v roce 2013 hlavní náplní dokončení staveb souvisejících s odstraněním povodňových škod z května 2010 v území Beskyd. K nejrozsáhlejším dokončeným akcím spolufinancovaným z dotací MZe patří zejména Čeladenka – II. etapa v Čeladné a Frýdlantě n. O. navazující na I. etapu odstraňování povodňových škod z předchozího období, Lomná ve Frenštátě p. Radhoštěm, Satina v Nové Vsi u Frýdlantu n. O. a v Malenovicích, Kyčerov – Klaus Klinská ve Starých Hamrech, Stříbrník v Ostravici a přehrázka na Vysutém potoce v Morávce.

Byla dokončena protipovodňová opatření, z nichž k nejvýznamnějším zrealizovaným stavbám patří v Rychlebských horách Javornický potok v Javorníku, dále Červený potok ve Staré Červené Vodě, Studená Voda ve Vlčicích u Javorníka, v Beskydech akce Jasení v Návsí a poldr u Bohumína na Antošovickém potoce v km 2,548. Úspěšně byla zrealizována a dokončena rozsáhlá akce Mušlov II. v Třemešné u Města Albrechtice, kterou LČR převzaly od předchozího správce toku.

Dokončeny byly stavby realizované ve veřejném zájmu dle § 35 lesního zákona na vodním toku – Vysutý potok v Morávce a Jestřábí v Krásné p. Lysou horou.

Na Správě toků – oblast povodí Dyje v rámci odstraňování povodňových škod z roku 2010 byla z vlastních zdrojů dokončena realizace akce Hvězdlička v Milonicích, okres Vyškov.

V roce 2013 se vyskytly lokální povodně v Jihomoravském kraji. Zvýšené průtoky způsobily významnější škody v Běleči a Křepťově, kde byly provedeny zabezpečovací práce.

Bylo dokončeno šest akcí spolufinancovaných z programu Prevence před povodněmi II, z nichž nejvýznamnější je zkapacitnění koryta toku Lubě ve Skaličce na Tišnovsku a výstavba suché nádrže Pod Borovicí ve Hvězdlici na Vyškovsku. Nadále pokračovaly přípravné práce pro realizaci akcí protipovodňového charakteru převzatých v rámci transformace ZVHS. Nejvýznamnější byla výstavba suchých nádrží v obci Čeložnice na Kyjovsku a zvýšení kapacity toku Hodonínka v městse Olešnici.

Byly ukončeny akce budované jako opatření ve veřejném zájmu dle § 35 zákona o lesích: vodní nádrž Valíšek na Znojemsku a retenční nádrž Templář u Moravského Krumlova.

Na správě toků – oblast povodí Labe byla dokončena opatření sanující povodňové škody z roku 2010 na Liberecku. Jednalo se o Hájenský potok v Bílém Potoce p. Smrkem a na přítocích Jeřice v Oldřichově v Hájích.

V roce 2013 byla povodní zasažena zejména část Královéhradeckého kraje (přítoky Čistá, Labe a Cidlina), menší škody byly zaznamenány v Libereckém (přítoky Smědá a Lužické Nisy) a Středočeském kraji (přítok Šembery). V červnu 2013 zasáhly lokální povodně také část Pardubického kraje (přítoky Chrudimka, Doubrava, Novohradky a Loučné).

Oprava hráze, VN Všemina

V rámci protipovodňových opatření byly ukončeny stavby Ležák v Holetíně a Poldr Svijanský Újezd.

V územní působnosti správy byly dokončeny akce ve veřejném zájmu dle lesního zákona – retenční nádrž na Knapoveckém potoce v Knapovci a hrazení Lubenského potoka v Horním Újezdě na Ústeckoorlicku.

Opatření revitalizace Koutského potoka v Osečnici v Orlických horách a Tiché říčky v Janově nad Nisou byla realizována s finanční podporou z prostředků OPŽP.

Opatření s cílem reintrodukce střeve potoční a pstruha potočního a monitoring rybích přechodů byly realizovány v CHKO Jizerské hory. Reintrodukce raka říčního byla prováděna v CHKO Broumovsko.

Nejvýznamnější činností Správy toků – oblast povodí Vltavy bylo v roce 2013 odstraňování povodňových škod z června 2013. Vzestup hladin se projevil na drobných vodních tocích v povodí Vltavy, Berounky, Sázavy, Lužnice, Blanice a Otavy. Ihned byly prováděny zabezpečovací práce a zahájena příprava pro odstraňování škod v následujících letech.

Mezi nejvýznamnější dokončené akce v rámci programu Prevence před povodněmi II patří Stroupinský potok III. v Žebráku, Olešná v okrese Rokycany a Farský potok v Záblatí u Prachatic. V rámci úprav vodních toků bylo provedeno zkapacitnění koryta v obci Rpety, Potočná, Velká Hleďsebe, Radnice a Alberovice.

Do akcí realizovaných dle § 35 lesního zákona a akcí hrazených z dotačních prostředků EU lze zahrnout rekonstrukce retenčních nádrží na Plzeňsku Paadorfská Huť, Výtůň a Raška II. Z dotačních prostředků EU z Programu rozvoje venkova bylo dokončeno opatření Oprava koryta Městeckého potoka v Městečku, okres Rakovník.

Správa toků – oblast povodí Ohře v roce 2013 dokončila sanace povodňových škod z roku 2010. Realizace oprav proběhla na Rychnovském potoce v Těchlovicích, na Homolském potoce ve Velkém Březně, na Lučním potoce na Litoměřicku a na Zdislavském potoce na Liberecku.

Z prostředků dotačního programu Prevence před povodněmi II byla vybudována retenční přehrážka na Lideňském potoce na ochranu obce Zelená u Chomutova, dokončeny retenční přehrážky na Donínském potoce u Kadaně, retenční přehrážka a zkapacitnění koryta na Hradištském potoce u Klášterce nad Ohří, retenční přehrážky a zkapacitnění koryta na Velenickém potoce na Českolipsku a zkapacitnění koryta Druzcovského potoka na Liberecku.

Dále byly z fondů EU realizovány práce na revitalizaci Chodovského potoka na Karlovarsku a práce na revitalizaci Býnoveckého potoka na Děčínsku.

Na správě toků – oblast povodí Moravy bylo v roce 2013 dokončeno odstraňování povodňových škod z roku 2010. Nejvýznamnější byla úprava vodního toku Holomňa v Drslavicích v okrese Uherské Hradiště a úprava vodního toku Kněhyně v ř. km 0,250 – 3,900 v okrese Vsetín.

V roce 2013 byla stavebně dokončena opatření spolufinancovaná z programu MZe Prevence před povodněmi II na vodním toku Dražůvka na Šumpersku, Romži na Olomoucku a Káním potoce v Rožnově pod Radhoštěm a akce převzaté od ZVHS – rekonstrukce hráze VN Líšnice v okrese Šumperk a zkapacitnění Tepličky v Újezdu u Uničova.

V rámci § 35 zákona o lesích byly realizovány stavby přehrážek na vodním toku Dražůvka u Konice a sanace nádrží na vodním toku Pilávka u Uničova a turisticky navštěvované oblasti pramene minerální vody „kyselka“ u obce Ochoz.

Z prostředků EU byla dokončena oprava hrazení potoka Ptenka v okrese Prostějov a Sladský potok v okrese Vsetín.

Dále byla provedena řada opatření k odstranění nánosů z koryt vodních toků, údržeb a oprav vodních děl včetně řešení závad na vodních tocích vzniklých činností bobra evropského. Významnou akcí byla oprava hráze VN Všemina, kde došlo k utěsnění průsaků hráze.

LČR o dokončených opatřeních pravidelně informují veřejnost prostřednictvím tiskových zpráv.

Lubě ve Skaličce

6.4 Vodní cesty

Ministerstvo dopravy vykonává dle znění zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů, působnost v oblasti péče o rozvoj a modernizaci vodních cest dopravně významných. Činnost se týká zejména péče o rozvoj labsko-vltavské vodní cesty, která je nejdůležitější soustavou vodních cest České republiky a je jediným plavebním spojením se západoevropskou sítí vodních cest.

Hlavní evropská vodní magistrála E 20 Labe a její odbočka E 20-06 Vltava je podle „Evropské dohody o hlavních vnitrozemských vodních cestách mezinárodního významu“ mezinárodní dopravně významnou vodní cestou. Ve smyslu Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1315/2013 ze dne 11. 12. 2013 o hlavních směrech Unie pro rozvoj transevropské dopravní sítě je celá labská vodní cesta od státní hranice ČR/SRN do Pardubic a vltavská vodní cesta z Mělníka do Třebenic součástí sítě TEN-T. Od vodního díla Ústí nad Labem – Střekov po Přelouči na Labi a po Třebenici na Vltavě je splavnost zajištěna soustavou vodních děl, která tvoří plně fungující dopravní systém, nezávislý na vnějších přírodních podmínkách. Na regulovaném úseku od Střekova po státní hranici ČR/SRN je však plavební provoz závislý na vodních stavech podle aktuálních průtoků a na celkové vodohospodářské situaci celého povodí řeky Labe a Vltavy.

V roce 2013 byly vynaloženy v oblasti rozvoje a modernizace vodních cest dopravně významných finanční prostředky v celkové výši 186,1 mil. Kč. Na programový rozvoj vodních cest bylo z rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury uvolněno 185,0 mil. Kč a z fondů EU prostřednictvím Operačního programu Doprava 1,1 mil. Kč.

Pro zabezpečení bezproblémové splavnosti labské vodní cesty je stěžejním bodem zlepšení plavebních podmínek v úseku Ústí nad Labem – státní hranice. Z pohledu dopravního a ekologického lze konstatovat, že vodní doprava je celoevropsky významně podporovaným dopravním modelem, a to díky své hospodárnosti a šetrnosti k životnímu prostředí, velmi nízké nehodovosti i využívání povrchových vod, které jsou současně vodními ekosystémy.

Významným posunem v přípravě strategické stavby Plavební stupeň Přelouč II, která je stěžejní stavbou vedoucí k prodloužení labské vodní cesty do Pardubic, je opětovné vydání územního rozhodnutí, které však bylo v roce 2013 na základě podaného odvolání postoupeno odvolacímu orgánu – Krajskému úřadu Pardubického kraje. Úřad vydané územní rozhodnutí pro formální nedostatky zrušil a věc vrátil zpět k novému projednání na úrovni první instance.

Na čerpání finančních prostředků se v roce 2013 významnou měrou podílela investiční akce „Sportovní přístav Hluboká nad Vltavou“, jejímž cílem je vybudování přístavu pro 73 malá plavidla a dvě osobní lodě. Její realizace bude probíhat až do roku 2014.

V roce 2013 také došlo k započetí realizace investiční akce „Úvaziště osobní vodní dopravy na dolním Labi“, jejímž cílem je vybudování

Laterální kanál Vraňany - Hořín

základní veřejné sítě malých přístavišť na labské vodní cestě a přispění k turistickému rozvoji dotčených lokalit. V roce 2013 byly započaty práce v lokalitách Dolní Zálezly, Libochovany, Lovosice, Nučnice a Libotenice, přičemž dokončeno bylo přístaviště Lovosice. V dalších lokalitách budou stavby dokončeny v roce 2014.

Významné finanční prostředky byly také vynaloženy na intenzivní přípravu dalších investičních akcí komplexního rozvoje celé sítě vodních cest.

Státní podniky Povodí v roce 2013 vynaložily finanční prostředky na opravy, údržbu, budování, rekonstrukci či modernizaci vodních cest, čerpaly přitom z dotací MZe v rámci programu „Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku“, podprogram 129 272, popř. z vlastních zdrojů. V rámci Povodí Vltavy, s. p., se jednalo např. o tyto akce: Laterální kanál Vraňany – Hořín pl. km 2,650-3,390 – oprava dlažeb pravého břehu (5,021 mil. Kč), Plavební kanál Trója – Podbaba, ř. km 1,9-3,2 – odstranění havárie hráze kanálu (13,48 mil. Kč) nebo Vltava plavební cesta ř. km 228,8-229,45 – Hluboká nad Vltavou (1,989 mil. Kč). Státní podnik Povodí Labe realizoval z dotačního programu MZe akci „VD Obříství, oprava hydraulického ovládání plavební komory“ (289,6 tis. Kč).

Mezi další významnější akce na opravy, údržbu, popř. rekonstrukci vodních cest financované z vlastních zdrojů lze jmenovat např. opravu klapky malé plavební komory a vzpěrných vrat na VD Roudnice (5 019 tis. Kč) či opravu horní a dolní dělicí zdi u VD Lysá n. L. (2 721 tis. Kč) v Povodí Labe, s. p., u Povodí Moravy, s. p., např. opravu těsnění vrat plavební komory Veselí nad Moravou (237 tis. Kč), čištění dolní rejdry plavební komory St. Město (125 tis. Kč) nebo opravu pohonu zvedací lávky přes plavební komoru Uherský Ostroh (94 tis. Kč).

Celkové finanční prostředky vynaložené v roce 2013 s. p. Povodí na vodní dopravu podle druhů zdrojů zobrazuje tabulka 6.4.1.

Tabulka 6.4.1

Prostředky vynaložené v roce 2013 na opravy, údržbu, budování, rekonstrukce a modernizaci vodních cest v tis. Kč

s. p. Povodí	Vlastní zdroje	Provozní dotace	Investiční dotace	Dotace celkem	Celkem vlastní zdroje a dotace
Povodí Labe, s. p.	28 117	290	0	290	28 407
Povodí Vltavy, s. p.	48 641	42 251	0	42 251	90 892
Povodí Moravy, s. p.	813	0	0	0	813
Celkem s. p. Povodí	77 571	42 541	0	42 541	120 112

Pramen: s. p. Povodí

„Čerpání vody“ – Jana Hopjanová – 4.A, ZŠ Šrámkova, Opava, Moravskoslezský kraj

7. Vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu

7.1 Zásobování pitnou vodou

V roce 2013 bylo v České republice zásobováno z vodovodů 9,854 mil. obyvatel, tj. 93,8 % z celkového počtu obyvatel.

Ve všech vodovodech bylo vyrobeno celkem 600,2 mil. m³ pitné vody. Za úplaty bylo dodáno (fakturováno) 471,8 mil. m³ pitné vody, z toho pro domácnosti 313,6 mil. m³ pitné vody. Ztráty pitné vody dosáhly 106,3 mil. m³, tj. 17,9 % z vody určené k realizaci.

Údaje dodané ČSÚ byly pořízeny na základě souboru 1 379 zpravodajských jednotek, tj. 262 profesionálních provozovatelů vodovodů a kanalizací a vybraného souboru 1 117 obcí, které

si samy zajišťují provozování vodohospodářské infrastruktury, u provozovatelů bylo dosaženo 100% návratnosti výkazů, u obcí 99,5%. Primární údaje zjištěné ve výkazech VH 8b-01 nejsou zveřejňovány ČSÚ od roku 2004.

Trendy a vývoj ukazatelů v oblasti zásobování pitnou vodou jsou zobrazeny v tabulce 7.1.1 a grafu 7.1.1.

Klesající trend spotřeby vody nadále pokračoval i v roce 2013. Stejně tak pokleslo i specifické množství vody fakturované celkem a vody fakturované domácnostem. Celorepublikově pokles představuje u vody fakturované 3 l/os/den, u vody fakturované domácnostem 1 l/os/den.

Tabulka 7.1.1

Zásobování vodou z vodovodů v letech 1989 a 2007–2013

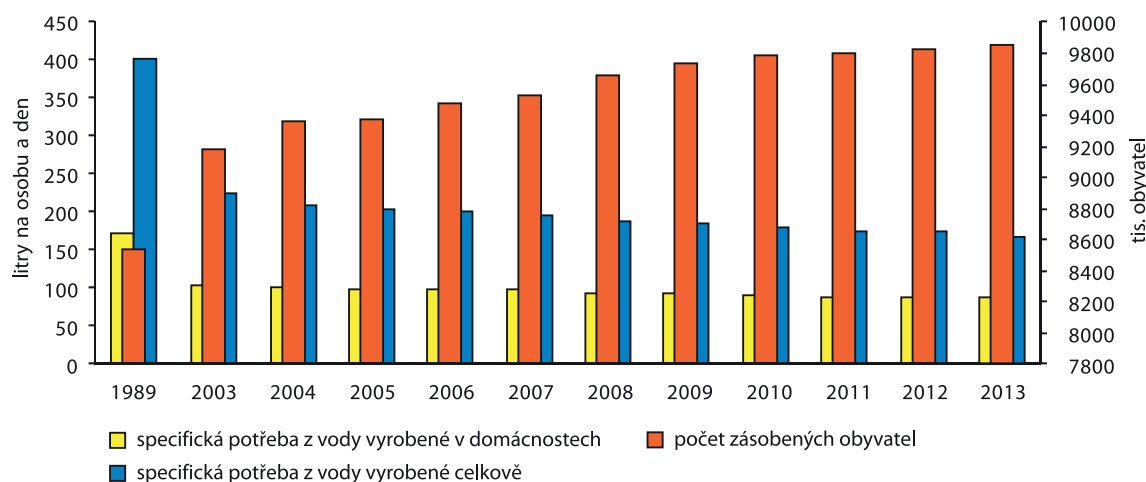
Ukazatel	Měrná jednotka	1989	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 364	10 323	10 430	10 491	10 517	10 495	10 509	10 511
Obyvatelé skutečně zásobovaní vodou z vodovodů	tis. obyv.	8 537,0	9 525,0	9 664,2	9 733,0	9 787,5	9 805,4	9 823,1	9 854,4
	%	82,4	92,3	92,7	92,8	93,1	93,4	93,5	93,8
Voda vyrobená z vodovodů	mil. m ³ /rok	1 251,0	683,0	667,1	653,3	641,8	623,1	623,5	600,2
	% k 1989	100,0	54,6	53,3	52,2	51,3	49,8	49,8	48,0
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	929,4	531,7	516,5	504,6	492,5	486,0	480,7	471,8
	% k 1989	100,0	57,2	55,6	54,3	53,0	52,3	51,7	50,8
Specifická potřeba z vody vyrobené	l/os. den	401,0	196,0	188,0	184,0	180,0	174,0	173,8	166,8
	% k 1989	100,0	48,9	46,9	45,8	44,8	43,4	43,3	41,6
Specifické množství vody fakturované celkem	l/os. den	298,0	153,0	146,0	142,0	137,9	135,8	134,1	131,1
	% k 1989	100,0	51,3	49,0	47,7	46,3	45,6	45,0	44,0
Specifické množství vody fakturované pro domácnost	l/os. den	171,0	98,5	94,2	92,5	89,5	88,6	88,1	87,1
	% k 1989	100,0	57,6	55,1	54,1	52,3	51,8	51,5	50,9
Ztráty vody na 1 km řadů	l/km den	16 842,0 ¹⁾	4 893,0	4 889,0	4 705,0	4 673,0	4 220,0	4 351,0	3 856,9
Ztráty vody na 1 zásob. obyvatele	l/os. den	90,0 ¹⁾	36,0	37,0	35,0	35,0	32,0	33,0	29,5

Pramen: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ Údaje za vodovody hlavních provozovatelů.

Graf 7.1.1

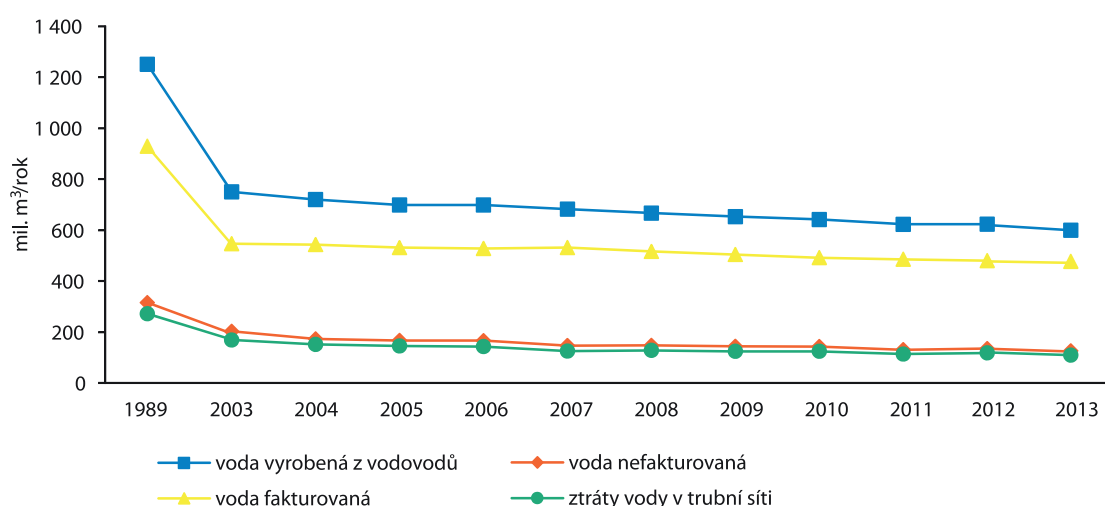
Vývoj počtu zásobovaných obyvatel a specifické potřeby vody fakturované v letech 1989 a 2003–2013

Pramen: ČSÚ

Graf 7.1.2

Vývoj hodnot objemu vody vyrobené z vodovodů a fakturované vody celkem v letech 1989 a 2003–2013

Pramen: ČSÚ

Nejvyšší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou z vodovodů byl v roce 2013 v Karlovarském kraji (100 %), v hlavním městě Praze (100 %) a v Moravskoslezském kraji (99,8 %), nejnižší podíl obyvatel zásobených pitnou vodou byl v kraji Plzeňském (83,3 %) a Středočeském (83,7 %).

U krajů Jihočeského, Karlovarského, Olomouckého a Moravskoslezského došlo meziročně k mírnému poklesu podílu obyvatel zásobených vodou z celkového počtu. Toto snížení je pouze důsledkem zpřesnění metodiky výpočtu množství napojených obyvatel.

Délka vodovodní sítě byla v roce 2013 prodloužena celkem o 566 km a dosáhla 75 481 km. Nová výstavba a dostavba stávajících vodovodních systémů v roce 2013 zvýšila počet zásobených obyvatel o 31 295. Na jednoho zásobeného obyvatele tak celkem připadá 7,66 m vodovodu.

Počet vodovodních přípojek se zvýšil o 23 039 ks a dosáhl počtu 2 025 966 ks. Počet osazených vodoměrů se zvýšil o 17 062 ks a dosáhl počtu 2 022 178 ks. Na jednu vodovodní přípojku připadá pět napojených obyvatel. V uvedených hodnotách se výrazně projevují důsledky poměrně masivní výstavby rodinných domů.

Tabulka 7.1.2

Zásobování obyvatel, výroba a dodávka vody z vodovodů v roce 2013

Kraj, území	Obyvatelé		Voda vyrobená z vodovodů	Voda fakturovaná	
	Skutečně zásobování vodou z vodovodů	Podíl obyvatel zásobovaných vodou z celkového počtu		Celkem	Z toho pro domácnosti
	(počet)	(%)	(tis. m³)	(tis. m³)	(tis. m³)
Hl. město Praha	1 244 227	100,0	113 617	77 571	50 572
Středočeský kraj	1 085 882	83,7	45 620	48 365	33 882
Jihočeský kraj	569 453	89,5	32 952	25 109	17 921
Plzeňský kraj	477 110	83,3	28 456	24 058	14 025
Karlovarský kraj	300 999	100,0	19 137	14 123	8 983
Ústecký kraj	798 296	96,7	50 223	36 923	23 028
Liberecký kraj	402 603	91,8	26 891	19 035	12 043
Královéhradecký kraj	520 327	94,3	30 530	22 917	14 831
Pardubický kraj	503 455	97,6	27 776	22 301	14 176
Kraj Vysočina	487 181	95,4	24 643	21 100	14 040
Jihomoravský kraj	1 115 052	95,4	61 191	53 266	37 108
Olomoucký kraj	578 091	90,8	28 671	24 956	17 238
Zlínský kraj	550 263	93,8	29 082	22 857	15 310
Moravskoslezský kraj	1 221 475	99,8	81 386	59 243	40 423
Česká republika	9 854 414	93,8	600 174	471 824	313 580

Pramen: ČSÚ

7.2 Odvádění a čištění komunálních odpadních vod

V roce 2013 žilo v domech připojených na kanalizaci 8,705 mil. obyvatel České republiky, to je 82,8 % z celkového počtu obyvatel. Do kanalizací bylo vypuštěno (bez zpoplatněných srážkových vod) celkem 455,3 mil. m³ odpadních vod. Z tohoto množství bylo čištěno 97,4 % odpadních vod (bez zahrnutí vod srážkových), což představuje 443,4 mil. m³.

Trendy vývoje odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací dokladuje v delší časové řadě tabulka 7.2.1 a graf 7.2.1.

Počet obyvatel napojených na kanalizaci vzrostl meziročně o 30 423. Objem vypouštěných odpadních vod do kanalizace bez vod srážkových klesl meziročně o 17,9 mil. m³. Ukazatel podílu čištěných odpadních vod bez vod srážkových v roce 2013 vzrostl o 0,3 %.

ČOV Vladislav

Tabulka 7.2.1

Odvádění a čištění odpadních vod z kanalizací v letech 1989 a 2007–2013

Ukazatel	Měrná jednotka	Rok							
		1989	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Obyvatelé (střední stav)	tis. obyv.	10 364	10 323	10 430	10 491	10 517	10 495	10 509	10 511
Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci	tis. obyv.	7 501	8 344	8 459	8 530	8 613	8 672	8 674	8 705
	%	72,4	80,8	81,1	81,3	81,9	82,6	82,5	82,8
Vypouštěné odp. vody do kanalizace (bez zpoplatněných srážkových vod) celkem	mil. m ³	877,8	519,3	508,8	496,4	490,3	487,6	473,2	455,3
	% k 1989	100,0	59,2	58	56,6	55,9	55,5	53,9	51,9
Čištěné odpadní vody včetně vod srážkových ¹⁾	mil. m ³	897,4	841,2	807,5	842,9	957,9	871	836,7	912,3
Čištěné odpadní vody celkem bez vod srážkových	mil. m ³	627,6	497,6	485	472,7	471,5	472,2	459,4	443,4
	% k 1989	100,0	79,4	77,3	75,4	75,2	75,3	73,2	70,6
Podíl čištěných odpadních vod bez vod srážkových ²⁾	%	71,5	95,8	95,3	95,2	96,2	96,8	97,1	97,4

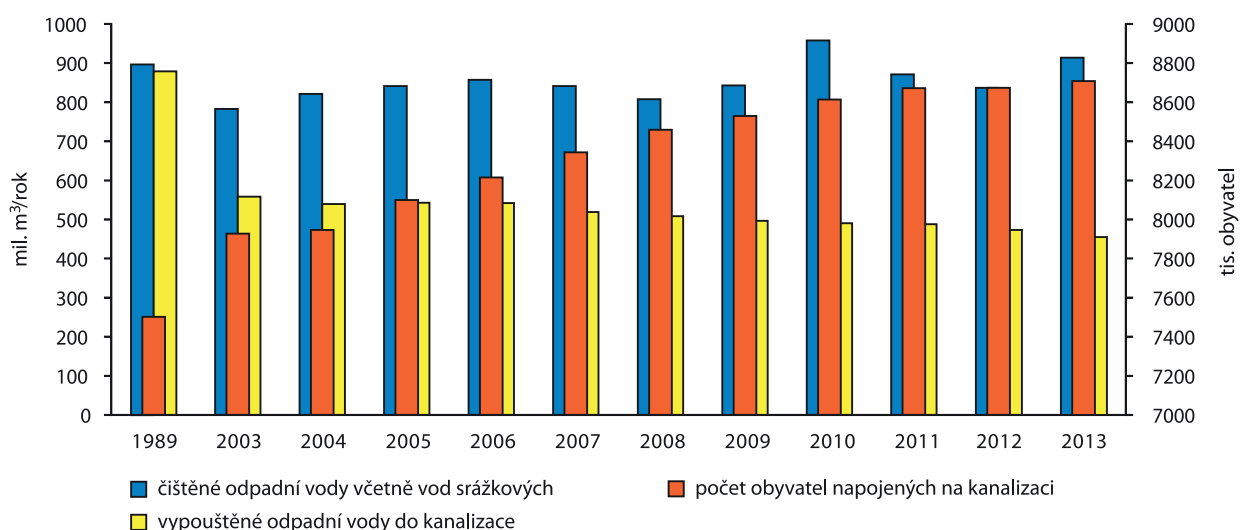
Pramen: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ V roce 1989 se jedná o údaje za kanalizace hlavních provozovatelů.

²⁾ Jedná se o podíl z vod vypouštěných do kanalizace (bez zpoplatněných srážkových vod).

Graf 7.2.1

Vývoj počtu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v letech 1989 a 2003–2013

Pramen: ČSÚ

Nejvyšší podíl obyvatel připojených na kanalizaci byl v roce 2013 v hlavním městě Praze (98,8 %) a v Karlovarském kraji (95,0 %), nejnižší podíl byl ve Středočeském kraji (67,3 %) a v kraji Libereckém (68,2 %).

Ve většině krajů došlo k nárůstu počtu obyvatel bydlících v domech napojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu, k poklesu došlo

pouze v hlavním městě Praze, Jihočeském a Středočeském kraji. Tento pokles je výrazný a byl pravděpodobně způsoben změnou metodiky sledování vykazování u významných provozovatelů.

Délka kanalizační sítě byla v roce 2013 prodloužena o 866 km a dosáhla 43 618 km. Celkový počet ČOV se dle údajů ČSÚ zvýšil oproti předešlému roku o 64 ČOV, tedy na 2 382 ČOV v celé ČR.

Tabulka 7.2.2

Počet obyvatel bydlících v domech připojených na kanalizaci a množství vypouštěných a čištěných odpadních vod v roce 2013 v jednotlivých krajích

Kraj, území	Obyvatelé bydlící v domech připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu		Odpadní vody vypouštěné do kanalizace pro veřejnou potřebu (bez zpoplatněných srážkových vod)	Čištěné odpadní vody bez vod srážkových	
	Celkem	Podíl k celk. počtu obyvatel		Celkem	Podíl
	(počet)	(%)	(tis. m ³)	(tis. m ³)	(%)
Hl. město Praha	1 229 326	98,8	77 935	77 935	100,0
Středočeský kraj	873 208	67,3	50 113	50 068	99,9
Jihočeský kraj	546 351	85,8	27 661	26 255	94,9
Plzeňský kraj	463 461	80,9	29 684	28 635	96,5
Karlovarský kraj	285 920	95,0	14 450	14 424	99,8
Ústecký kraj	677 016	82,0	29 590	28 844	97,5
Liberecký kraj	299 005	68,2	14 066	13 927	99,0
Královéhradecký kraj	422 334	76,5	20 172	18 867	93,5
Pardubický kraj	377 412	73,2	17 412	17 126	98,4
Kraj Vysočina	443 541	86,9	19 483	16 862	86,5
Jihomoravský kraj	1 033 396	88,4	53 654	52 514	97,9
Olomoucký kraj	502 861	79,0	27 304	26 437	96,8
Zlínský kraj	540 013	92,1	26 317	25 206	95,8
Moravskoslezský kraj	1 010 701	82,6	47 473	46 326	97,6
Česká republika	8 704 544	82,8	455 313	443 426	97,4

Pramen: ČSÚ

ČOV Agris

7.3 Vývoj ceny pro vodné a stočné

V roce 2013 byla dle šetření Českého statistického úřadu průměrná cena bez DPH pro vodné 33,70 Kč/m³ a průměrná cena pro stočné představuje po zpřesnění metodiky výpočtu 29,20 Kč/m³.

Před účinností novely zákona č. 76/2006 Sb., tedy do roku 2006, byly informace o průměrné výši ceny pro vodné a stočné stanovovány na základě údajů, které na požádání MZe zasílali vybraní provozovatelé vodovodů a kanalizací. Novelou zákona byla vlastníkům, popřípadě provozovatelům, pokud jsou vlastníkem zmocnění, v souladu s ustanovením § 36 odst. 5 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, stanovena povinnost každoročně nejpozději do 30. dubna kalendářního roku zaslat na MZe úplné informace o porovnání všech položek výpočtu ceny podle cenových předpisů pro vodné a stočné a dosažené skutečnosti v předchozím kalendářním roce. Údaje o cenách s DPH získává MZe šetřením a průměry jsou získávány váženým průměrem. Vzhledem k termínu odevzdání porovnání není možné data vyhodnotit a zpracovat před uzavěrkou této publikace. Proto jsou uvedeny pouze údaje zjištěné šetřením ČSÚ jako podíl tržeb od odběratelů a množství dodané pitné vody a odvedených odpadních vod (od roku 2013 nově včetně zpoplatněných srážkových vod). Souhrnné údaje ČSÚ za ČR nejsou získány jako vážený průměr a nelze je tedy srovnávat s údaji z podkladů MZe.

Vodní nádrž Pod Jelmem

Podle šetření ČSÚ byla nejvyšší průměrná cena pro vodné zjištěna v kraji Ústeckém, kde dosáhla hodnoty 39,30 Kč/m³. V poměru s celorepublikovým průměrem tak byla vyšší o 16,6 %. Nejvyšší průměrná cena pro stočné byla v kraji Libereckém a při výši 37,50 Kč/m³ byla o 28,4 % vyšší než byl celorepublikový průměr. Naopak nejnižší průměrná cena pro vodné (29,40 Kč/m³) byla v kraji Jihomoravském. Nejnižší průměrná cena pro stočné (23,70 Kč/m³) byla v kraji Vysočina. Průměrné ceny v jednotlivých krajích jsou uvedeny v tabulce 7.3.2.

Tabulka 7.3.1
Realizační ceny pro vodné a stočné bez DPH v roce 2012 a 2013

Ukazatel	Měrná jednotka	2012	2013	Index 2013/2012
Vodné celkem	mil. Kč	15 730	15 894	1,01
Voda fakturovaná celkem	mil. m ³ /rok	481	472	0,98
Průměrná cena pro vodné	Kč/m ³	32,7	33,7	1,03
Stočné celkem	mil. Kč	14 026	15 118	1,08
Vypouštěné odpadní vody do kanalizace ¹⁾	mil. m ³ /rok	473	517	-
Průměrná cena pro stočné	Kč/m ³	29,6	29,2	0,99

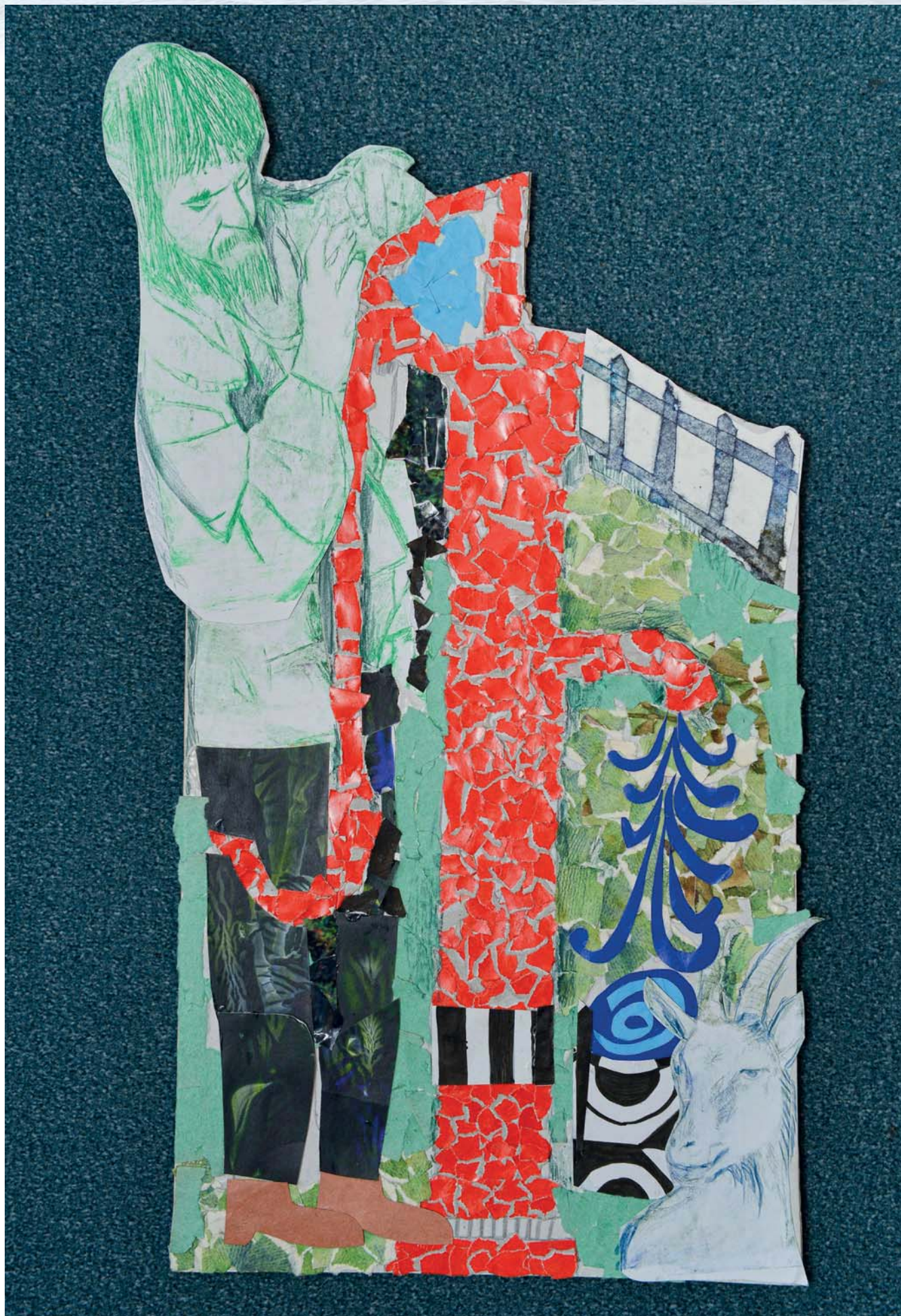
Pramen: ČSÚ

Pozn.: ¹⁾ od roku 2013 včetně zpoplatněných srážkových vod

Tabulka 7.3.2
Spotřeba vody, průměrné ceny bez DPH pro vodné a pro stočné v roce 2013

Kraj	Specifické množství vody fakturované celkem	Specifické množství vody fakturované domácnostem	Průměrná cena pro vodné	Průměrná cena pro stočné
	(l/os/den)	(l/os/den)	(Kč/m ³)	(Kč/m ³)
Hl. město Praha	170,8	111,4	36,3	29,0
Středočeský	122,0	85,5	36,7	26,8
Jihočeský	120,8	86,2	34,8	27,3
Plzeňský	138,1	80,5	31,8	25,3
Karlovarský	128,5	81,8	36,2	30,6
Ústecký	126,7	79,0	39,3	37,1
Liberecký	129,5	82,0	36,9	37,5
Královéhradecký	120,7	78,1	31,3	31,2
Pardubický	121,4	77,1	30,0	32,9
Vysočina	118,7	79,0	33,2	23,7
Jihomoravský	130,9	91,2	29,4	30,2
Olomoucký	118,3	81,7	31,3	27,7
Zlínský	113,8	76,2	33,5	28,4
Moravskoslezský	132,9	90,7	30,4	28,0
Česká republika	131,2	87,2	33,7	29,2

Pramen: ČSÚ

„Pumpa“ – Tereza Šanová – 4.A, ZŠ Šrámkova, Opava, Moravskoslezský kraj

8. Rybářství a rybníkářství

8.1 Rybářství a rybníkářství

Rybářství v České republice lze rozdělit na produkční část – rybníkářství – a hospodaření v rybářských revírech.

Rybníkářství je v ČR historicky nejvýznamnější oblastí rybářství. Je tradiční součástí zemědělství a patří z hlediska produkce rybního masa mezi úspěšné oblasti zemědělské výroby. Rybníky mají mnoho dalších významných mimoprodukčních funkcí, jako je krajinnotvorná, retenční, protipovodňová, přispívají k zachování biodiverzity atd. Na rybníkářství dále logicky navazuje sektor služeb.

V našich podmínkách je chov ryb realizován přibližně ve 24 tisících rybnících a vodních nádržích s retenční kapacitou 420 mil. m³ o celkové ploše kolem 41 tisíc ha. V rybnících je dosahováno ročního přírůstku v průměru kolem 490 kg ryb/ha. Druhové zastoupení tržních ryb je dlouhodobě poměrně stabilní. Hlavní chovanou rybou v produkčním rybářství je kapr obecný, jako doplňkové druhy jsou chovány býložravé ryby (tolstolobik bílý a pestrý, amur bílý), lososovité ryby (zejména pstruh duhový a siven americký), lín obecný a dravé ryby (štika obecná, candát obecný a sumec velký).

Produkce tržních ryb získaných chovem dosáhla v roce 2013 celkem 19 358 tun, což představovalo ve srovnání s produkčně nejúspěšnějším rokem v historii, rokem 2011, pokles o 7,9 % (tj. o 1,65 tis. tun). Tento úbytek byl zapříčiněn delším zimním obdobím a především povodněmi v červnu 2013. Více než 94 % výlovu pocházelo z rybníčních chovů a zbytek připadl na ryby chované ve speciálních zařízeních či vylovené z přehrad. Množství zpracovaných sladkovodních ryb představovalo 2 398 tun živé hmotnosti. Spotřeba sladkovodních ryb v ČR získaných chovem dosáhla v roce 2013 hodnoty 1,043 kg/os/rok. Pro výpočet celkové spotřeby sladkovodních ryb za rok 2013 na 1 obyvatele bylo uvažováno s počtem obyvatel k 31. 12. 2013 ve výši 10 512 419. Do tohoto celorepublikového průměru nejsou zahrnuty počty a hmotnost ryb ulovených na udici v rámci rekreačního rybolovu v rybářských revírech.

Produkce kapra obecného se v roce 2013 meziročně snížila o 6,5 %, přesto dosahuje 86,8 % z celkové produkce ryb v ČR. Celkově se v produkčním rybářství vyloвило 16 809 tun kapra. Nabídka této ryby je v rovnováze s požadavky domácího a zahraničního trhu, neboť přibližně polovina objemu z ročního výlovu kapra je prodána na domácím trhu, především v podobě živé ryby.

Hospodaření v rybářských revírech je součástí rybářství. S hospodařením v rybářských revírech úzce souvisí vysazování ryb a podpora i takových rybích druhů, které jsou v důsledku zvýšeného tlaku piscivorních predátorů v rybářských revírech významně eliminovány.

Pstruh potoční z Morávky

Rekreační rybolov provozuje v ČR přibližně 400 tisíc rekreačních rybářů, kteří jsou organizováni zejména ve dvou největších rybářských svazech (Český rybářský svaz a Moravský rybářský svaz). Jejich členové ulovili na udici v roce 2013 kolem 3,84 tis. tun ryb.

Na rekreační rybářství je navázána řada dalších odvětví, jako např. obchod s rybářskými potřebami nebo cestovní ruch.

Se vstupem ČR do EU došlo k rozšíření možností podpor do rybářského sektoru. V současné době jsou především využívány následující podpůrné prostředky:

1) Národní resortní podpory týkající se akvakultury a sladkovodního rybolovu: Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje.

2) Operační program Rybářství 2007–2013: zde mohou rybáři čerpat finanční prostředky v rámci prioritní osy 2 – Akvakultura na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb a investice do zpracování ryb a uvádění na trh. V rámci osy 3 – Opatření ve společném zájmu se dotace týká rozvoje nových trhů, propagačních kampaní, vysazování úhoře říčního a pilotních projektů.

MZe vydalo v roce 2013 rozhodnutí o poskytnutí dotace v rámci patnáctého, šestnáctého a sedmnáctého kola příjmu žádostí o dotaci z Operačního programu Rybářství 2007–2013. V rámci osmnáctého kola bylo zaregistrováno 29 projektů, z toho na opatření 3.1. a) 24 projekty, 3.1. b) 3 projekty a 3.3. e) 2 projekty.

Tabulka 8.1.1

Přehled o produkci ryb v České republice v období 2008–2013

Ukazatel produkce a spotřeby ryb	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Produkce ryb v tis. tun	20,40	20,10	20,42	21,01	20,80	19,40
Export v tis. tun	10,12	8,95	9,10	8,80	8,60	8,40
Úlovky v rybářských revírech v tis. tun	4,16	4,10	3,99	4,00	4,00	3,80
Spotřeba na osobu v kg.rok ⁻¹ (produkce rybníkářská vč. úlovků v rybářských revírech)	1,32	1,37	1,41	1,47	1,41	1,48

Pramen: MZe a Rybářské sdružení ČR

Rybník na Únanovce

V opatření 2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury, záměr a) byla v roce 2013 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 72 projekty s celkovou dotací cca 44,7 mil. Kč, 19 projektů na záměr b) s dotací cca 12,9 mil. Kč, 40 projektů na záměr c) s dotací cca 49 mil. Kč, dva projekty na záměr d) s dotací cca 0,1 mil. Kč a sedm projektů na záměr e) s dotací cca 2,3 mil. Kč. Celkem byla v opatření 2.1 v roce 2013 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 140 projektů s celkovou dotací cca 109 mil. Kč.

V opatření 2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh, záměr a) byla v roce 2013 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na sedm projektů s dotací cca 3 mil. Kč.

V opatření 3.1 Společné činnosti, záměr a) byla vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace na dva projekty s dotací cca 1,4 mil. Kč, pět projektů na záměr b) s dotací cca 6 mil. Kč a dva projekty na záměr c) s dotací cca 0,5 mil. Kč.

V opatření 3.2 Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin, záměr b) vysazování úhoře říčního byla v roce 2013 vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace na 80 projektů s celkovou dotací cca 19,3 mil. Kč.

V opatření 3.4 Pilotní projekty byla v roce 2013 vydána Rozhodnutí o poskytnutí dotace na 18 projektů s celkovou dotací cca 18 mil. Kč.

MZe v roce 2013 pokračovalo v předfinancování projektů Operačního programu Rybářství 2007–2013. V roce 2013 byla z opatření 2.1 proplacena 19 projektům dotace ve výši 43 mil. Kč, z opatření 2.2 proplacena dvěma projektům dotace ve výši 0,1 mil. Kč, z opatření 2.4 proplacena jednomu projektu dotace ve

výši 0,6 mil. Kč, z opatření 3.1 proplacena 12 projektům dotace ve výši 7,6 mil. Kč, z opatření 3.2 proplacena 53 projektům dotace ve výši 9,5 mil. Kč, z opatření 3.3 proplacena čtyřem projektům dotace ve výši 1,1 mil. Kč, z opatření 3.4 proplacena devíti projektům dotace ve výši 9,7 mil. Kč a z opatření 5.1 proplacena šesti projektům dotace ve výši 5,8 mil. Kč.

Tabulka 8.1.2

Operační program Rybářství 2007–2013

Prioritní osa 2 – Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh	
Číslo opatření	Název opatření
Opatření 2.1	Opatření pro produktivní investice do akvakultury
Opatření 2.2	Opatření na ochranu vodního prostředí
Opatření 2.3	Opatření v oblasti zdraví ryb
Opatření 2.4	Investice do zpracování a uvádění na trh
Prioritní osa 3 – Opatření ve společném zájmu	
Číslo opatření	Název opatření
Opatření 3.1	Společné činnosti
Opatření 3.2	Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin
Opatření 3.3	Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně
Opatření 3.4	Pilotní projekty

Pramen: MZe

8.2 Změny stavu rybníčního fondu

Program Ministerstva zemědělství 129 130 „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a výstavby vodních nádrží“ navázal v roce 2007 na program 229 210 „Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží“.

Cílem programu 129 130 je obnova a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží zaměřená na zlepšení jejich vodohospodářských i mimoprodukčních funkcí. Důraz je kladen zejména na posílení retenčních schopností. Zároveň je věnována pozornost zlepšení bezpečnosti provozu rybníků a vodních nádrží v souvislosti s povodňovými situacemi. K podpoře retence pokračuje odbahňování nejvíce zanesených rybníků, dále je možné podpořit i výstavbu vodních nádrží sloužících k ochraně před povodněmi a suchem. V rámci programu 129 130 probíhalo v roce 2013 financování celkem 35 akcí, kde celkové výdaje činily 393,694 mil. Kč. Podrobnější informace o financování programu 129 130 lze najít v kapitole 9.

Rybí přechod na Bernartickém jezu na Odře

„Výroba energie u nás“ – Sára Timošová – 4. třída, ZŠ a MŠ Bravantice, Moravskoslezský kraj

9. Státní finanční podpora vodního hospodářství

9.1 Finanční podpory Ministerstva zemědělství

V roce 2013 byla v rámci programů MZe 129 180 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ a 129 250 „Výstavba a technické zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací“ zaměřených na realizaci opatření k naplňování směrnic EU v oblasti vodovodů a kanalizací a na vlastní rozvoj oboru vodovodů a kanalizací poskytnuta podpora v celkové výši cca 1,2 mld. Kč. Program 129 180 byl dle schválené dokumentace naplánován na roky 2009–2013 a následně prodloužen do konce roku 2014. Tento program v letech 2012 až 2013 řešil dokončení spolufinancování víceletých akcí. Navazující dotační program 129 250 je naplánován na roky 2013–2015. Výše uvedená podpora byla investorům poskytnuta jak ve formě dotací, tak i ve formě „zvýhodněných úvěrů“.

Formou dotací bylo v rámci podprogramů 129 182 a 129 252 (opatření zaměřená na vodovody) v roce 2013 podpořeno ze státního rozpočtu celkem 28 akcí v celkové výši cca 157 mil. Kč a v rámci podprogramů 129 183 a 129 253 (opatření zaměřená na kanalizace) byly v roce 2013 podpořeny ze státního rozpočtu celkem 62 akce v celkové výši cca 952 mil. Kč.

„Zvýhodněné úvěry“ byly poskytovány u akcí programů 129 180 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací II“ a 229 310 „Výstavba a obnova infrastruktury vodovodů a kanalizací“. Poskytovaly se formou úhrad částí úroků z komerčních úvěrů u investičně náročnějších akcí v letech 2008–2013. Celkem

byla investorům u 102 akcí s úvěrovými smlouvami v celkové výši cca 1,578 mld. Kč v roce 2013 uhrazena část úroků z těchto úvěrů v celkové výši 34,2 mil. Kč. Z této částky činily investiční prostředky 2,4 mil. Kč. Neinvestiční prostředky, které jsou vedeny mimo programové financování, činily 31,8 mil. Kč (v tabulkách 9.1.1 a 9.1.2 jsou na řádku „dotace“ zahrnuty investiční i neinvestiční prostředky).

V rámci programu 129 140 „Podpora odstraňování povodňových škod na infrastruktuře vodovodů a kanalizací“ byla zahájena v roce 2013 realizace podprogramu 129 144, který reagoval na záplavy a povodně z roku 2013. V rámci podprogramu 129 144 „Podpora odstraňování povodňových škod způsobených povodněmi 2013“ byla v roce 2013 podpořena první akce ve výši 8,1 mil. Kč. Ke konci roku 2013 obdrželo MZe další 54 žádostí, u kterých se předpokládá poskytování podpory v letech 2014–2015.

Čerpání státních finančních prostředků na kapitálové a běžné výdaje jsou uvedeny v tabulkách 9.1.3, 9.1.4 a 9.1.5.

MZe v roce 2013 realizovalo programy, jejichž cílem je obnova vodohospodářského majetku správců vodních toků v rámci odstraňování povodní z minulých let, realizace protipovodňových opatření, obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží, zvyšování funkčnosti vodních děl, obnova a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí a zajištění péče o státní majetek na drobných vodních tocích.

Čerpání státních finančních prostředků na kapitálové a běžné výdaje jsou uvedeny v tabulkách 9.1.3 a 9.1.4.

Tabulka 9.1.1

Finanční prostředky státního rozpočtu poskytnuté v rámci programů Ministerstva zemědělství 129 140, 129 180 a 129 250 včetně dotace části úroků z komerčních úvěrů v roce 2013 v mil. Kč

Forma podpory	Vodovody a úpravny vody	Kanalizace a čistírný odpadních vod	Obnova vodovodů a kanalizací po povodních v 2013	Ministerstvo zemědělství celkem
Dotace v rámci programů 129 180 a 129 250	157,393	951,636	8,068	1 117,097
Dotace částí úroků z komerčních úvěrů	10,322	23,874	0	34,196
Dotace celkem	167,715	975,510	8,068	1 151,293
Návratná finanční výpomoc	0	0	0	0
Celkem	167,715	975,510	8,068	1 151,293

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.2

Vývoj státní podpory výstavby vodovodů, úpraven vod, kanalizací a čistíren odpadních vod v rámci MZe v letech 2009–2013 v mil. Kč

Finanční zdroj	2009	2010	2011	2012	2013
Návratná finanční výpomoc	0	0	0	0	0
Dotace státního rozpočtu	1 819	2 092	2 194	1 631	1 151
Podpora státního rozpočtu	1 819	2 092	2 194	1 631	1 151
Zvýhodněný úvěr (EIB a CEB)	9	0	0	0	0
Podpora - celkem	1 828	2 092	2 194	1 631	1 151

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.3

Státní finanční prostředky poskytnuté Ministerstvem zemědělství v roce 2013 na kapitálové a běžné výdaje v rámci programového financování programů 229 110 a 129 270 v mil. Kč

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programů
229 110	Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku	295,889
129 270	Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku II	63,484

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.4

Státní finanční prostředky poskytnuté Ministerstvem zemědělství v roce 2013 na kapitálové a běžné výdaje v rámci programového financování v programech 129 120, 129 130, 129 160, 129 170 v mil. Kč

Evidenční číslo programu	Název programu	Výdaje na financování programů
129 120	Prevence před povodněmi II	2 629,578
129 130	Obnova, odbahnění a rekonstrukce rybníků a vodních nádrží	284,387
129 160	Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí	0
129 170	Podpora zvyšování funkčnosti vodních děl	0

Pramen: MZe

V roce 2013 pokračovalo Ministerstvo zemědělství v zabezpečování administrace programu 129 120 „Podpora prevence před povodněmi II“, který od roku 2010 obsahuje pět podprogramů, tematicky zaměřených na podporu protipovodňových opatření s retencí, podporu protipovodňových opatření podél vodních toků, podporu zvyšování bezpečnosti vodních děl, podporu vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů a podporu zadržování vody v suchých nádržích na drobných vodních tocích. Věcné zaměření podprogramů umožňuje jejich vzájemnou provázanost a tím zvýšení účinků protipovodňové prevence na toku.

Předmětem podprogramu 129 122 „Podpora protipovodňových opatření s retencí“ je výstavba a obnova suchých nádrží (poldrů), výstavba a obnova vodních nádrží, rekonstrukce stávajících nádrží a poldrů a dále výstavba a rekonstrukce objektů území určených k rozlivům povodní.

Podprogram 129 123 „Podpora protipovodňových opatření podél vodních toků“ se zaměřuje na zvyšování kapacity koryt vodních toků, ochranné hráze, odlehčovací koryta a štol, zvyšování průtočné kapacity jezů, rekonstrukci hrází a stabilizaci koryt vodních toků.

Cílem podprogramu 129 124 „Podpora zvyšování bezpečnosti vodních děl“ je rekonstrukce stávajících vodních děl za účelem zvýšení jejich bezpečnosti za povodní a zlepšení manipulačních možností vodních děl v operativním povodňovém řízení. Jsou upřednostňována taková opatření, která mohou zvýšit účinek dalších protipovodňových opatření na toku pod vodním dílem.

Lužnice, PPO Soběslav

Podprogram 129 125 „Podpora vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů“ je zaměřen zejména na identifikaci rozsahu záplav a vynesení rozsahu do mapového podkladu. Sem patří i vymezení území ohrožených zvláštními povodněmi vzniklými v důsledku poruch nebo protržení hráze vodního díla zadržujícího povrchovou vodu. Výstupy návrhu záplavových území schválených vodoprávním úřadem jsou jedním z územních limitů a slouží úřadům veřejné správy zejména při povolování staveb. Studie odtokových poměrů jsou zdrojem informací o záplavových územích před a po realizaci navržených protipovodňových opatření, o kvantifikaci rozsahu povodňových škod a zhodnocení efektivnosti navržených technických a netechnických opatření.

Podprogram 129 126 „Podpora zadržování vody v suchých nádržích na drobných vodních tocích“ reaguje na opakující se výskyt „bleskových povodní“ a je zaměřen na snižování rizika povodní z přívalových srážek na drobných vodních tocích výstavbou nebo rekonstrukcí suchých nádrží (poldrů) v kombinaci s případnou úpravou koryt vodních toků.

Realizaci opatření programu 129 120 zabezpečují správci vodních toků (s. p. Povodí a LČR a správci drobných vodních toků určených MZe dle § 48 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů). Realizace protipovodňových opatření v rámci podprogramu 129 126 je zajišťována pouze obcemi.

Prostřednictvím institutu tzv. navrhovatele program umožňuje zapojení obcí, sdružení obcí, měst a krajů do procesu navrhování protipovodňových opatření, kdy realizaci jimi navržených opatření zajišťují správci vodních toků.

V rámci programu 129 120 „Prevence před povodněmi II“ byla v roce 2013 rozestavěna 21 stavba protipovodňových opatření s retencí, 101 stavba protipovodňových opatření podél vodních toků, šest staveb pro zvyšování bezpečnosti vodních děl a dvě akce vymezení záplavových území a studií odtokových poměrů. Na financování těchto staveb byly vynaloženy ze státního rozpočtu investiční prostředky ve výši 409,224 mil. Kč a neinvestiční prostředky ve výši 0,354 mil. Kč a dále z úvěru EIB byly čerpány investiční prostředky ve výši 2 217,002 mil. Kč a neinvestiční prostředky ve výši 2,997 mil. Kč. V následující tabulce 9.1.5 jsou uvedeny některé významné akce programu 129 120.

Tabulka 9.1.5

Čerpání finančních prostředků vybraných významných akcí programu 129 120 „Prevence před povodněmi II“ v mil. Kč

Správci vodních toků	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2013
Lesy ČR, s. p.	PPO Stroupinský potok III – Žebrák	06/12–12/13	11,767	7,139
Povodí Labe, s. p.	Lužická Nisa, Jablonec nad Nisou, zvýšení ochrany města převodem povodňových průtoků přes VD Mšeno	12/11–09/14	396,868	344,205
Povodí Moravy, s. p.	Morava, Uherské Hradiště, Staré Město –zvýšení kapacity koryta I. etapa	01/13–12/14	207,519	167,221
Povodí Odry, s. p.	Zkapacitnění koryta toku – Jaktarka I	11/12–12/13	44,307	40,251
Povodí Ohře, s. p.	Protipovodňová opatření města Terezín	01/12–06/14	136,993	63,213
Povodí Vltavy, s. p.	Protipovodňová opatření – Veselí nad Lužnicí	09/12–09/14	175,693	142,412

Pramen: MZe

Ministerstvo zemědělství v roce 2013 pokračovalo v realizaci programu 229 110, jehož cílem je obnova vodohospodářského majetku státu poškozeného povodněmi minulých let, který spravují správci vodních toků. Obnova byla v roce 2013 zajišťována prostřednictvím realizace podprogramu 229 117 „Odstranění následků povodní roku 2010“.

V rámci podprogramu 229 117 byla v roce 2013 poskytnuta finanční podpora celkem na 82 akce. Největší počet 48 akcí byl zajišťován správcem toků LČR. V tabulce 9.1.7 jsou uvedeny některé významnější akce tohoto podprogramu.

V roce 2013 Ministerstvo zemědělství zahájilo v rámci programu 129 270 „Odstranění následků povodní na státním vodohospodářském majetku II“ realizaci podprogramu 129 272 „Odstraňování následků povodní roku 2013“.

Tabulka 9.1.6

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2013 v rámci programu 129 120 podle jednotlivých správců vodních toků v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2013	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	996,957	0
Povodí Vltavy, s. p.	569,697	0
Povodí Ohře, s. p.	76,037	0
Povodí Odry, s. p.	199,223	0
Povodí Moravy, s. p.	660,216	0
Lesy ČR, s. p.	67,829	3,351
Správci drobných vodních toků – obce	56,267	0
Celkem	2 626,227	3,351

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.7

Přehled nákladů vybraných významných akcí v rámci podprogramu 229 117 v mil. Kč

EDS/SMVS 229117	Název akce	Realizace	Celkové náklady akce	Investor
9698	Rožnovská Bečva, km 32,570-36,000, oprava toku, Horní Bečva	10/11-10/12	11,823	Povodí Moravy, s. p.
1043	Těžení sedimentu Mandavy ve Varnsdorfu	11/11-10/12	6,366	Povodí Ohře, s. p.
6078	Jeřice, Chrástava, obnova vodního toku, ř. km 0,00-3,45	05/10-12/12	83,587	Povodí Labe, s. p.
2113	Lomná, km 0,000-4,000	11/11-12/12	12,308	Lesy ČR, s. p.

Pramen: MZe

Labe, PPO Hostinné

Tabulka 9.1.8

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2013 v rámci podprogramu 229 117 v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2013	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	197,097	0
Povodí Vltavy, s. p.	0	0
Povodí Ohře, s. p.	11,110	17,572
Povodí Odry, s. p.	0	0
Povodí Moravy, s. p.	2,518	20,567
Lesy ČR, s. p.	23,597	23,428
Celkem	234,322	61,567

Pramen: MZe

V rámci podprogramu 129 272 byla v roce 2013 poskytnuta finanční podpora celkem na 51 akcí. Největší počet 43 akcí byl zajišťován správcem toků Povodím Vltavy, s. p. V tabulce 9.1.9 jsou uvedeny některé významnější akce tohoto podprogramu.

V roce 2013 Ministerstvo zemědělství pokračovalo v realizaci programu 129 130 „Obnova, odbahnňování a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“.

Administrace programu 129 130 byla v jeho počátku pozdržena dokumentace programu kvůli posouvání termínu notifikace a následným průtahům schvalovacího procesu. Z toho důvodu se s financováním programu fakticky započalo až v roce 2008.

Program 129 130 obsahuje tři podprogramy, a to podprogram 129 132 „Obnova, odbahnňování a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“, který skončil ke dni 31. 12. 2013 a v roce 2014 bude závěrečně vyhodnocen; dále podprogram 129 133 „Odstraňování povodňových škod na hrázích a objektech rybníků a vodních nádrží“ a podprogram 129 134 „Odstranění havarijních situací na rybnících a vodních nádržích“.

Cílem programu je zlepšení technického stavu rybníčního fondu ČR a obnova vodohospodářských funkcí rybníků a vodních nádrží s důrazem na zvýšení jejich bezpečnosti při průchodu velkých

vod, včetně prevence před nebezpečím vzniku zvláštní povodně, a odbahnňování akumulčních prostorů rybníků a nádrží za účelem plného obnovení jejich funkcí. Dalším cílem programu je podpora výstavby nových vodních nádrží, které budou zapojeny v systému protipovodňové ochrany, v období sucha poslouží k nadlepšování průtoků a současně budou sloužit pro extenzivní chov ryb. Oba cíle programu jsou zaměřeny na snižování důsledků extrémních hydrologických situací, tj. povodní a sucha.

V roce 2013 probíhalo financování celkem 35 akcí, přičemž byly ze státního rozpočtu vynaloženy neinvestiční prostředky ve výši 2,388 mil. Kč a investiční prostředky ve výši 19,586 mil. Kč, z úvěru EIB byly čerpány neinvestiční prostředky ve výši 112,189 mil. Kč a investiční prostředky ve výši 150,224 mil. Kč.

Závazná pravidla, kterými se řídí podávání žádostí pro zařazení do programu 129 130 „Podpora obnovy, odbahnňování a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“, stanovují podrobné podmínky. Mezi nejdůležitější patří:

Žadatelem může být jen subjekt podnikající v zemědělské prvovýrobě, provozující chov a lov ryb na rybníku či vodním díle, na který je poskytována podpora, který prokáže hospodaření na více než 20 ha vodních ploch za uplynulý rok a doloží doklady o vlastnictví, nájmu nebo jiném právním vztahu k minimálně 20 ha vodních ploch.

Tabulka 9.1.9

Přehled nákladů vybraných významných akcí v rámci podprogramu 129 272 v mil. Kč

EDS/SMVS 129 272	Název akce	Realizace	Celkové náklady akce	Investor
4002	Laterální kanál Vraňany – Hořín ř. km 1,150–9,060, odstranění havárie hráze	2013	30,771	Povodí Vltavy, s. p.
4003	Plavební kanál Troja – Podbaba, ř. km 1,900–3,200, odstranění havárie hráze kanálu	2013	15,000	Povodí Vltavy, s. p.
6001	Čistá, Rudník, obnova koryta ř. km 4,42–6,00 – bezodkladné práce	2013	0,230	Povodí Labe, s. p.
6002	Mrlina, Budiměřice, Rašovice, oprava ochranných hrází, ř. km 4,180–6,167	2013	0,860	Povodí Labe, s. p.

Pramen: MZe

Tabulka 9.1.10

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu v roce 2013 v rámci podprogramu 129 272 v mil. Kč

Vlastníci a správci	Čerpání v roce 2013	
	Investice	Neinvestice
Povodí Labe, s. p.	0	1,890
Povodí Vltavy, s. p.	0	61,409
Povodí Ohře, s. p.	0	0
Lesy ČR, s. p.	0	0,185
Celkem	0	63,484

Pramen: MZe

K připravované akci žadatel doloží doklady o vlastnictví (nájmu nebo jiném právním vztahu) k pozemkům dotčeným stavbou a souhlasná stanoviska správce povodí (s. p. Povodí), správce vodního toku pod vodním dílem a věcně a místně příslušného vodoprávního úřadu.

V případě výstavby nové vodní nádrže nebo soustavy vodních nádrží, která musí být větší než 2 ha, bude hlavním účelem vybudovaného vodního díla ochrana před povodněmi a suchem, tzn. že bude povolen pouze extenzivní chov ryb. V tabulce 9.1.11 jsou uvedeny některé významnější akce programu 129 130.

Tabulka 9.1.11

Čerpání finančních prostředků státního rozpočtu u vybraných významných akcí programu 129 130 „Obnova, odbahnňování a rekonstrukce rybníků a výstavba vodních nádrží“ v mil. Kč

Žadatel	Název akce	Termín realizace	Celkové náklady	Dotace v roce 2013
Rybářství Chlumec nad Cidlinou, a. s.	Obnova Rejšického rybníka	06/12 – 12/13	20,691	15,378
Jan Kolowrat Krakowský	Oprava a odbahnňování Černíkovického rybníka	07/12 – 12/13	26,266	20,916
Rybářství Třeboň, a. s.	Obnova rybníka Prase v k. ú. Jižná	10/12 – 10/13	22,222	17,559
BioFish s. r. o.	Rekonstrukce hráze a manipulačních objektů na rybníce Dolní Kladiny po havárii	06/13 – 06/14	12,200	8,913

Pramen: MZe

Podprogram 129 162 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí“

Cílem podprogramu je snížení potřeby vody na závlahy, energetické náročnosti závlah a využití pozitivních environmentálních a mimoekonomických účinků závlah jakožto jednoho z adaptačních opatření na zmírnění dopadů klimatické změny a tím zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských podniků a stabilizace zemědělské produkce.

V roce 2013 nebyl podprogram 129 162 kvůli nedostatku finančních prostředků programu 129 160 otevřen. Program 129 160 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy“ včetně jeho podprogramu 129 162 byl prodloužen do 31. 12. 2016. Prodloužení bylo projednáno a schváleno Evropskou komisí (dále jen EK).

Program 129 170 „Podpora zvyšování funkčnosti vodních děl“

Cílem programu je především zajistit předcházení závažným poruchám vodních děl s ohledem na jejich technický stav a zlepšení kvality vody v nádržích. Hlavními aspekty jsou jejich spolehlivost, resp. bezpečnost a kvalita vody v nádrži, jejíž snížení by mohlo mít významné následky.

V roce 2013 nebyly do programu přijímány nové žádosti. Program ke dni 31. 12. 2013 skončil a v roce 2014 bude závěrečně vyhodnocen.

9.2 Finanční podpory Ministerstva životního prostředí**9.2.1 Finanční podpora poskytovaná v rámci programů spolufinancovaných z fondů Evropské unie****Operační program Životní prostředí**

OPŽP je sektorovým operačním programem z programového období 2007–2013, který byl schválen dne 20. 12. 2007. Finanční prostředky se začaly čerpat v září 2008. Cílem operačního programu je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu trvale udržitelného rozvoje. OPŽP se člení celkem na osm prioritních os:

1. zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní,
2. zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí,
3. udržitelné využívání zdrojů energie,
4. zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží,
5. omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik,
6. zlepšování stavu přírody a krajiny,

7. rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu,
8. technická pomoc.

Řízení a garanci OPŽP zajišťuje MŽP, zprostředkujícím subjektem je Státní fond životního prostředí České republiky (dále jen SFŽP). Příjem žádostí o podporu provádějí krajská pracoviště SFŽP a v prioritní ose 6 a podoblasti podpory 1.3.2 také Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Termíny podávání žádostí jsou zveřejňovány formou výzvy na portálu www.opzp.cz. Pro rok 2013 byl příjem žádostí o poskytnutí podpory do OPŽP v oblasti vodního hospodářství otevřen v rámci čtyř výzev. V rámci prioritní osy 1 byly vyhlášeny dvě výzvy, které byly zaměřeny na snížení znečištění vod (53. výzva s alokací 1,5 mld. Kč) a omezování rizika povodní (56. výzva s alokací 0,4 mld. Kč). V rámci prioritní osy 6 byly vyhlášeny dvě výzvy, jejichž prostřednictvím bylo možné žádat o podporu na optimalizaci vodního režimu krajiny (49. a 50. výzva).

V rámci prioritní osy 1 – zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní – byly v roce 2013 čerpány finanční prostředky z ERDF/Fondu soudržnosti (dále jen FS) v celkové výši 6 997,3 mil. Kč. V rámci prioritní osy 1 bylo v roce 2013 schváleno (vydán registrační list + pozitivní stav projektu) celkem 355 projektů s celkovými způsobilými výdaji v hodnotě 16,86 mld. Kč. Do oblasti podpory 1.1 Snižování znečištění vod náležely 322 projekty s podporou ze zdrojů EU ve výši 12,14 mld. Kč. Do oblasti podpory 1.2 Zlepšení jakosti pitné vody náležely 32 projekty s podporou ze zdrojů EU ve výši 2,18 mld. Kč a do oblasti podpory 1.3 Omezování rizika povodní náležel jeden projekt s podporou ze zdrojů EU ve výši 15,43 mil. Kč. V rámci prioritní osy 6 – zlepšování stavu přírody a krajiny (oblast podpory 6.4 Optimalizace vodního režimu krajiny) byly v roce 2013 schváleny (vydán registrační list + pozitivní stav projektu) celkem 222 projekty s celkovými způsobilými výdaji v hodnotě 1,26 mld. Kč.

Například v oblasti podpory 1.3 patřilo mezi největší dokončené projekty mapování povodňového nebezpečí a povodňových rizik, kde bylo zmapováno území s významným povodňovým rizikem podél vodních toků v celkové délce téměř 3 000 km za 150,7 mil. Kč. Dalšími významnými projekty v této oblasti bylo zlepšení systému povodňové služby v Plzeňském kraji za 22,7 mil. Kč, zpracování digitálního povodňového plánu, částí krizového plánu a modernizace povodňového varovného systému Moravskoslezského kraje za 44,3 mil. Kč, zpracování digitálního povodňového plánu a rozšíření varovného a informačního systému obyvatelstva pro obec s rozšířenou působností Hranice za 16,1 mil. Kč, studie realizací přírodních blízkých protipovodňových opatření na vodním toku Morava v ř. km 269,5 až 271,55 za 1,54 mil. Kč, na Svatce v ř. km 2,00 až 26,37 za 5,78 mil. Kč, na Moravské Dyji ř. km 43,88 až 50,75 za 2,1 mil. Kč a na ploše povodí a tocích mikroregionu Hranicko za 5,8 mil. Kč.

Tabulka 9.2.1.1**Dotační prostředky z Operačního programu Životní prostředí na financování opatření v oblasti vodního hospodářství v roce 2013**

Prioritní osa	Oblast podpory	Počet	Celkové způsobilé výdaje (mil. Kč)	ERDF (mil. Kč)	FS (mil. Kč)
1	1.1	322	14 279,1	0	12 137,2
	1.2	32	2 560,3	0	2 176,2
	1.3	1	18,2	0	15,4
PO1 celkem		355	16 857,6	0	14 328,8
6	6.4	222	1 255,4	1 035,7	0
PO6 celkem		222	1 255,4	1 035,7	0
Celkem		577	18 113,0	1 035,7	14 328,8

Pramen: IS Central

Tabulka 9.2.1.2**Čerpání finančních prostředků Operačního programu Životní prostředí v roce 2013 v mil. Kč**

Prioritní osa	Spolufinancování SFŽP (mil. Kč)	Půjčka SFŽP (mil. Kč)	Dotace EU (mil. Kč)
1.1 – Snížení znečištění vod	334,3	173,4	5 683,7
1.2 – Zlepšení jakosti pitné vody	49,5	18,0	841,8
1.3 – Omezování rizika povodní	26,6	0	471,8
PO1 celkem	410,4	191,4	6 997,3
6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny	27,5	2,7	365,5
Celkem	437,9	194,1	7 362,8

Pramen: IS Central

Podpora v rámci ISPA a Fondu soudržnosti

MŽP bylo na základě usnesení vlády č. 149 ze dne 14. 2. 2001 ustanoveno zprostředkujícím subjektem a SFŽP implementační agenturou pro realizaci projektů ISPA. Předvstupní nástroj ISPA byl určen pro sektor dopravy a životního prostředí v kandidátských zemích Evropské unie. Projekty byly předkládány žadateli z veřejného sektoru, přičemž celkové náklady na realizaci projektu nemohly být nižší než 5 mil. eur, s výjimkou projektů technické asistence.

Celkem bylo na SFŽP zaregistrováno 106 projektů žádajících o podporu z programu ISPA, respektive FS. Z uvedených žádostí k 31. 12. 2006 schválila EK celkem 40 projektů, z čehož je jeden projekt technické asistence a jeden projekt na nápravu povodňových škod schválený EK v nestandardním režimu. V prosinci 2006 EK schválila poslední čtyři žádosti o poskytnutí podpory z FS. Tyto čtyři schválené projekty mají rozsah 89,9 mil. eur, tj. 2 518,1 mil. Kč (použit kurz 28 Kč/1 euro) celkových nákladů, resp. 80,0 mil. eur (2 241,2 mil. Kč) uзнatelných nákladů s přislíbenou podporou ve výši 55,0 mil. eur (1 539,2 mil. Kč). Jedním z těchto čtyř projektů byl projekt „Rekonstrukce stávajících a výstavba nových stok a zajištění množství a jakosti pitné vody v regionu Jihlavsko“ (uзнatelné náklady ve výši 15,0 mil. eur, přislíbená podpora ve výši 10,0 mil. eur). Vzhledem k nezahájení realizace stavby projektu v prodlouženém termínu uznatelnosti nákladů (do 31. 12. 2011) byl projekt formálně ukončen.

Celkové náklady na 39 projektů schválených ve standardním režimu činí 959,7 mil. eur (26 871 mil. Kč), z čehož uзнatelné náklady představují 867,4 mil. eur (tj. 24 287 mil. Kč). Podpora z FS/ISPA alokovaná těmto projektům je 598,2 mil. eur (16 750 mil. Kč), přičemž k 31. 12. 2013 bylo z EK obdrženo 582,3 mil. eur (16 304 mil. Kč).

Kromě výše uvedeného byl realizován rovněž projekt na nápravu povodňových škod skládající se z 13 podprojektů, které byly

podporovány z fondu ISPA. Celkové náklady tohoto projektu činily 17,7 mil. eur (495,6 mil. Kč), přičemž EK poskytla podporu ve výši 14,6 mil. eur (408,8 mil. Kč). Zbývající část byla uhrazena z prostředků konečných příjemců. Závěrečnou zprávu schválila EK na konci roku 2004.

Čerpání prostředků ISPA/FS v roce 2013

V sektoru životního prostředí jsou u projektů FS platby prováděny prostřednictvím kapitoly 315/MŽP státního rozpočtu. Celkem byla ze státního rozpočtu v roce 2013 převedena konečným příjemcům podpora ve výši 444,5 mil. Kč (jedná se o závěrečné platby). Platební orgán – Odbor Národního fondu Ministerstva financí – následně v roce 2013 převedl do státního rozpočtu kapitoly 315/MŽP prostředky FS (refundace) ve výši 28,4 mil. eur. EK v roce 2013 schválila závěrečné zprávy celkem u šesti projektů FS a na základě toho byly uvolněny i závěrečné platby na účet Národního fondu Ministerstva financí v celkové výši 18,5 mil. eur.

Tabulka 9.2.1.3**Rozdělení poskytnutých finančních prostředků dle opatření (schválené projekty ISPA a FS)**

Typ opatření	Počet projektů	Uznatelné náklady (mil. eur)	Podpora z FS/ISPA (mil. eur)
Voda	35	748,2	526,6
Monitoring hydrosféry	1	16,9	12,7
Technická asistence	1	2,3	1,7
Povodně ISPA 2002	1 (13 podprojektů)	17,7	14,6
Celkem	38	785,1	555,6

Pramen: SFŽP

9.2.2 Přehled administrace podaných velkých projektů od zahájení Operačního programu Životní prostředí

Velký projekt je v rámci OPŽP definován jako operace složená z řady prací, činností nebo služeb, které jsou určeny k dosažení nedělitelného úkolu přesné hospodářské nebo technické povahy, s jasně určenými cíli, jehož celkové náklady přesahují 50 milionů eur (dále jen velký projekt). Stejným rozdílem oproti individuálním projektům je, že velké projekty navíc schvaluje EK.

Od spuštění OPŽP bylo dosud podáno 19 žádostí o poskytnutí podpory v kategorii pro velké projekty, z toho byl jeden projekt podán do prioritní osy 3, šest projektů do prioritní osy 4 a zbývající projekty byly podány v rámci prioritní osy 1.

Radbuza - rybí přechod, Bělá nad Radbuzou

Prioritní osa 1 – Zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní**Tabulka 9.2.2.1****Velké projekty schválené Evropskou komisí – vydáno rozhodnutí o poskytnutí dotace**

ID projektu	Název projektu	Oblast podpory
541408	Zlepšení kvality vod v řekách Jihlava a Svratka nad nádrží Nové Mlýny ^{*)}	1.1 a 1.2
255577	Projekt ochrany vod povodí řeky Dyje – II. etapa	1.1 a 1.2
222184	Chebsko – environmentální opatření ^{*)}	1.1
959882	Čistá řeka Bečva II.	1.1
569740	Rekonstrukce a dostavba kanalizace v Brně	1.1

Pramen: SFŽP

Pozn.: ^{*)} Po schválení projektů EK došlo ke zvýšení finanční hranice pro kategorii tzv. velkých projektů z 25 na 50 mil. eur, kterou tyto projekty nedosahují.**Tabulka 9.2.2.2****Velké projekty schválené Evropskou komisí**

ID projektu	Název projektu	Oblast podpory
253217	Zlepšení kvality vod horního povodí řeky Moravy – II. fáze	1.1

Pramen: SFŽP

Tabulka 9.2.2.3**Velké projekty přeřazené z kategorie velkých projektů do kategorie projektů individuálních**

ID projektu	Název projektu	Oblast podpory
248481	Modernizace BČOV Pardubice	1.1
1288601	Ústí nad Orlicí – kanalizace a ČOV	1.1
1612488	Kanalizace a voda Křivoklátsko	1.1 a 1.2

Pramen: SFŽP

Tabulka 9.2.2.4**Velké projekty – zrušeno žadatelem/neakceptováno/neschváleno k financování**

ID projektu	Název projektu	Oblast podpory
576008	Dostavba plošné kanalizace Ostrava	1.1
374628	Zajištění kvality pitné vody ve vodárenské soustavě jihozápadní Moravy, region Žďársko	1.2
464737	Celková přestavba a rozšíření ÚČOV Praha na Císařském ostrově, stavba 1 – Nová vodní linka včetně napojení	1.1

Pramen: SFŽP

Ohře, revitalizace, LB Sokolov

9.2.3 Optimalizace administrace Operačního programu Životní prostředí

Do současné podoby prošel OPŽP již řadou změn včetně přijetí celé řady optimalizačních a akceleračních opatření, z nichž mnohá byla aplikována v průběhu roku 2013. Některá tato opatření vykáží svůj hlavní účinek v delším časovém horizontu, jiná krátkodobější splnila svůj účel již v průběhu roku 2013. Většina z těchto opatření je nyní v plné aktivitě a přinese svůj hlavní efekt ke konci roku 2014. MŽP ve spolupráci se SFŽP např.:

- zrychlilo proces vyhlášení výzev,
- zkrátilo a zefektivnilo proces hodnocení projektů a vydávání řídicí dokumentace,
- zkrátilo a zefektivnilo proces proplácení,
- zpřesnilo predikce čerpání a zvýšilo dozor nad finančními a administrativními kroky.

S cílem eliminovat rizika nevyčerpání finanční alokace byla přijata opatření. Některá z nich jsou uvedena v tabulce níže.

Rekonstrukce VD Plumlov

Tabulka 9.2.3

Opatření přijatá k eliminaci rizika nevyčerpání finanční alokace pro projekty Operačního programu Životní prostředí

Opatření	Termín realizace	Odpovídá	Stav realizace
Priorita 1 – projekty nad 100 mil. Kč	průběžně	ŘO, ZS	Pravidelná jednání Výboru pro investičně náročné projekty.
Priorita 2 – 20 % finančně nejnáročnějších projektů z jednotlivých prioritních os	průběžně	ZS	
Uvolnění zásobníků projektů	průběžně	ZS, ŘO	Aktuálně uvolněny zásobníky z 27., 35. a 39. výzvy.
Vyřešení hlášených nesrovnalostí na ŘO	průběžně	ŘO	Plněno průběžně, závisí na spolupráci ŘO s finančními úřady. Dořešením nesrovnalostí bude odblokována až 1 mld. Kč z ERDF/FS.
Zkrácení lhůty regulačních listů pro dodání podkladů k rozhodnutí o poskytnutí dotace na 6 měsíců	1. 1. 2013	ZS	Provedena analýza vhodných oblastí podpory. Následně plněno průběžně u výzev v PO2 a 3.
Zpřísnění režimu prodluzování registrací	průběžně	ZS	Zavedena transparentní a objektivní pravidla rozhodování o prodluzování registrací
Sankce pro žadatele při nerespektování stanoviska k zadávací dokumentaci	28. 2. 2013	ZS	Postup vymáhání sankcí zapracován do kap. 7 aktualizace Manuálu pracovních postupů pro OPŽP (ver. 8.1).
Zvýšení kapacity zaměstnanců SFŽP	průběžně	ZS	Aktuálně přijato 45 pracovníků DPČ pro podporu čerpání OPŽP, dále dočasně přesunuto 5 pracovníků ze Zelené úsporám. Probíhá výběr dalších 20 DPČ. Schváleno pokračování DPČ v roce 2014.
Užší spolupráce s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže	průběžně	ŘO, ZS	Proběhlo jednání s 1. náměstkem Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Projekty za 1,5 mld. Kč.
Zjednodušení pracovního postupu při změně žadatele - nová registrace - v případě změny typu subjektu (např. sloučení právnických osob, změna právní formy žadatele apod.)	14. 10. 2013	ZS	Zaveden jednodušší postup bez nutnosti projednávání změn tématickou poradou a řídicím výborem (předložení řídicímu výboru pouze ex post) – časová úspora při schvalování změn až 2 měsíce.
Zřízeno krizové call centrum	21. 10. 2013	ZS	Urgence u žadatelů podkladů pro financování – fakturace, žádost o podporu, bankovní výpisy – a podepsaných Smluv o poskytnutí podpory ze SFŽP.
Možnost rychlejšího předkládání žádosti o podporu	od 2. 10. 2013	ZS	Projektům, které jsou v rámci podpory spolufinancovány z prostředků SFŽP (se Smlouvou o poskytnutí podpory ze SFŽP), je umožněno generovat v systému BENE – FILL žádost o podporu ještě před tím, než Smlouva nabyde právní moci. Aplikací tohoto instrumentu příjemci podpory docílí rychlejší úhradu žádosti o podporu oproti dosavadnímu postupu, kdy bylo možné žádat o platbu až po dodání podepsané Smlouvy zpět na SFŽP.

Pramen: SFŽP

Pozn.: ŘO – Řídicí orgán, ZS – Zprostředkující subjekt, DPČ – Dohoda o pracovní činnosti

9.3 Státní fond životního prostředí

Státní fond životního prostředí je specificky zaměřenou institucí, která je významným finančním zdrojem pro podporu realizace opatření k ochraně a zlepšování stavu životního prostředí v jeho jednotlivých složkách.

Příjmová část rozpočtu byla ke dni 31. 12. 2013 splněna na 110,6 %. Ve srovnání s rokem 2012 byl na účet SFŽP připsán o 251,2 mil. Kč nižší objem vybraných poplatků za znečištění životního prostředí. Na celkových příjmech SFŽP se k 31. 12. 2013 podílely příjmy z poplatků za znečištění životního prostředí částkou 1 373 mil. Kč, v roce 2012 činily 1 624,2 mil. Kč.

Příjmy z pokut a finančních postihů dosáhly v roce 2013 výše 52,2 mil. Kč.

Nedílnou součástí příjmů SFŽP jsou poplatky za znečišťování životního prostředí. V oblasti ochrany vod se jedná o poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových a poplatky za odebrané množství podzemní vody.

Tabulka 9.3.1

Struktura plnění příjmové části rozpočtu (pouze týkající se vody)

Příjmy z poplatků a pokut podle složek ŽP (pouze voda)	Rozpočet 2013 (mil. Kč)	Příjmy k 31. 12. 2013 (mil. Kč)	Plnění v %	Rozdíl (mil. Kč)
Odpadní voda	180,0	205,3	114,1	25,3
Podzemní voda	290,0	360,5	124,3	70,5

Pramen: SFŽP

Výběr poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových byl v roce 2013 splněn na 114,1 % rozpočtovaných příjmů. Pro rok 2013 byl plánovaný příjem rozpočtu ve výši 180 mil. Kč překročen u této položky o 25,3 mil. Kč. Výše poplatků vybíraných za vypouštění odpadních vod se každoročně snižuje, i když

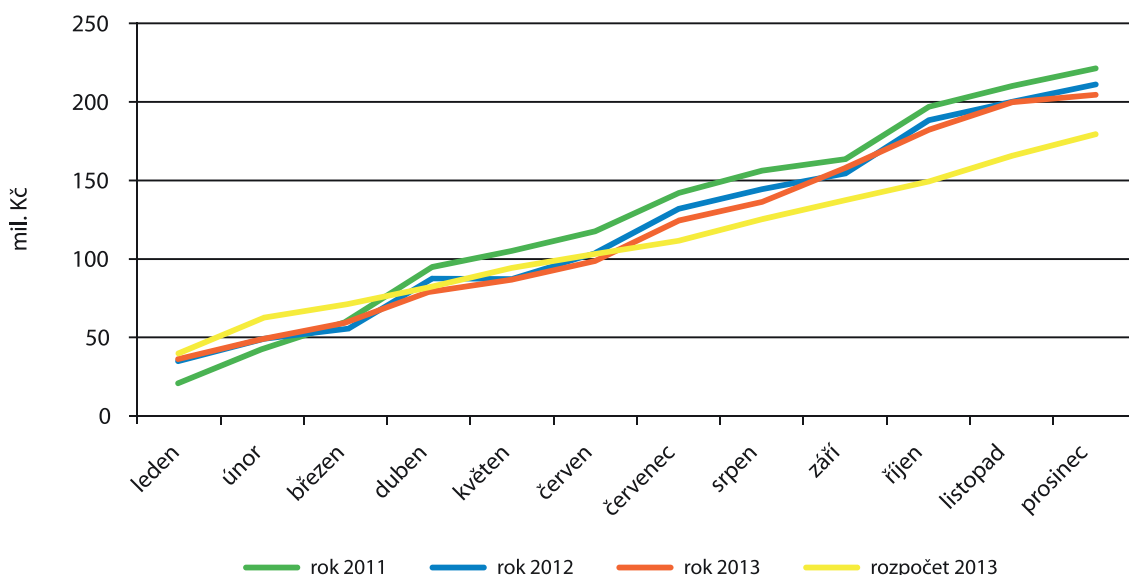

Oleška - úprava koryta, Heřmanice

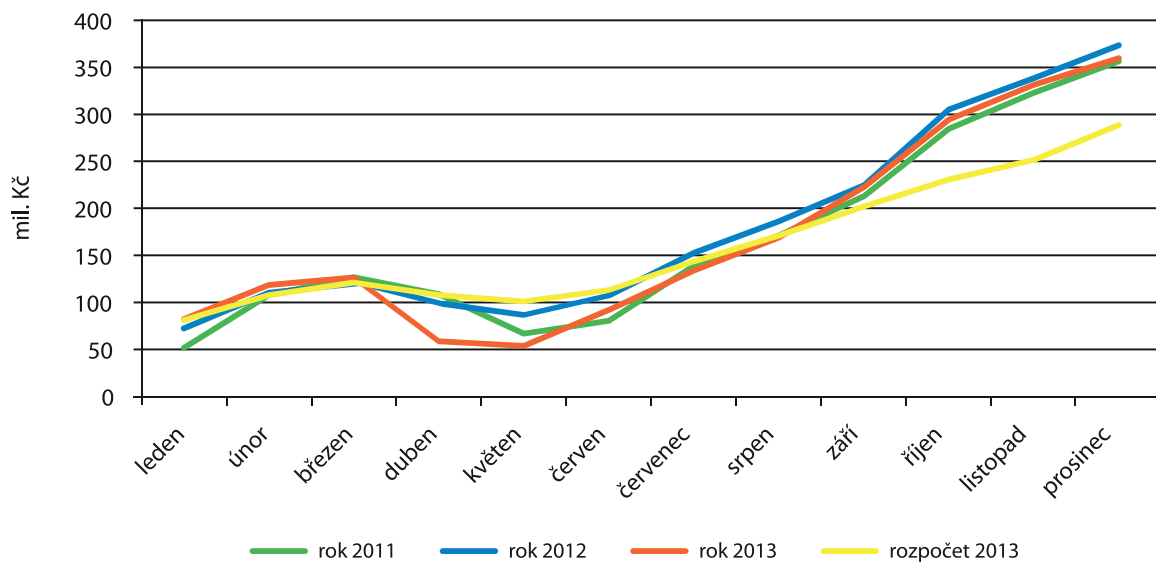
počet odkanalizovaných lokalit roste. Je to způsobeno tím, že v posledních 20 letech byly poskytnuty dotace značného rozsahu na výstavbu, intenzifikaci ČOV a stavbu kanalizací. Z toho důvodu v současné době prakticky žádné městské ČOV neplatí poplatky za vypouštění znečištění, protože jakost vypouštěných odpadních vod je natolik dobrá (CHSK pod 40 mg/l), že původci znečištění tento poplatek platit nemusí. Platí pouze za vypouštění odpadní vody, a to ve výši 0,10 Kč/m³. Menší ČOV do cca 2 000 EO neplatí ani tyto poplatky, neboť ty se platí od 100 000 m³/rok vypuštěných odpadních vod. Za posledních 20 let se vybraly poplatky o 78 % nižší (při porovnání roků 1992 a 2012), oproti loňskému roku bylo vybráno o 3 % méně poplatků. Z dat, která má SFŽP k dispozici, vyplývá, že limity zpoplatnění dle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon), již nějakou dobu nereflakují současné technické možnosti ČOV.

Graf 9.3.1

Vývoj příjmů Státního fondu životního prostředí České republiky z poplatků ve složce odpadní voda v letech 2011–2013 v mil. Kč

Pramen: SFŽP

Graf 9.3.2**Vývoj příjmů Státního fondu životního prostředí České republiky z poplatků ve složce podzemní voda v letech 2011–2013 v mil. Kč**

Pramen: SFŽP

Výběr poplatků za odběr podzemní vody byl v roce 2013 splněn na 124,3 % rozpočtovaných příjmů. Pro rok 2013 byl plánovaný příjem rozpočtu v této položce ve výši 290 mil. Kč překročen o 70,5 mil. Kč. Z dostupných dat vyplývá, že výše odběrů podzemní vody se v průběhu posledních 20 let neustále snižuje, ale výše vybraných poplatků tento trend nekopíruje.

Dle získaných podkladů se odebíraná podzemní voda používá z 95 až 97 % pro výrobu pitné vody. V grafu 9.3.3 jsou uvedeny odběry podzemní vody a celková výše vybraných poplatků za odběr podzemní vody.

Z grafu je zřejmé, že v devadesátých letech minulého století byla velmi nízká úroveň vybírání poplatků za odebíranou podzemní

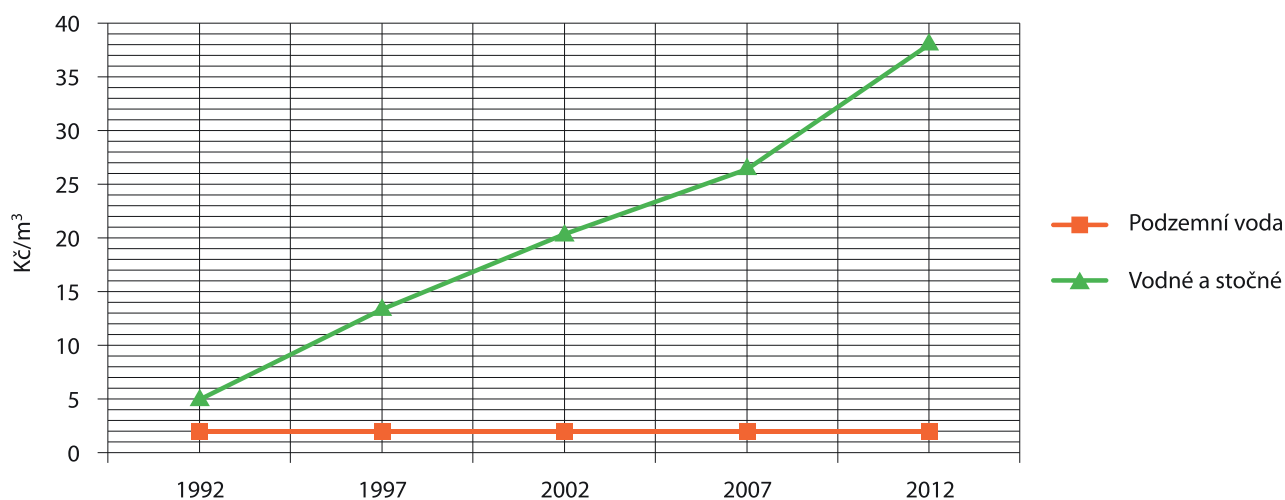
vodu. Ke zvýšení úrovně zpoplatnění přispěl nový zákon č. 254/2001 Sb., o vodách v platném znění, který nově zavedl poplatek za odběr podzemní vody i pro účely výroby pitné vody, a následná novela č. 20/2004 Sb., která převedla administraci poplatkové agendy na ČIŽP. V posledních letech přispívají ke zvyšování úrovně vybírání poplatků za odběr podzemní vody kontroly prováděné pracovníky SFŽP, které jsou prováděny již 5 let v úzké součinnosti s ČIŽP. Kontrolní činnost přináší pozitivní výsledky a úroveň vybírání poplatků se rok od roku zlepšuje. Z dlouhodobého hlediska mírný, ale trvalý pokles příjmů za celkové množství odebírané vody se podařilo tímto opatřením částečně eliminovat.

Z uvedeného grafu rovněž vyplývá, že výše odběrů je za posledních 15 let nižší o 19,6 %.

Graf 9.3.3**Odběr podzemní vody a celková výše vybraných poplatků za odběr podzemní vody**

Pramen: SFŽP

Graf 9.3.4

Vývoj výše poplatků za 1 m³ podzemní vody a ceny za vodné a stočné

Pramen: SFŽP

Ze všech dostupných podkladů vyplývá, že poplatky za odběr podzemní vody dlouhodobě nevystihují její skutečnou hodnotu a že podíl poplatků za odběr podzemní vody na ceně vodného neustále klesá. Doposud nebyla nalezena politická shoda pro přijetí návrhů na úpravu stávající legislativy navýšením poplatků za odběr podzemních vod, které by umožnily dlouhodobě stabilizovat příjmy v této oblasti.

Národní programy

Odbor národních programů a Švýcarských fondů zajišťuje komplexně příjem žádostí a administraci projektů podpořených podle nové směrnice MŽP č. 6/2010. Aktuálně existují tři programy (dle příloh V, XIV a XV) související s vodohospodářskou infrastrukturou a jeden podprogram (V.3).

Příloha č. V. – Program podpory vodohospodářských aktivit: V souladu s požadavky Směrnice č. 2000/60/ES na zajištění monitoringu vod a zavedení komplexního systému hodnocení stavu, resp. potenciálu vod a vodních útvarů, včetně implementace do jednotného hodnoticího informačního systému, bylo v dílčích osmi podprogramech V.1.A a V.1.B administrováno sedm projektů v celkové výši podpory 11,25 mil. Kč. U jednoho projektu bylo provedeno závěrečné vyhodnocení akce s celkovou výší podpory 250 tis. Kč, zbývajících šest projektů v celkové výši podpory 11 mil. Kč bude ukončeno v roce 2014.

V rámci podopatření V.3 v Programu na podporu vodohospodářských aktivit byly administrovány čtyři projekty. U jedné akce bylo v roce 2013 provedeno závěrečné vyhodnocení s celkovou výší dotace 29,9 mil. Kč a s půjčkou 54,7 mil. Kč, přičemž první splátka půjčky je splatná k březnu 2015.

Příloha č. XIV.2 – Program rychlé finanční podpory při odstraňování následků povodní v roce 2013: Program byl určen na snížení dopadu škod na životní prostředí vlivem povodní v roce 2013. Pro tento program bylo alokováno 30 mil. Kč v rámci dvou opatření. Jednalo se o pořízení prostředků na vysoušení objektů a likvidaci nánosů po povodni, prostředků na odvrácení dalších škod na životním prostředí a prostředků na likvidaci nánosů v místech zaplavených povodní s cílem zabránit další kontaminaci. V rámci druhého opatření bylo podporováno pořízení prostředků, které pomohou s likvidací odpadu. Dotace byla určena na

neinvestiční akce na územích postižených povodní v roce 2013, ve kterých byl dne 2. 6. 2013 vládou ČR vyhlášen nouzový stav. Program byl ukončen 30. 8. 2013. Dotace byla v roce 2013 přiznána 35 obcím ve výši 2,5 mil. Kč.

Příloha č. XV – Program na podporu výměny kotlů v oblastech postižených povodněmi v roce 2013: Program byl vyhlášen v červnu 2013 a alokace byla stanovena na 100 mil. Kč, z toho pro fyzické osoby 50 mil. Kč a pro obce 50 mil. Kč. V tomto programu bylo přijato celkem 605 žádostí, ministrem jich bylo schváleno 554. Devět žádostí bylo přijato od obcí, schváleno bylo osm žádostí v celkové výši dotace 1,5 mil. Kč. Od fyzických osob bylo přijato celkem 596 žádostí, schváleno bylo 546 žádostí v celkové výši 27,4 mil. Kč. Původní termín ukončení výzvy byl prodloužen do 31. 10. 2013.

Pruněrovský potok, PPO

9.4 Finanční podpory ze zahraniční spolupráce a Evropské unie

Projekty zaměřené na oblast vodohospodářství jsou realizovány i v rámci programů sdružených v Cíli 3. Realizace projektů s vodohospodářskou tematikou pokračovala i v roce 2013, a to zejména v jednotlivých operačních programech, které pod Cíl 3 Evropské územní spolupráce spadají. Kontrolou těchto projektů bylo pověřeno Centrum pro regionální rozvoj České republiky, které ji vykonává prostřednictvím sítě svých poboček v jednotlivých regionech NUTS II, u kterých je uložena dokumentace k projektům, a to včetně poskytnuté a využitě podpory ze zahraničních zdrojů.

V programech Cíle 3, které jsou představovány operačními programy přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika, ČR – Slovenská republika, ČR – Rakousko, ČR – Svobodný stát Sasko a ČR – Svobodný stát Bavorsko, jsou nadále podporovány i projekty, které jsou zaměřeny na ochranu životního prostředí, přispívají ke zlepšení životního prostředí a mají za cíl předcházet rizikům (přírodní a technologická rizika včetně změny klimatu, vodohospodářství aj.). Operační program Nadnárodní spolupráce Střední Evropa se mimo jiné zaměřuje v programovacím období 2007–2013 také na přenos a výměnu zkušeností z oblasti ochrany životního prostředí.

V průběhu roku 2013 pokračovala realizace projektů z minulých let a projektů zahájených nebo schválených v tomto roce.

1. Operační program přeshraniční spolupráce mezi ČR a Rakouskem v oblasti ochrany životního prostředí reprezentují zejména tyto projekty:
 - Společná opatření v oblasti ochrany vod na hraniční řece Dyji (s dotací z ERDF 1 447 507 € pro českého partnera) byl schválen v květnu roku 2012 a v současnosti probíhá jeho realizace,
 - Schwarzenberský plavební kanál – kulturní dědictví ožívá (s dotací z ERDF 856 272 € pro české partnery) byl schválen v listopadu 2011 a v současné době probíhá jeho realizace,
 - Protipovodňová ochrana na Malši v Leopoldschlagu, plánování (bez finančního podílu českého partnera) byl schválen v listopadu roku 2012 a v současnosti probíhá jeho realizace,

- Protipovodňová ochrana na Malši v Leopoldschlagu, rozšíření (bez finančního podílu českého partnera) byl schválen v červnu roku 2013 a v současnosti je na počátku své realizace.
2. Operační program mezi ČR a Svobodným státem Bavorsko zastřešuje realizaci těchto projektů:
 - Zurčící Chebsko – řeka bez hranic s dotací 310 564 € (ukončen v roce 2013),
 - Integrovaná ochrana půdy a vody v povodí Drachensee s dotací 229 500 € (plánované ukončení v roce 2014),
 - Kontaminanty v životním prostředí řeky Eger – Ohře s dotací 162 000 € (plánované ukončení v roce 2015).
 3. V Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR – Svobodný stát Sasko pokračovala realizace projektů:
 - Výzkum možností minimalizace obsahu organických škodlivin ve zdrojích pitných vod v Krušných horách s dotací 1 224 850 €,
 - VODAMIN zaměřený na kvalitu podzemních a povrchových vod a zásobování vodou s dotací 3 435 975 €,
 - Řeka Labe – Naše společné dědictví zaměřený na vzdělávání (dotace ve výši 467 118 €),
 - Protipovodňová ochrana a odstranění povodňových škod Hrádek nad Nisou – Zittau zaměřený na obnovu povodňových poničených luk podél Nisy v oblasti Trojmezí a pořízení monitorovacího systému vodní hladiny na řece Nise a přítocích. Celková dotace 1 219 179 €,
 - Rekonstrukce příhraničních komunikací a mostů po povodních 2010 s dotací ve výši 2 992 816 €,
 - Čisté vody horního Krušnohoří, německo-český projekt odvádění odpadních vod s dotací 6 630 789 €,
 - Společně využívané podzemní vody na česko-saském pomezí – GRACE (dotace 991 701 €),
 - Revitalizace rašelinišť mezi Horou Sv. Šebestiána a Satzung – realizační fáze s dotací 1 194 346 €,
 - AQUAMUNDI zaměřený na vzdělávání s nosným prvkem vodou (dotace 1 408 858 €),
 - Návrh způsobů využití krajiny vedoucích k trvale udržitelnému zlepšení kvality vody a protierozní ochrany v přeshraničním povodí Nisy s dotací 538 595 €,
 - Protipovodňová opatření u Opárenského mlýna s dotací 249 315 €.

Vesnický potok - rekonstrukce

Nově byl v roce 2013 schválen tento projekt:

- Čistě vody horního Krušnohoří – výstavba společných opatření k likvidaci odpadních vod v hraničním regionu s dotací 352 767 €.
4. V Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR – Polská republika probíhala v roce 2013 realizace těchto projektů:
- Ochrana vod povodí řeky Metuje v Kudowa Zdrój a Náchodě s dotací 883 566 €,
 - Ochrana vod na území Sudet s dotací 2 188 066 €,
 - Zkvalitnění vodovodní a kanalizační infrastruktury na česko-polském pohraničí s dotací 728 673 €,
 - Čistou řekou z Orlických hor do Labe s dotací 719 313 €.
5. V Operačním programu přeshraniční spolupráce ČR – Slovenská republika pokračovala v roce 2013 realizace projektů:
- Automatizace výměny krizových dat v hydrologické oblasti povodí Moravy a Dyje s dotací ve výši 1 288 213 €,
 - Protipovodňová opatření a varovný systém Říka-Vlára-Váh, II. etapa s celkovou dotací 338 494 € z ERDF,
 - Soutok Moravy a Myjavy – společná protipovodňová opatření na obou březích Moravy s dotací z ERDF ve výši 819 934 €,
 - Kopčany – Hodonín – společná protipovodňová opatření na obou březích Moravy (celková výše dotace z ERDF 814 606 €),
 - Renaturalizace Moravy od Radějovky po Myjavu s celkovou výší dotace z ERDF 825 523 €,
 - Chceme čistou vodu na Slovensku i v Česku s výší dotace z ERDF 214 644 €.
6. Operační program Nadnárodní spolupráce (Central Europe) reprezentuje zejména projekt:
- Ceframe – Central European Flood Risk Assessment and Management in CENTROPE, kde jsou českými partnery MŽP, Krajský úřad Jihomoravského kraje a příspěvek z ERDF činí 599 250 €. Projekt je realizován od 1. 4. 2010 do 31. 3. 2013.
7. Operační program Mezuregionální spolupráce (INTERREG IVC) reprezentuje projekt:
- Lake-Admin (Regional administration of lake restoration initiatives), kde je českým partnerem Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Fakulta rybářství a ochrany vod. Příspěvek z ERDF pro tento projekt činí 157 250 €. S realizací se začalo 1. 1. 2012 a ukončen má být 31. 12. 2014.

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013 vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005. Poskytování dotací je zaměřeno na rozvoj venkovského prostoru, zlepšení stavu životního prostředí, podporu rozšiřování a diverzifikace ekonomických aktivit, vytváření nových pracovních míst a posílení sounáležitosti obyvatel na venkově.

Dotace z Programu rozvoje venkova ČR (dále jen PRV 2007–2013) jsou spolufinancovány z EAFRD a ze státního rozpočtu. Podpora z EAFRD na období 2007–2013 činí 2,8 mld. €, včetně státního rozpočtu činí tato finanční částka 3,7 mld. €. Financování PRV 2007–2013 probíhá formou předfinancování ze státního rozpočtu, tzn. že veškeré platby příjemcům jsou nejprve hrazeny z národních zdrojů.

V rámci PRV 2007–2013 byly podpořeny také investice do základní vodohospodářské infrastruktury obcí do 2 000 EO, a to prostřednictvím podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic, záměr b).

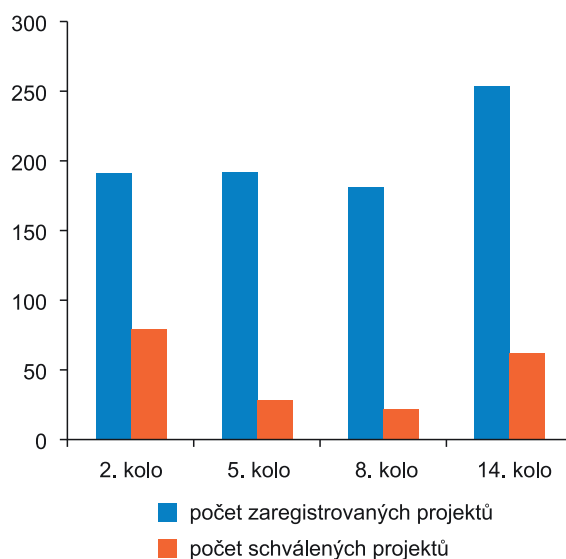
V projektovém záměru b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu mohly být žadateli o dotaci obce a svazky obcí. Pro svazek obcí platilo, že mohl zahrnovat i obce s více než 2 000 obyvateli, ovšem příslušný projekt musel být realizován v obcích do 2 000 obyvatel.

V tomto záměru nebyly podporovány projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a ČOV v územích vyžadujících zvláštní ochranu – Národní parky a CHKO včetně jejich ochranných pásem, lokality soustavy Natura 2000, území CHOPAV a ochranných pásem vodních zdrojů a mimo povodí VD Nové Mlýny. Uvedená území náleží do oblastí dotací poskytovaných z OPŽP.

Pro podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic proběhla čtyři kola příjmu žádostí o dotaci. Poslední 14. kolo proběhlo v roce 2011, kdy byly alokovány veškeré zbývající finanční prostředky určené pro toto opatření v programovém období 2007–2013.

Graf 9.4.1

Poměr zaregistrovaných/schválených projektů dle jednotlivých kol příjmu žádostí o dotaci – stav schválených žádostí/realizace projektů podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic, záměr b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu k 31. 12. 2013

Pramen: MZe

Výše uvedený graf dokládá dlouhodobý vysoký zájem obcí o získání podpory. Zároveň však demonstruje, že finanční prostředky určené pro toto podopatření nedokázaly potřeby obcí dostatečně pokrýt.

Od roku 2007 do 31. 12. 2013 byly schváleny 192 žádosti o dotaci v částce přes 3 mld. Kč, z toho bylo do 31. 12. 2013 proplaceno, tzn. uvedeno do provozu, 137 projektů za 2,2 mld. Kč.

Tabulka 9.4.1

Stav implementace podopatření III.2.1.1 Obnova a rozvoj vesnic, záměr b) vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu k 31. 12. 2013

	III.2.1.1, záměr b)
Počet zaregistrovaných projektů (ks)	818
Částka za zaregistrované projekty (Kč)	12 048 534 637
Počet schválených žádostí (ks)	192
Částka za schválené projekty (Kč)	3 079 871 329
Počet proplacených projektů (ks)	137
Proplacená částka (Kč)	2 187 204 164

Pramen: MZe

„Voda a energie“ – Barbora Jarolímová – 5.A, ZŠ V Rybníčkách, Praha 10 – Strašnice, Hlavní město Praha

10. Legislativní opatření

10.1 Vodní zákon a prováděcí předpisy

V roce 2013 byly ve Sbírce zákonů České republiky publikovány a dnem 1. 1. 2014 nabyly účinnosti dva zákony, které ovlivnily podobu znění vodního zákona.

Zákon č. 303/2013 Sb., ze dne 12. 9. 2013, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva

Zákon obsahuje doprovodné změny navazující na přijetí nového občanského zákoníku. V reakci na – v novém občanském zákoníku upravenou zásadu povrch ustupuje půdě – citovaný zákon v části čtyřicáté šesté novelizoval i vodní zákon.

Podle nového ustanovení § 59a – Povinnost vlastníků pozemků, na nichž se nachází vodní díla, je vlastník pozemku povinen strpět za náhradu vodní dílo vybudované před 1. 1. 2002 a jeho užívání.

Nedojde-li mezi vlastníkem pozemku a vlastníkem vodního díla k dohodě o náhradě za užívání pozemku do 31. 12. 2015, rozhodne na návrh vlastníka pozemku nebo vodního díla o výši náhrady soud. Nárok na náhradu se promlčuje ve standardní tříleté lhůtě (tj. k 1. 1. 2019).

V návaznosti na změnu koncepce týkající se zbavování a omezování způsobilosti k právním úkonům v novém občanském zákoníku doznalo změny i ustanovení § 104 vodního zákona.

Zákon č. 275/2013 Sb., ze dne 21. 8. 2013, kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Tato novela zákona o vodovodech a kanalizacích se dotkla rovněž zákona o vodách, v části druhé obsahuje změnu ve dvou věcných okruzích v § 15 a v § 39 se související úpravou § 9 odst. 8.

První okruh souvisí se změnou § 8 odst. 3 zákona o vodovodech a kanalizacích, který podmiňuje dohodou o vzájemných právech a povinnostech provozně souvisejících vodovodů nebo provozně souvisejících kanalizací kolaudační souhlas. Do ustanovení § 15 odst. 3 vodního zákona byla doplněna věta, která zakládá vodoprávnímu úřadu kompetenci uložit ve stavebním povolení nebo veřejnoprávní smlouvě stavebníkovi povinnost předložit spolu se žádostí ke kolaudačnímu souhlasu týkajícímu se staveb vodovodních řadů, vodárenských objektů, úpraven vody, kanalizačních stok včetně kanalizačních objektů nebo čistíren odpadních vod, které jsou součástí vodovodů nebo kanalizací pro veřejnou potřebu, povolení k jejich provozování podle § 6 zákona o vodovodech a kanalizacích.

Druhý okruh nesouvisí s problematikou vodovodů a kanalizací. Výše uvedeným zákonem č. 275/2013 Sb. byl do § 39 vodního zákona doplněn nový odstavec 13, podle kterého je od účinnosti novely možné přikrmovat ryby v rybnících za zákonem stanovených podmínek bez povolení (výjimky) vodoprávního úřadu a bez sledování jakosti vody. Novelizace § 9 odst. 8 vodního zákona pak vymezuje použití § 39 odst. 13 vodního zákona i pro povolení k nakládání s povrchovými vodami za účelem chovu ryb, pokud stanovuje podmínky pro krmení ryb.

Ve Sbírce zákonů ČR byly během roku publikovány dva prováděcí právní předpisy k vodnímu zákonu:

Vyhláška č. 252/2013 Sb., ze dne 2. srpna 2013, o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy – účinnosti nabyly dnem 1. 9. 2013

Naplněný suchý poldr na Butovickém potoce Studénka, rychlá povodeň

Slezská Harta

Vyhláška reagovala na změny předmětu evidence zakotvené novelou vodního zákona č. 150/2010 Sb. S přihlédnutím k četnosti změn byla z důvodu přehlednosti dosud platná vyhláška č. 391/2004 Sb. zrušena a nahrazena novou úpravou.

Vyhláška provádí úpravy související se změnami v používané terminologii, změnami vyvolanými novelizací souvisejících právních předpisů a úpravami spojenými se zrušením ZVHS, vymezuje rozsah údajů a způsob zpracování evidencí v informačním systému veřejné správy v gesci MZe a MŽP.

Součástí vyhlášky je kromě resortní odpovědnosti stanovena rovněž přímá gescie odborně způsobilých subjektů za sběr a evidenci dat. Jedná se o s. p. Povodí a LČR, Státní pozemkový úřad, ČHMÚ a VÚV T. G. M., v. v. i.

Vyhláška č. 414/2013 Sb. ze dne 10. 12. 2013 o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení, k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci) – účinnosti nabyla dnem 1. 1. 2014

Vyhláška reflektuje změny vyplývající z novely vodního zákona č. 150/2010 Sb., zcela nahradila právní úpravu vyhlášky č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci, a významně snížila rozsah údajů, které jsou ukládány do informačního systému veřejné správy.

Vyhláška stanoví rozsah identifikačních údajů, které ukládají do informačního systému veřejné správy správní úřady, a rozsah vybraných údajů, které ukládají správci povodí.

K vedení vodoprávní evidence, ukládání údajů do informačního systému veřejné správy a prezentaci dat MZe zabezpečuje jednotné programové vybavení.

V roce 2013 byla do legislativního procesu předložena – z důvodu nesprávného provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ ES ze dne 12. 12. 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu do vnitrostátního práva – rovněž novela vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, vypracovaná ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí. Novela se dotkla ustanovení § 4 a § 17. Vyhláška nabyla účinnosti dnem 1. 4. 2014 a byla publikována ve Sbírce zákonů pod č. 49.

V návrzích základních a doplňkových opatření navrhovaných v plánech povodí bude – podle § 4 odst. 1 písm. j) – výslovně vyžadováno zohlednění osvědčených postupů, včetně

osvědčených ekologických postupů a nejlepších dostupných technik stanovených v jiných právních předpisech.

Udělení výjimek podle § 17 odst. 4 bude omezeno na případy, které neovlivní dosažení cílů ochrany vod pro daný útvar podzemní vody v plánu povodí; udělení výjimky spočívající ve vtlačení zemního plynu nebo zkapalněného ropného plynu pro účely skladování do geologických struktur bude vázáno na veřejný zájem.

V § 17 odst. 5 je odstraněna administrativní chyba spočívající v odkazu na jiné ustanovení.

Výkladová komise pro vodní zákon a související právní předpisy v působnosti MZe přijala v roce 2013 jeden výklad. Výklady jsou pravidelně zveřejňovány na internetových stránkách MZe (www.eagri.cz).

10.2 Zákon o vodovodech a kanalizacích a prováděcí předpis

V roce 2013 probíhala připomínková řízení k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích). Novela uvedeného zákona zákonem č. 275/2013 byla schválena 21. 8. 2013, platí od 10. 9. 2013 a účinná je od 1. 1. 2014.

Hlavním přínosem novely je naplnění požadavků na přesnější definice pojmů v případech, kdy se nepodařilo beze zbytku naplnit záměr předkládatel a nápravu nebylo možno řešit ve výkladové praxi a metodickým řízením vodoprávních úřadů, eliminace nákladů na nové plány rozvoje vodovodů a kanalizací pro území krajů zavedením průběžné aktualizace těchto plánů a bližší vymezení plánu rozvoje vodovodů a kanalizací pro území státu. Dále pak snížení administrativní zátěže spojené s regulační činností, důslednou elektronickou komunikací, přesnější vymezení obnovy infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací v oblasti financování i realizace a zajištění vazeb vzájemně souvisejících vodovodů a kanalizací již před realizací.

Oblast nákladů promítaných do ceny pro vodné a ceny pro stočné s dopadem do regulační činnosti MZe zajišťuje nově vymezené členění nákladových položek, jejich obsah, objemové a množství položky a jejich podíl při výpočtu uvedených cen. Jedná se o náhradu opatření obecné povahy s pravidly pro členění položek při výpočtu cen.

Významné je i zpřesnění spojené s povinností veřejné služby a vymezení možnosti dočasně omezit užívání pitné vody

v případech přechodného nedostatku pitné vody. Zásadním přínosem je i rozšíření dozorových orgánů o krajské úřady a změny v oblasti sankcí.

Snížení administrativní náročnosti se dále projeví upuštěním od povinnosti žádat o povolení vypouštění do kanalizace vodoprávní úřad a zpracovat kanalizační řád v případech, kdy dojde pouze k drobné změně, např. ke změně v délce kanalizace, možnost použití směrných čísel v případech, kdy se realizuje odběr vody i z jiných zdrojů nebo zrušení povinnosti pro krajské úřady předávat MZe výsledky rozborů surové vody.

Významná pomoc je i v tom, že MZe vytvoří jednotné tiskopisy žádosti o povolení provozovat vodovody nebo kanalizace, vybraných údajů majetkové a provozní evidence a porovnání cen v elektronické podobě, které budou k dispozici na jeho internetových stránkách. Tím dojde ke kompletní elektronizaci kontaktu.

Vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, provádí, byla v roce 2013 rovněž podrobena revizi a byl zpracován návrh vyhlášky, kterou byla novelizována v souvislosti s novelou zákona č. 274/2001 Sb. Novela vyhlášky č. 48 nabyla účinnosti dne 1. 4. 2014.

Novela vyhlášky byla vypracována v souladu se zmocněním v ustanovení § 40 zákona č. 275/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu, a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Novela reagovala na změny v novele zákona o vodovodech a kanalizacích a dále vycházela z praktických zkušeností při aplikaci této vyhlášky orgány veřejné správy, zejména z poznatků získaných vodoprávními úřady všech stupňů, provozovateli vodovodů a kanalizací, z poznatků odběratelů a zájmového a profesního sdružení – Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR (SOVAK ČR).

Do návrhu vyhlášky včetně jejích příloh bylo zapotřebí zpracovat především níže uvedené skutečnosti:

- upřesnění a doplnění některých základních pojmů a provedení změn vyplývajících ze zákona č. 275/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů; ruší se ta ustanovení vyhlášky, jejichž obsah byl zapracován přímo do zákona,
- úpravu příslušných částí spojených se změnou systému plánování rozvoje vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu, místo pořizování nových plánů se zavádí z důvodu hospodárnosti jejich průběžná aktualizace; v této oblasti návrh upřesňuje postup krajských úřadů při aktualizaci plánu rozvoje vodovodů a kanalizací,
- upřesnění vybraných údajů z majetkové a provozní evidence,
- vypuštění některých požadavků na náležitosti smluv (například smlouva o povolení k provozování vodovodů a kanalizací), které jsou nově zapracovány v zákoně,
- zpřesnění náležitostí kanalizačního řádu,
- úpravy spojené se zavedením jednotného systému elektronické komunikace s cílem snížení administrativní náročnosti,
- stanovení pravidel členění nákladových položek při kalkulaci ceny; obsah pravidel byl upraven v Opatření obecné povahy, které bylo vydáno MZe dne 19. 9. 2006; s ohledem na důležitost těchto pravidel a na potřebu lepšího zpřístupnění obsahu pro širokou veřejnost bylo rozhodnuto v souladu se zmocněním v zákoně zapracovat předmětné opatření do přílohy č. 19 a 19a této vyhlášky,
- úpravy části vyhlášky a příloh týkajících se procesů spojených se stávající evidencí nákladů a cen služby dodávky pitné vody;

cílem je porovnání všech položek výpočtu podle cenových předpisů pro vodné a stočné s dosaženou skutečností v předchozím kalendářním roce; tato příloha bude zveřejňována zejména v obcích, aby bylo vyúčtování pod kontrolou veřejnosti, provedení dílčích legislativně technických úprav, které vyplynuly z praktické aplikace tohoto právního předpisu; návrh dále reaguje zejména v přílohách na změnu používané terminologie a na změny v souvisejících právních předpisech (např. v souvislosti se změnou stavebního zákona).

Úsek vodního hospodářství Ministerstva zemědělství nevydal žádný Metodický pokyn.

10.3 Kontrola výkonu státní správy v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod

Ministerstvo zemědělství

Kontrolní činnost výkonu přenesené působnosti v oblasti vodního hospodářství Ministerstva zemědělství provádí odbor státní správy ve vodním hospodářství a správy povodí jako ústřední vodoprávní úřad. Na krajské úrovni byla kontrolní činnost prováděna v souladu s usnesením vlády č. 1181 ze dne 18. 10. 2006 a v souladu s „Plánem kontrol krajů a hlavního města Prahy na léta 2012 a 2013“ Ministerstva vnitra.

Kontrola MZe mimo zjištění způsobu fungování vodoprávního úřadu (jde např. o zjištění ve věci dosažené kvalifikace a praxe zaměstnanců, organizace práce, materiálního zabezpečení práce apod.) vždy sleduje řádnou aplikaci relevantních právních předpisů, zejména vodního zákona, zákona o vodovodech a kanalizacích a souvisejících prováděcích právních předpisů. Agenda vodoprávního řízení je úzce spojena i s jinými oblastmi správního práva, proto bylo vždy kontrolováno i naplňování ustanovení zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že vodoprávní úřady vykonávají agendu speciálních stavebních úřadů, byl prověřován i postup podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcích právních norem. Při jednotlivých kontrolách se tak dříve prověřením namátkou vybraných spisů.

Kontrolou výkonu přenesené působnosti je sledována zákonnost této činnosti. Tomu odpovídá rozsah kontrol jednotlivých prvků zaručujících zákonnost v činnosti vodoprávních úřadů, např. správná aplikace právních předpisů obecně, naplnění příslušných kompetenčních zákonných ustanovení, řádné vedení správních řízení, dodržování správních lhůt, obstarávání podkladů rozhodnutí v souladu se správním řádem a obsahová přezkoumatelnost rozhodnutí, provádění technicko-bezpečnostního dohledu nad vodními díly apod.

Rybník Výtažník při výlovu

Tabulka 10.3.1**Kontrola výkonu státní správy prováděná Ministerstvem zemědělství v roce 2013 na krajských úřadech**

Kraj	Termín kontroly
Liberecký	21. 1. 2013
Pardubický	25. 2. 2013
Moravskoslezský	23. 3. 2013
Vysočina	25. 4. 2013
Jihočeský	16. 5. 2013
Karlovarský	18. 6. 2013
Magistrát hl. m. Prahy	12. 6. 2013
Zlínský	7. 11. 2013

Pramen: MZe

Výkon přenesené působnosti krajskými úřady na úseku vodního hospodářství je na základě provedených kontrol možné dlouhodobě hodnotit na vysoké úrovni a za pozitivní lze označit také pokračující snahu krajských úřadů o rozsáhlejší metodické vedení úřadů v jejich obvodu působnosti. Toto konstatování potvrzuje rovněž fakt, že v žádném z kontrolovaných případů nebyla uložena opatření k nápravě. Zjištěná pochybení v žádném z případů nezpůsobovala nezákonnost vydaných rozhodnutí. Nejčastější nedostatky spočívaly, stejně jako v předcházejících obdobích, v aplikační praxi příslušných ustanovení správního řádu.

Na úrovni vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností byly kontroly již tradičně vykonány namátkově v období červenec–srpen, a to v souladu s dlouhodobým záměrem Ministerstva zemědělství přispět zejména metodickou pomocí ke zvýšení úrovně výkonu státní správy ve vodním hospodářství.

Velmi pozitivní zpětná vazba z prováděných kontrol ukazuje na jejich správné zacílení, což napomáhá prohlubování vzájemné komunikace na všech stupních správní hierarchie. Přínosné pro všechny zainteresované strany je i seznámení se s regionální vodoprávní problematikou a poznatky o aplikaci předpisů v gesci MZe.

Tabulka 10.3.2**Kontrola výkonu státní správy prováděná MZe v roce 2013 na vodoprávních úřadech obcí s rozšířenou působností**

Obec	Termín kontroly
MěÚ Odry	15. 7. 2013
Magistrát města Ostrava	16. 7. 2013
Magistrát města Havířova	16. 7. 2013
MěÚ Český Těšín	17. 7. 2013
ÚMČ Praha 17	1. 8. 2013
MěÚ Přelouč	7. 8. 2013
MěÚ Kutná Hora	7. 8. 2013
ÚMČ Praha 14	13. 8. 2013
MěÚ Sušice	13. 8. 2013
MěÚ Prachatice	14. 8. 2013
MěÚ Vimperk	14. 8. 2013
MěÚ Rychnov nad Kněžnou	28. 8. 2013
MěÚ Žamberk	28. 8. 2013
MěÚ Kostelec nad Orlicí	29. 8. 2013
MěÚ Vysoké Mýto	29. 8. 2013

Pramen: MZe

Kontroly vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností potvrzují dlouhodobě vzrůstající úroveň výkonu státní správy ve vodním hospodářství i na této úrovni. Většina zjištěných pochybení byla pouze formálně-procesního rázu a vyskytla se opakovaně ve větším či menším rozsahu prakticky u všech úřadů. Kvalita vedení vodoprávní agendy na úrovni obecních úřadů obcí s rozšířenou působností je nejčastěji přímo úměrná velikosti daného úřadu. Kvalitu práce vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností ovlivňuje personální a materiální vybavení. Vyšší úroveň kvality správního řízení je obvykle u větších, personálně a materiálně lépe vybavených vodoprávních úřadů. Toto konstatování není absolutní, ale celkový trend je možno takto vymezit. Stejně jako v případě zjištění pochybení krajských úřadů nebylo třeba ukládat opatření k nápravě, problematika byla náležitě vysvětlena a diskutována v tom směru, aby se předešlo opakování pochybení při výkonu vodoprávní agendy.

Stejně jako u krajských úřadů se vyskytly zejména nedostatky v aplikaci jednotlivých ustanovení správního řádu, dále pak přetrvávající uvádění nesprávných zákonných kompetenčních ustanovení. Tyto nedostatky se v rámci kontrolních zjištění objevují opakovaně. Je však třeba zdůraznit, že i přes zjištěné problémy nebyl nalezen jediný případ nedostatečného zajištění výkonu státní správy.

Úsek vodního hospodářství uspořádal každoroční pracovní setkání s vodoprávními úřady, o které je tradičně velký zájem. Smyslem těchto akcí je vzdělávání a seznámení pracovníků vodoprávních úřadů s aktuální vodohospodářskou problematikou, koncepčně se při přípravě metodických prezentací vychází mj. právě z kontrolních zjištění. Takto je zabezpečeno téměř okamžité využití kontrolních poznatků pro metodické vedení podřízených vodoprávních úřadů.

Jak ze závěrů kontrol vyplývá, je možné přes výše uvedené drobné nedostatky hodnotit výkon státní správy na úseku vodního hospodářství v ČR v roce 2013 na všech stupních vodoprávních úřadů jako velmi kvalitní a plně odpovídající požadavku dodržování zásad administrace veřejné správy, jež je možno označit za službu veřejnosti.

Ministerstvo životního prostředí

Dozorovou činnost výkonu přenesené působnosti v oblasti vodního hospodářství Ministerstva životního prostředí provádějí každoročně v rámci vrchního vodoprávního dozoru odbory výkonu státní správy jako ústřední vodoprávní úřad. Na krajské úrovni byla dozorová činnost prováděna v souladu s usnesením vlády č. 1181 ze dne 18. 10. 2006 a v souladu s „Plánem kontrol krajů a hlavního města Prahy na léta 2012 a 2013“ Ministerstva vnitra a plánem dozorové činnosti odborů výkonu státní správy I-IX na rok 2013. Na České inspekci životního prostředí byla dozorová činnost prováděna v souladu s plánem dozorové činnosti Ministerstva životního prostředí odbory výkonu státní správy I-IX na rok 2013 v obcích s rozšířenou působností (vodoprávní úřady).

Výkon vrchního státního dozoru je ministerstvu uložen zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů, a zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Dozorová činnost je nezbytným prvkem ověřování úrovně výkonu státní správy, jehož účelem je dozor nad tím, jak nižší správní úřady (krajské úřady, vodoprávní úřady a ČIŽP) vykonávají státní správu na svěřeném úseku vodního hospodářství. Zejména je sledována správná aplikace právních předpisů, příslušných kompetenčních zákonných ustanovení a dodržování zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Dále se kontroly zaměřují na

způsob zabezpečení práce vodoprávních úřadů, kvalifikaci i praxi zaměstnanců, organizaci práce a materiální zabezpečení odborů.

Účelem výkonu vrchního státního dozoru je především odstranění závad systémového charakteru. V individuálních případech může být využito změny chybného rozhodnutí za pomoci mimořádného opravného prostředku (přezkum rozhodnutí v přezkumném řízení, obnova řízení).

Tabulka 10.3.3

Kontrola výkonu státní správy prováděná Ministerstvem životního prostředí v roce 2013 na krajských úřadech

Kraj	Termín kontroly
Jihočeský	22. 4. – 31. 5. 2013
Karlovarský	11. 6. 2013
Pardubický	20. 3. 2013
Moravskoslezský	18. 4. 2013
Vysočina	22. 4. – 23. 4. 2013
Liberecký	18. – 19. 2. 2013
Zlínský	20. – 22. 11. 2013

Pramen: MŽP

Při všech kontrolách výkonu přenesené působnosti krajských úřadů byly na úseku vodního hospodářství v roce 2013 dodrženy všechny plánované termíny stanovené Ministerstvem vnitra. Zásadní systémové nedostatky nebyly ve sledovaném období zjištěny. Z toho důvodu ani nebylo třeba přijímat opatření zásadního (systémového) charakteru. Úkoly, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů, jsou zabezpečovány a plněny. Námitková řízení nebyla vedena a procesní pokuty nebylo třeba ukládat. Doporučení pro správní orgány byla formulována v jednotlivých protokolech, další drobná pochybení či administrativní nedostatky méně závažného charakteru byly odstraněny a řešeny v průběhu kontroly, a to doporučeními a návrhy opatření.

Kontrola vodoprávních úřadů tvoří menší část kontrolní činnosti MŽP. Četnější a obsáhlejší svým rozsahem jsou kontroly krajských úřadů a jiných subjektů.

Tabulka 10.3.4

Kontrola výkonu státní správy prováděná Ministerstvem životního prostředí v roce 2013 na vodoprávních úřadech obcí s rozšířenou působností

Obec	Termín kontroly
Magistrát hlavního města Prahy	17. – 25. 6. 2013
MěÚ Železný Brod	30. 5. 2013
MěÚ Nové Město na Moravě	12. 4. 2013
MěÚ Tachov	5. 6. – 17. 6. 2013
MěÚ Rokycany	21. 10. – 11. 11. 2013

Pramen: MŽP

Kontrolou výkonu přenesené působnosti vodoprávních úřadů nebyly zjištěny nedostatky s nutností uložit opatření k nápravě. Drobná pochybení či administrativní nedostatky, které neměly vliv na účelnost, platnost ani zákonnost vydaných správních aktů, byly odstraněny v průběhu kontroly, případně byly s pracovníky vždy projednány aktuálně v průběhu vlastního vrchního vodoprávního dozoru v rámci metodické pomoci.

Tabulka 10.3.5

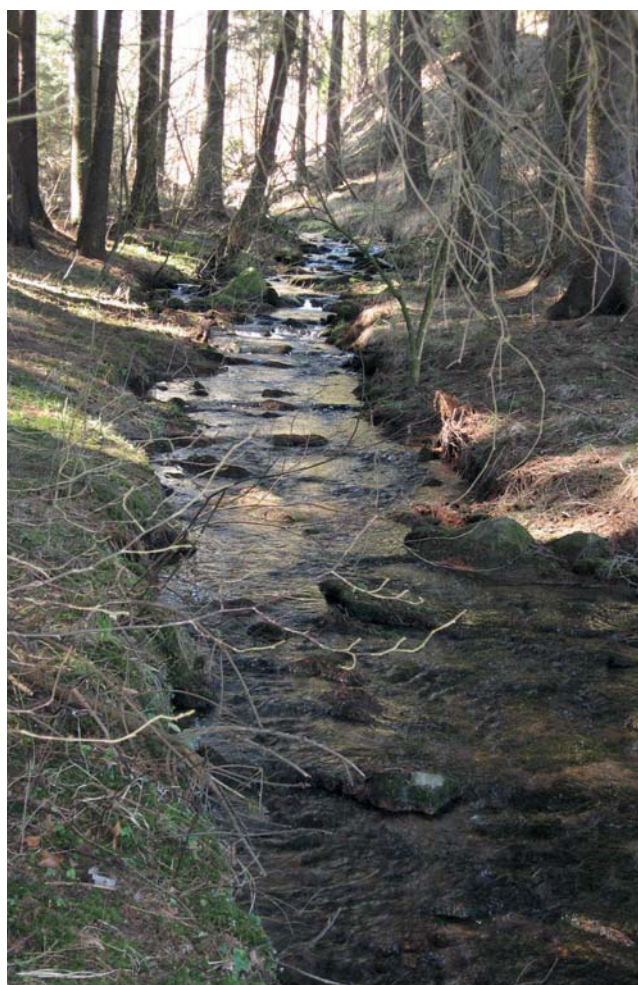
Kontrola výkonu státní správy prováděná Ministerstvem životního prostředí v roce 2013 na České inspekci životního prostředí

Oblastní inspektorát ČIŽP	Termín kontroly
Plzeň	20. 11. – 12. 12. 2013
Hradec Králové	24. 6. 2013

Pramen: MŽP

Kontroly výkonu státní správy podle vodního zákona v působnosti ČIŽP byla věnována náležitá pozornost. Při vrchním vodoprávním dozoru nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky. I přes značnou složitost a náročnost svěřené agendy je výkon státní správy na oddělení ochrany vod na vysoké úrovni jak z hlediska organizačního, tak i z hlediska odbornosti.

Na základě závěrů z provedených kontrol v rámci vrchního vodoprávního dozoru odbory výkonu státní správy lze konstatovat, že výkon přenesené působnosti na úseku ochrany vod krajskými úřady, vodoprávními úřady a ČIŽP kontrolovanými v roce 2013 je zajišťován na velmi dobré úrovni, vydávaná rozhodnutí obsahují náležitosti předepsané správním řádem a odkazy na správná ustanovení vodního zákona. Metodiky a směrnice MŽP jsou v řízení a při rozhodování respektovány. Kladně lze hodnotit také dozorovou činnost krajských úřadů a metodické vedení nižších vodoprávních úřadů v jejich správním obvodu, což se ve svém důsledku pozitivně odráží na skutečnosti, že žádnému z kontrolovaných vodoprávních úřadů nebyla v roce 2013 uložena opatření k nápravě.

Přítok do VD Vír

„Voda sama o sobě je energie“ – Adam Agler – 3.B, ZŠ Lovosice, Ústecký kraj

11. Prioritní úkoly, programy a stěžejní dokumenty ve vodním hospodářství

11.1 Plánování v oblasti vod

V roce 2013 pokračoval proces přípravy druhé etapy plánování na období 2015–2021 spočívající v přezkumu a aktualizaci současných plánů povodí. V rámci přípravy plánů pro zvládání povodňových rizik byly dokončeny mapy povodňového nebezpečí a mapy povodňových rizik.

V rámci přípravy druhé etapy plánování v oblasti vod byl, v souladu s legislativními požadavky, jako jeden ze základních výstupů přípravných prací v roce 2013 připraven a po dobu šesti měsíců zveřejněn k připomínkám veřejnosti předběžný přehled významných problémů nakládání s vodami zjištěných v části mezinárodní oblasti povodí Labe/Odry/Dunaje na území ČR.

V rámci metodického řízení a koordinace procesu byla zpracována či aktualizována řada metodik, na jejichž základě se například sleduje a hodnotí stav vodních útvarů. Tyto metodiky přitom představovaly jednu z hlavních nejistot z prvního plánovacího období.

Významnou součástí plánování v oblasti vod představuje pro druhou etapu také implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik. V souladu s požadavky směrnice byly v roce 2013 dokončeny mapy povodňového nebezpečí a mapy povodňových rizik. Tyto mapy jsou zpřístupněny veřejnosti prostřednictvím Centrálního datového skladu a lze je nalézt na webových stránkách ČHMÚ (www.hydro.chmi.cz).

Nedílnou a podstatnou součástí procesu přípravy plánů je i zapojení veřejnosti a uživatelů vody. Veškeré aktuální i obecné informace o procesu plánování v oblasti vod, včetně pracovních materiálů i záznamů z jednání Komise pro plánování v oblasti vod, jsou pro veřejnost dostupné na internetových stránkách MZe (www.eagri.cz) s odkazy na internetové stránky MŽP a jednotlivých správců povodí. Další informace vztahující se k plánování v oblasti vod jsou poskytovány na stránkách Informačního systému veřejné správy VODA (dále jen ISVS) (www.voda.gov.cz). Pro účely implementace povodňové směrnice je jako komunikační platforma využíván Povodňový informační systém (www.povis.cz).

VD Husinec, Blаницe

11.2 Plány rozvoje vodovodů a kanalizací

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací na území České republiky, zpracovaný na základě § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je umístěn na internetové stránce Ministerstva zemědělství.

Plány rozvoje vodovodů a kanalizací krajů na území ČR (dále jen PRVKÚK) jsou základem pro využití fondů Evropských společenství a národních finančních zdrojů pro výstavbu a obnovu infrastruktury vodovodů a kanalizací. Proto mezi povinnosti každého žadatele o poskytnutí a čerpání státní finanční podpory patří doložení souladu jím předkládaného technického a ekonomického řešení s platným PRVKÚK.

Pro platné a schválené PRVKÚK pokračovalo vydávání stanovisek MZe k navrhovaným změnám technického řešení zásobování pitnou vodou, odkanalizování a čištění odpadních vod.

V roce 2013 bylo vydáno 195 stanovisek. Celkem za období 2006–2013 bylo vydáno 3 859 stanovisek MZe.

PRVKÚK jsou využívány MZe, MŽP, kraji (krajskými úřady), obcemi s rozšířenou působností (vodoprávními úřady), obcemi, vlastníky a provozovateli vodovodů a kanalizací a odbornou i laickou veřejností.

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (dále jen PRVKÚ ČR) je založen na syntéze informací ze zpracovaných, projednaných a zastupitelstvy jednotlivých krajů schválených PRVKÚK, včetně jejich aktualizací, a představuje střednědobou koncepci oboru vodovodů a kanalizací s výhledem do roku 2015. Navazuje na další strategické dokumenty a dokumenty rezortní politiky a rovněž respektuje požadavky vyplývající z příslušných předpisů Evropských společenství. Součástí PRVKÚ ČR jsou i stanoviska MZe vydaná k jednotlivým aktualizacím PRVKÚK.

11.3 Programy a opatření ke snižování znečištění povrchových vod

Program na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými látkami a zvláště nebezpečnými látkami

Usnesením vlády České republiky č. 226 ze dne 22. 3. 2010 byl schválen Program na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými a závažnými látkami a zvláště nebezpečnými a závažnými látkami. Toto usnesení ukládá počínaje rokem 2012 zpracovávat každý druhý rok informaci o postupu realizace Programu a předkládat ji vládě jako součást Zprávy o stavu vodního hospodářství České republiky za předchozí období. Tento Program navazuje na identický vládou schválený Program na období 2004–2009.

Program na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými a závažnými látkami a zvláště nebezpečnými a závažnými látkami (dále jen „Program“) je platný pro celé území České republiky pro období let 2010 až 2013, týká se látek nebo skupin látek nebezpečných pro vodní prostředí (nebo jeho prostřednictvím) uvedených v příloze č. 1 vodního zákona. Program specifikuje hlavní opatření vztahující

se k ochraně vod a ostatní opatření, která sice s ochranou vod bezprostředně nesouvisí, ale která v konečném důsledku k jejich ochraně přispívají.

Vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečných závadných látek, uvedených v příloze č. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a specifikovaných v části C přílohy č. 1 nařízení vlády č. 61/2003 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostí povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, v platném znění, do vod povrchových a do kanalizací může být prováděno pouze na základě povolení vodoprávního úřadu (§ 38 odst. 3 a § 16 odst. 1 vodního zákona). Přípustné hodnoty ukazatelů znečištění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečných závadných látek pro průmyslová odvětví a druhy výrob vyjmenovaných jsou uvedeny v příloze č. 1, části C nařízení vlády č. 61/2003 Sb., v platném znění.

V souvislosti s novelizací vodního zákona byla zavedena povinnost hlásit údaje podle § 38 odst. 4 vodního zákona prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí (ISPOP) podle zákona o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů. Vzhledem k tomu, že uvedeným způsobem jsou ohlašovány pouze údaje požadované konkrétním povolením k nakládání s vodami, dochází k tomu, že často neobsahují informace v rozsahu shromažďovaném do Registru průmyslových zdrojů znečištění – část nebezpečné látky (RPZZ) před rokem 2010.

Podle posledních dostupných údajů (referenční rok 2010) lze odhadovat, že na území České republiky se nachází přibližně 60 významných ekonomických subjektů nebo jejich provozoven, které podle odvětvové klasifikace (CZ-NACE) svou činností spadají do působnosti části C přílohy č. 1 nařízení vlády č. 61/2003 Sb., v platném znění. Řada z nich zvláště nebezpečné závadné látky používá v uzavřených technologiích, kde nejsou tvořeny odpadní vody. Další subjekty produkující odpadní vody s obsahem těchto látek je zneškodňují jako nebezpečný odpad prostřednictvím odborných firem a k jejich vypouštění nedochází. Zpracováním aktuálních dostupných hlášení získaných z ISPOP za rok 2013 bylo zjištěno, že koncentrační emisní standardy stanovené v části C přílohy č. 1 nařízení vlády č. 61/2003 Sb., v platném znění, jsou u vypouštěných odpadních vod do vod povrchových plněny. Plnění hmotnostních emisních standardů nebylo možno pro nedostatek údajů vyhodnotit.

V případě rtuti došlo na základě Nařízení komise (EU) č. 847/2012 ze dne 19. 9. 2012 k významné změně v používání veškerých

teploměrů a hustoměrů (veškerá měřicí zařízení) obsahujících rtuť určených pro profesionální a průmyslové použití. Tato zařízení nesmí být od 10. 4. 2014 uváděna na trh a nejsou v České republice již vyráběna. Výrobky zakoupené před 10. 4. 2014 je možné i po tomto datu nadále používat.

Jeden ze dvou chemických podniků využívající ve výrobě významné množství rtuti (výroba chlóru a hydroxidů amalgámovou elektrolýzou) v současné době připravuje zavedení membránové elektrolýzy, která patří mezi špičkové technologie a je ekologicky nejšetrnější. V rámci ČR půjde o první zařízení tohoto typu. Příprava na začlenění nové investice do provozu byla již započata, prvotní investice si vyžádaly částku přes 130 milionů Kč. Povolení k výrobě za stávající technologie firmě vyprší 31. 12. 2015.

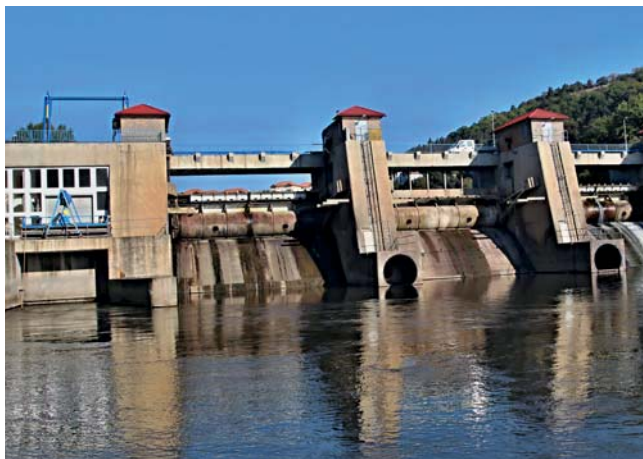
Druhý z výrobců provádí na provozu elektrolýzy separaci vod kontaminovaných rtutí, které jsou následně demerkurizovány. Odpadní vody z výrob s výskytem těkavých chlorovaných uhlovodíků (1,2-EDC, vinylchlorid) jsou čištěny stripováním vodní parou. Účinnost těchto předčisticích technologií je monitorována před vstupem do centrálního kanalizačního systému, který odpadní vody odvádí na koncovou mechanicko-biologickou čistírnu. Část těkavých chlorovaných uhlovodíků z výroby uniká do ovzduší. V roce 2012 v podniku proběhla demolice objektu staré amalgámové elektrolýzy, byla dokončena podzemní těsnicí stěna a probíhaly práce na zakrytí nadzemní části ekokontejnmentu. Sanační práce byly dokončeny koncem roku 2013. V roce 2014 probíhá zkušební provoz a validace.

Údaje o nadprahových emisích vypouštěných znečišťovateli v ČR jsou shromažďovány v Integrovaném registru znečišťování (zákon č. 25/2008 Sb., v platném znění). Obsahuje také informace o únicích zvláště nebezpečných závadných látek a nebezpečných závadných látek do vody a o jejich přenosech v odpadních vodách. Základní přehledy každoročně ohlašovaných údajů jsou publikovány v Souhrnné zprávě za daný rok. Podrobné údaje lze získat ve vyhledávacím systému přímo na stránkách <http://www.irz.cz/>. Počet ohlašovaných látek činil v roce 2012 u úniků do vody 27, resp. 32 u přenosů odpadními vodami.

Četnost hlášení úniků vybraných látek do vod a celkové úniky do vody a přenosy v odpadních vodách za rok 2012 jsou graficky znázorněny v grafech 11.3.1 a 11.3.2.

Ohlašovací prahy pro úniky do vody jsou často překračovány komunálními zdroji znečištění, a to vzhledem k vysokému objemu vypouštěných vod z městských čistíren odpadních vod. Nezřídká náleží k dominantním znečišťovatelům, kterými jsou, ČOV Ostrava, BČOV Pardubice, ČOV Brno-Modřice, ÚČOV Praha a další. Vzhledem ke značnému podílu dešťových vod ve vypouštění z těchto zdrojů však nemusí všechny úniky pocházet pouze z odpadních vod. Z průmyslových zdrojů jsou dle IRZ významnými znečišťovateli do vod především hutní provozy (kyanidy, fenoly, polyaromatické uhlovodíky, kovy), velké chemické provozy (chlorované uhlovodíky, AOX, zinek, rtuť), elektrárny (kovy, fluoridy) a papírny (AOX).

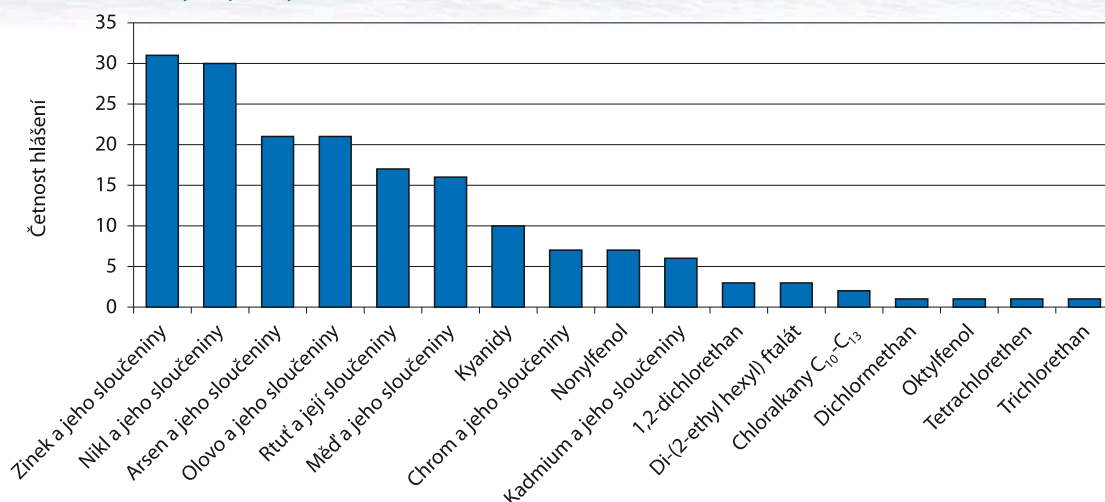
Hlavním nástrojem pro snížení nebo postupné odstranění vypouštění vybraných nebezpečných látek se postupně stávají plány povodí, zpracováváné v souladu s požadavky tzv. Rámcové směrnice pro vodní politiku Společenství 2000/60/ES. V plánech na období 2010–2015 (první cyklus) jsou formulována opatření pro ty útvary povrchových vod, kde není dosahováno dobrého chemického stavu vod. V případě zvláště nebezpečných závadných látek jsou opatření specifikována spíše v obecné rovině, mohou ale sloužit vodoprávním úřadům při udělování povolení k vypouštění odpadních vod. Zhodnocení účinnosti opatření z prvních plánů povodí budou součástí druhého cyklu plánů, které se v současnosti zpracovávají.

VD Kadaň

Graf 11.3.1

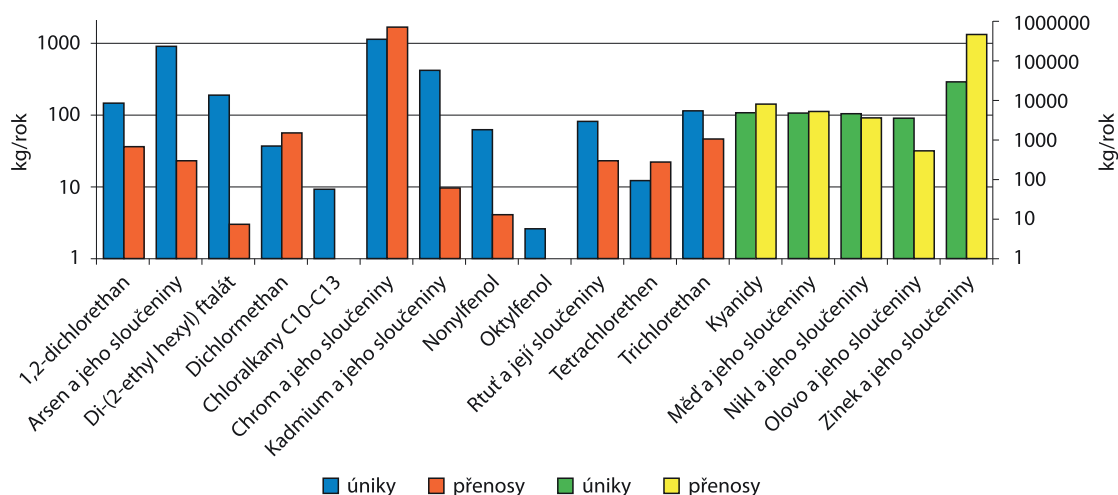
Četnost hlášení úniků do vody u vybraných látek za rok 2012

Pramen: IRZ

Graf 11.3.2

Celkové úniky vybraných látek do vody a jejich přenosy v odpadních vodách za rok 2012 (kg/rok)

Pramen: IRZ

Kontrolní činnost při nakládání s nebezpečnými látkami

V roce 2013 bylo provedeno 108 kontrol subjektů nakládajících ve větším rozsahu se závadnými látkami (např. velkosklady ropných látek, dálkovody, vojenské objekty, letiště, sklady pohonných hmot apod.) - bylo zahájeno 18 správních řízení, právní moci nabylo 10 rozhodnutí o pokutě v celkové výši 245 000 Kč. Nejvýznamnějším případem je havarijní únik nebezpečné závadné látky - nebezpečných odpadů s obsahem ropných látek a chromu z areálu ČOV společnosti KLIO, s. r. o. do povrchových vod.

Dále byla provedena hloubková kontrola osmi průmyslových areálů (Česká Rafinérská, a. s. – provoz Kralupy n. Vltavou, KDYNÍUM Kdyně a. s., Železářny Hrádek a. s., Česká Rafinérská, a. s. – provoz Litvínov, Synthesia, a. s., DEZA, a. s. Valašské Meziříčí, BorsodChem MCHZ, s. r. o., FEREX-ŽSO spol. s r. o.) - pravomocně byly uloženy dvě pokuty v celkové výši 250 000 Kč, ve třech případech probíhá odvolací řízení a jedno správní řízení bude zahájeno.

Byly provedeny 194 kontroly zdrojů znečišťování složek ŽP s platným integrovaným povolením - bylo zahájeno 25 správních řízení o pokutě či nápravných opatřeních. Současně se inspektori podíleli na 255 kontrolách dle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci.

Bylo provedeno 128 kontrol průmyslových podniků a 121 kontrola zemědělských podniků - byly uloženy 54 pokuty v celkové výši 2,7 mil. Kč a 22 opatření k nápravě závadného stavu, 24 správní řízení nejsou dosud pravomocně ukončena.

V roce 2012 bylo zpoplatněno ve vypouštěných odpadních vodách 7 kg Hg, 300 kg Cd a 37 000 kg AOX.

ČIŽP ve spolupráci s krajskými úřady a orgány integrované inspekce dle zákona č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií, provedla v roce 2013 na základě ročního plánu kontrol schváleného MŽP 156 prověrek subjektů, nad rámec schváleného ročního plánu byla provedena 41 kontrola. Během roku 2013 došlo ke dvěma závažným haváriím ve smyslu zákona č. 59/2006 Sb. V objektu Synthesia, a. s., došlo k požáru, konkrétně k zahoření mixerů s obsahem lihové suspenze pigmentu. Druhou závažnou havárií byl únik motorové nafty do podloží při přečerpávání ze železničních cisteren do skladovacích nádrží v objektu PARAMO, a. s.

Stavby na ochranu jakosti vod realizované v roce 2013

Z nejvýznamnějších akcí u zdrojů znečištění nad 2 000 EO byly v roce 2013 dokončeny následující čistírny odpadních vod (N=nitrifikace, DN=denitrifikace, BP=biologické odstraňování fosforu, CHP = chemické odstraňování fosforu):

Nové komunální ČOV (43 967 EO celkem): Studénka (9 500 EO, N, DN, BP), Veverská Bítýška (6 000 EO, N, DN, CHP), Hradec nad Moravicí (4 400 EO, N, DN, CHP), Zbýšov (4 200 EO, N, DN, CHP), Zlechov-Břestek-Tupesý (3 950 EO, N, DN, CHP), Hať (2 881 EO, N, DN, CHP), Kořenov (2 600 EO, N, DN, CHP), Svitávka (2 228 EO, N, DN, CHP), Kopiclno (2 200 EO, N, DN, CHP), Brodek u Přerova (2 008 EO, N, DN), Bánov (2 000 EO, N, DN, CHP), Byšice (2 000 EO, N, DN, CHP).

Dále byly v roce 2013 rekonstruovány nebo rozšířeny:

Stávající komunální ČOV: Pardubice (130 137 EO, N, DN, CHP), Cheb (65 000 EO, N, DN, CHP), Náchod (45 989 EO, N, DN, CHP), Kutná Hora (36 000 EO, N, DN, CHP), Česká Třebová (20 000 EO, N, DN, CHP), Mariánské Lázně (16 802 EO, N, DN, CHP), Říčany (16 158 EO, N, DN, CHP), Hořovice (15 900 EO, N, DN, CHP), Stříbro (15 500 EO, N, DN, CHP), Čáslav – nová ČOV (15 000 EO, N, DN, CHP), Nová Paka (14 000 EO, N, DN, CHP), Lysá nad Labem (10 310 EO, N, DN, CHP), Čelákovice (9 600 EO, N, DN, CHP), Blatnice pod Sv. Antonínkem (8 890 EO, N, DN, CHP), Opočno (7 700 EO, N, DN, CHP), Milotice (7 000 EO, N, DN, CHP), Pasohlávky – I. etapa (obec, kemp, termál. lázně) (6 200 EO, N, DN, CHP), Chýně (6 000 EO, N, DN), Studená (5 200 EO, N, DN, CHP), Šestajovice (5 100 EO, N, DN, CHP), Bohuňovice (4 000 EO, N, DN, CHP), Strání (4 000 EO, N, DN), Hrušovany u Brna (3 877 EO, N, DN, CHP), Zlaté Hory (3 136 EO, N, DN, CHP), Suchdol nad Odrou (3 000 EO, N, DN, CHP), Dolany (2 976 EO, N, DN, CHP), Neveklov (2 610 EO, N, DN), Všechlapy (2 500 EO, N, DN, CHP), Sloup (2 100 EO, N, DN, CHP), Bochoř (2 050 EO, N, DN).

Stávající průmyslové ČOV: Cukrovar České Meziříčí (214 917 EO, N, DN), KRPA PAPER, a. s., Hostinné (15 000 EO, N, DN, CHP).

Akční program podle směrnice Rady č. 91/676/EHS (nitratová směrnice)

V roce 1991 byla přijata směrnice Rady č. 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů – nitratová směrnice. Transpozice nitratové směrnice byla provedena do ustanovení § 33 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů (vodní zákon), kde je nařízením uloženo vládě stanovit zranitelné oblasti a v těchto oblastech upravit používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření (tzv. akční program).

Zranitelné oblasti jsou ty, kde kontaminace podzemních a povrchových vod dusičnany již přesáhla nebo by mohla přesáhnout stanovenou mez koncentrace dusičnanů ve výši 50 mg/l. Seznam zranitelných oblastí byl vyhlášen nařízením vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech. Zranitelné oblasti podléhají podle požadavků nitratové směrnice revizi nejméně každé čtyři roky od jejich vyhlášení. První revize byla provedena v roce 2007 a vyhlášena novelou nařízení vlády pod č. 219/2007 Sb. s účinností od 1. 9. 2007. Druhá revize vymezení zranitelných oblastí byla provedena v březnu 2011 a byla vyhlášena nařízením vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem s účinností od 1. 8. 2012.

Akční program, který se také vždy za čtyřleté období aktualizuje, představuje povinné způsoby hospodaření ve vymezených zranitelných oblastech, které mají za cíl redukovat riziko vyplavování dusíku do povrchových a podzemních vod. Nařízením vlády č. 262/2012 Sb. byl vyhlášen tzv. 3. akční program. V rámci Evidence využití půdy podle užitelských vztahů (LPIS) jsou zpracovány informace pro zemědělce o opatřeních, která by měl zemědělec plnit v rámci konkrétního půdního bloku. Akční program je nejúčinnějším systémem opatření při implementaci nitratové směrnice.

Mezi základní opatření akčního programu v ČR, který je zpracován v souladu s přílohou č. III nitratové směrnice, patří:

1. Období, kdy je zakázáno používání určitých druhů hnojiv a statkových hnojiv.
2. Zavedení maximálních limitů hnojení dusíkatými látkami k jednotlivým plodinám.
3. Stanovení minimálních kapacit skladů pro statková hnojiva, které umožní skladovat statková hnojiva v období, kdy je zakázáno hnojit (v ČR vychází z obecně platných právních předpisů, od roku 2014 bude požadována kapacita skladů pro statková hnojiva na šestiměsíční produkci).
4. Zákaz pěstování širokořádkových plodin na pozemcích ohrožených erozí.
5. Omezení aplikace hnojiv na svažitých pozemcích.
6. Zachování ochranného pásu v blízkosti útvarů povrchových vod.

Opatření uvedená v akčním programu musí zajistit, že v žádném podniku ve zranitelné oblasti nebude v průměru překročeno takové množství ročně aplikovaných statkových, organických a organominerálních hnojiv, které obsahuje více než 170 kg dusíku/ha/rok.

Nařízení vlády č. 262/2012 Sb. mírně rozšířilo zranitelné oblasti a hlavně na základě připomínek EK zpřísnilo některé způsoby hospodaření v těchto oblastech. Jde zejména o prodloužení období zákazu hnojení, snížení limitů hnojení pro jednotlivé plodiny, sjednocení hospodaření na svažitých pozemcích s požadavky standardu dobrého zemědělského a environmentálního stavu (GAEC) a navýšení kapacit skladů pro statková hnojiva na šestiměsíční produkci.

V roce 2013 proběhla novelizace vyhlášky č. 274/1998 Sb. o skladování a způsobu používání hnojiv, která v souvislosti s připomínkami EK k implementaci nitratové směrnice aktualizovala normativní hodnoty průměrného přívodu živin ve statkových hnojivech a upřesnila roční produkci statkových hnojiv v přepočtu na dobytčí jednotku včetně úpravy normativů produkce dusíku na pastvě. Platná právní úprava pod č. 377/2013 Sb. je účinná od 1. 1. 2014.

Pro rok 2014 je připravována novela nařízení vlády č. 262/2012 Sb., která prodlouží období zákazu hnojení v jarním období, upraví skladovací kapacity na hnojůvku na pětiměsíční produkci, rozšíří seznam plodin v tabulce limitů hnojení, zavede omezení hnojení na strmých pozemcích na travních porostech a upraví aplikaci hnojiva za nepříznivých půdních podmínek.

11.4 Informační systém VODA ČR

Centrální registr vodoprávní evidence

Po novele vodního zákona zákonem č. 150/2010 Sb. se od srpna 2010 legislativně změnil systém zadávání informací do tzv. vodoprávní evidence. Vodoprávní úřady nově zadávají pouze pravomocná vodoprávní rozhodnutí, vč. základních identifikačních údajů, a správci povodí (s. p. Povodí) k těmto záznamům přidávají tzv. vybrané údaje. 1. 1. 2014 nabyla účinnosti vyhláška č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení, k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci), která byla zveřejněna dne 16. 12. 2013 ve Sbírce zákonů pod částkou č. 161.

MZe zajistilo v souladu s touto vyhláškou v roce 2013 vývoj, proškolení a předání nového softwarového vybavení pro vodoprávní úřady a s. p. Povodí. Od 1. 1. 2014 tak na portálu MZe

(www.eagri.cz) je k dispozici aplikace Centrální registr vodoprávní evidence.

V minulosti bylo vedení vodoprávní evidence plně v kompetenci vodoprávních úřadů. Ty dle předchozí vyhlášky č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci, ve znění pozdějších předpisů, naplňovaly centrální databázi jak pravomocnými vodoprávními rozhodnutími, tak vybranými údaji z těchto rozhodnutí. K této legislativní povinnosti měly vodoprávní úřady od MZe softwarový nástroj (Editor vodoprávních rozhodnutí). MZe od roku 2003 pečlivě vyhodnocovalo naplňování vodoprávní evidence a dlouhodobě poukazovalo na situaci, kdy řada vodoprávních úřadů tuto zákonnou povinnost ne zcela vykonávala (centrální evidence byla plněna z cca 60 %). Vodoprávní úřady v souvislosti s tím poukazovaly zejména na nepřiměřenou časovou zátěž pracovníků úřadů a na skutečnost, že vodoprávní úřady pro svou činnost údaje z vodoprávní evidence nijak nevyužívají. MZe následně přistoupilo k zohlednění těchto skutečností při novele vodního zákona č. 150/2010 Sb., kterou došlo ke změně kompetencí v dané oblasti. Od tohoto kroku MZe očekává zlepšení celkového stavu vodoprávní evidence a průběžné a zodpovědné navyšování objemu dat v Centrálním registru vodoprávní evidence. MZe ihned po nabytí účinnosti novely vodního zákona začalo pracovat na novele vyhlášky č. 7/2003 Sb., jež byla nakonec zcela nahrazena výše uvedenou vyhláškou č. 414/2013 Sb.

Finanční prostředky na zabezpečení nového softwarového vybavení MZe zabezpečilo v rámci projektu Integrovaného Operačního Programu – rozvoj a úprava zemědělských registrů, který byl realizován MZe v letech 2012–2013. Prostřednictvím projektu byl vytvořen sofistikovaný softwarový nástroj, který umožňuje naplňovat vodoprávní evidenci všemi zodpovědnými subjekty (vodoprávní úřady a správci povodí).

Centrální registr vodoprávní evidence je realizován jako databázová aplikace běžící na serveru MZe, k níž jednotliví uživatelé přistupují online zvenčí. Aplikace se skládá ze tří vzájemně provázaných základních modulů – online aplikace pro vodoprávní úřady sloužící k evidenci rozhodnutí vydaných vodoprávními úřady, dále pak modulu pro s. p. Povodí, kde jsou doplňovány vybrané údaje dle vyhlášky č. 414/2013 Sb., a modulu pro vyhledávání, který slouží nejen pro agregaci dat dle zvolených parametrů vodoprávními úřady, ale také pro veřejnost. Tento modul zajišťuje prezentaci dat z Centrálního registru vodoprávní evidence, ke kterým již byly doplněny všechny požadované vybrané údaje, a taková rozhodnutí byla publikována. Výstupy z centrálního registru jsou prezentovány jak na stránkách MZe (www.eagri.cz), tak na stránkách ISVS–VODA (www.voda.gov.cz).

Dolní Ohře

Příprava II. etapy projektu

MZe vyvíjí aktivity k dalšímu rozvoji informačních systémů v oblasti vodního hospodářství. V tomto směru se dlouhodobě usiluje o zajištění finančních prostředků na realizaci tzv. II. etapy projektu ISVS–VODA. Část finančních prostředků na nezbytné zajištění funkčnosti vodohospodářských evidencí a správu dat byla poskytnuta z prostředků Integrovaného operačního programu (IOP) v rámci programu Rozvoj a úprava zemědělských registrů. Přesun zákonem požadovaných evidencí v kompetenci MZe a aktualizace řešení registru VODA umožnilo poskytovat resortní vodohospodářská data prostřednictvím technických služeb portálu eAGRI. V dalším výhledu se plánuje rozvoj ISVS–VODA a umístění registru do portálu veřejné správy, což vzhledem k významu vodohospodářských dat přispěje k jejich lepší dostupnosti pro veřejnost a umožní zefektivnění výkonu správy povodí a státní správy na úseku vodního hospodářství.

11.5 Reportingová činnost České republiky pro Evropskou unii

Reporting dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. 2. 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS

Z hlediska evropské legislativy se problematika vod ke koupání řídí těmito směrnici: směrnice Rady ze dne 8. 12. 1975 o jakosti vod ke koupání 76/160/EHS, která bude zrušena s účinností od 31. 12. 2014, a dále směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. 2. 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS.

Každoročně je před koupací sezónou sestavován seznam dle § 6g odst. 1 písm. a) zákona č. 258/2000 Sb., ve znění zákona č. 151/2011 Sb. Tento seznam je vytvářen Ministerstvem zdravotnictví ve spolupráci s MŽP a MZe. Vody využívané ke koupání osob ve volné přírodě v ČR jsou rozděleny na přírodní koupaliště provozovaná na povrchových vodách využívaných ke koupání (jedná se o povrchovou vodu, ve které nabízí službu koupání provozovatel) a povrchové vody, kde lze očekávat, že se v nich bude koupat velký počet osob a nebyl pro ně vydán příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví trvalý zákaz koupání nebo trvalé varování před koupáním (tzv. další povrchové vody ke koupání). Před zahájením koupací sezóny 2013 byl EK předán seznam vod určených jako vody ke koupání pro rekreační sezónu 2013.

MŽP ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví předložilo EK zprávu o výsledcích monitorování a posouzení jakosti povrchových vod uvedených v seznamu za koupací sezónu 2013. Tato zpráva byla za rok 2013 vypracována dle požadavků směrnice 2006/7/ES. Vody ke koupání byly klasifikovány na základě jejich jakosti jako nevyhovující, přijatelné, dobré nebo výborné. Hodnocení se provedlo na základě souboru údajů o jakosti sestaveném pro koupací sezónu 2013 a čtyři předcházející koupací sezóny. Zprávy z jednotlivých evropských zemí jsou každoročně po zpracování výsledků vyvěšeny na portálu EK (http://ec.europa.eu/environment/water/water-bathing/index_en.html).

Nejčastější problémy s kvalitou vody v ČR souvisí s masovým rozvojem sinic, který vedl v koupací sezóně 2013 k vyhlášení zákazu koupání na devíti lokalitách, na osmi lokalitách byl vyhlášen zákaz kvůli masovému výskytu sinic a na jedné lokalitě byl vyhlášen zákaz koupání z důvodu překročení mikrobiologických ukazatelů. Z celkového počtu 157 reportovaných vod ke koupání byly pouze tři lokality klasifikovány dle požadavků daných směrnicí 2006/7/ES jako nevyhovující.

„Cesta za poznáním“ – Filip Štěpánek – 2. třída, ZŠ nám. E. Beneše, Varnsdorf, Ústecký kraj

12. Mezinárodní vztahy

Mezinárodní spolupráce České republiky v ochraně vod vychází ze zásad vyplývajících z „Úmluvy EHK/OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer“, jejíž smluvní stranou je Česká republika.

Kořeny působení ČR na poli mezinárodní spolupráce v ochraně vod sahají až do roku 1928, kdy byla mezi tehdejší Československou republikou a Rakouskou republikou zřízena tzv. Společná technická komise. Tato komise se v době svého působení zabývala technickohospodářskými úpravami hraničních úseků Dunaje, Dyje, Moravy a současně i vodními toky v povodí vodních toků Malše a Lužnice.

V dnešní době je ČR smluvním partnerem devíti mezinárodních smluv v oblasti ochrany vod. Tato mezinárodní spolupráce se dá rozčlenit na následující oblasti:

1. spolupráce v rámci EHK/OSN,
2. spolupráce v oblasti mezinárodních povodí Dunaje, Labe a Odry,
3. spolupráce ČR se sousedními státy v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodních tocích.

Jak už bylo zmíněno, aktivity ČR na mezinárodní úrovni v ochraně vod staví na dlouholetém základu, který nemá ve světě obdoby. Na základě této skutečnosti je spolupráce ČR s ostatními státy v oblasti vodního hospodářství považována za více než standardní.

12.1 Spolupráce v rámci EHK OSN

Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer je určena k posílení vnitrostátních opatření na ochranu a ekologicky šetrné nakládání s vodami přeshraničních povrchových a podzemních vod.

Úmluva vybízí smluvní strany k prevenci, kontrole a snížení přeshraničního vlivu, využití vod rozumným a vyváženým způsobem a k zajištění jejich udržitelného využívání.

Základním principem je bilaterální spolupráce sousedících států v oblasti vodního hospodářství, a to na základě uzavřených mezinárodních dohod, smluv nebo úmluv. Důraz je kladen na vzájemnou výměnu informací, společný výzkum a vývoj (např. prostřednictvím dvou- a vícestranných projektů), zlepšování výstražných a poplachových systémů, stejně jako zajištění přístupu k informacím ze strany veřejnosti apod.

Úmluva o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer

Úmluva EHK OSN o ochraně a využívání hraničních vodních toků a mezinárodních jezer vstoupila v platnost 6. 10. 1996. ČR je její smluvní stranou od 10. 9. 2000. Zástupci ČR se účastní aktivit týkajících se oblastí integrovaného řízení vodních zdrojů a vodních ekosystémů, adaptace na změnu klimatu, ochrany vod před havarijním znečištěním z průmyslových zdrojů, podpory mezinárodní spolupráce na hraničních vodách a v komisích mezinárodních povodí. Spolupráce v rámci úmluvy se zaměřuje i na vztah kvality vody a lidského zdraví. Nejvyšším orgánem Úmluvy je zasedání smluvních stran, které se koná jednou za tři roky. Nejbližší, sedmé zasedání smluvních stran, se bude konat v roce 2015 v Maďarsku.

Aktuálním tématem, které je na úrovni úmluvy projednáváno, je umožnění přístupu k úmluvě i zemím mimo EHK OSN. Základní

podmínkou pro realizaci tohoto kroku je aktualizace článků 25 a 26 úmluvy, které jsou zaměřeny na ratifikaci, přijetí, schválení a vstup v platnost této úmluvy. Na základě informací, které zazněly na osmém jednání pracovní skupiny pro integrovaný management vodních zdrojů v září 2013, by změny výše uvedených článků měly během roku 2014 vstoupit v platnost. ČR aktualizaci zmíněných článků úmluvy přijala 29. 1. 2008.

V neposlední řadě je v rámci úmluvy řešena otázka možnosti zavedení pravidelného podávání zpráv o průběhu implementace úmluvy v jednotlivých členských státech, tzv. reportingu. ČR se účastnila dotazníkového šetření, zda má být pro státy zavedena povinnost pravidelně informovat o implementaci a pokud ano, jak podrobně a jak často. ČR se zavedením výše uvedené povinnosti vyslovila nesouhlas.

Protokol o vodě a zdraví

V rámci úmluvy EHK OSN vznikl ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací (WHO) smluvní dokument zabývající se souvislostí mezi vodou a lidským zdravím – Protokol o vodě a zdraví. Přestože protokol vstoupil v platnost v roce 2005, ČR je jeho smluvní stranou již od roku 2001. ČR si stanovila národní cíle k protokolu již v roce 2008. Aktualizace těchto cílů byla schválena dne 1. 6. 2013. Důvodem této aktualizace bylo, že některé cíle byly již splněny nebo je jejich další plnění do budoucna zajištěno legislativně.

Ve dnech 25. – 27. 11. 2013 se v norském Oslu uskutečnilo třetí zasedání smluvních stran, kterého se zúčastnily oficiální delegace 29 zemí. Na tomto zasedání byl schválen plán činnosti pro následující období 2014–2016, dále bylo prezentováno vyhodnocení dotazníku o situaci v oblasti zásobování vodou z malých zdrojů, který zpracoval mezinárodní autorský tým s českou účastí. Příští zasedání smluvních stran bude v roce 2016 hostit Švýcarsko.

Bližší informace o úmluvě EHK OSN a protokolu jsou uvedeny na internetových stránkách www.unece.org/env/water.

12.2 Mezinárodní spolupráce České republiky v ucelených povodích Labe, Dunaje a Odry

Moderní principy ochrany vod, založené na bázi hydrologických povodí velkých řek překračujících hranice více států, se v České republice začaly uplatňovat v roce 1990 zahájením spolupráce při ochraně Labe podle Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe. V té době se také začala připravovat Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním a později i Úmluva o spolupráci pro ochranu a ušlechtilé využívání Dunaje.

Spolupráce v oblasti ochrany vod na úrovni hlavních povodí ČR je realizována prostřednictvím mezinárodních komisí pro ochranu Labe, Dunaje a Odry. Tato spolupráce je zaměřena zejména na:

- snižování zatížení Labe, Dunaje a Odry škodlivými látkami,
- usilování o dosažení ekosystému, který bude co možná nejbliže přírodnímu stavu se zdravou četností druhů,
- umožnění užívání vody, a to především získávání pitné vody z břehové infiltrace a zemědělské využívání vody a sedimentů,
- snižování zatížení Severního moře z povodí Labe, Černého moře z povodí Dunaje a Baltického moře z povodí Odry,

- protipovodňovou ochranu,
- koordinovanou implementaci Rámcové směrnice o vodách (2000/60/ES) Evropského parlamentu a Rady ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky v ucelených povodích.

Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe

Povodí Labe zasahuje na území čtyř států. Převážná část se rozkládá ve Spolkové republice Německo (65,5 %) a ČR (33,7 %), velmi malá část v Rakouské republice (0,6 %) a Polské republice (0,2 %). Za účelem zlepšení stavu

povrchových vod byla dne 8. 10. 1990 podepsána Dohoda o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe. Tato dohoda vstoupila v platnost 14. 9. 1992. Protokol k dohodě, jímž komise získala právní subjektivitu, nabyl účinnosti 13. 8. 1993. Mezinárodní spolupráci na úrovni Mezinárodní komise pro ochranu Labe (dále jen MKOL) lze považovat za nejvýznamnější grémium česko-německé spolupráce v oblasti ochrany vod v povodí Labe. Spolupráce se soustřeďuje na snižování znečištění Labe a jeho přítoků, zlepšení stavu ekosystémů souvisejících s vodou, programy měření a sledování jakosti vody, prevenci havarijního znečištění a především na koordinované plnění požadavků Rámcové směrnice o vodách (2000/60/ES) a zlepšování povodňové ochrany koordinovaným plněním požadavků Směrnice o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (2007/60/ES).

S ohledem na práce na přípravě druhého mezinárodního plánu oblasti povodí Labe podle Rámcové směrnice o vodách MKOL na svém 26. zasedání (15. – 16. 10. 2013, Praha) mimo jiné projednal a schválil konečné znění Časového plánu a programu prací pro vypracování části A Mezinárodního plánu povodí Labe pro druhý cyklus plánování, dokument pro připomínky veřejnosti dle čl. 14 Rámcové směrnice o vodách k předběžnému přehledu významných problémů nakládání s vodami zjištěných v mezinárodní oblasti povodí Labe pro aktualizaci plánu povodí na období 2016–2021 a osnovu a harmonogram pro zpracování části A Mezinárodního plánu oblasti povodí Labe. Dále MKOL schválil i Mezinárodní program měření Labe 2014.

V rámci probíhajících prací na přípravě prvního mezinárodního plánu pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe podle Povodňové směrnice (2007/60/ES) se MKOL na svém 26. zasedání obrátil na českou a německou delegaci s prosbou, aby zahájily práce na přípravě národních příspěvků pro mezinárodní plán pro zvládání povodňových rizik v oblasti povodí Labe, vzal na vědomí informaci o přípravě workshopu „Povodeň v červnu 2013 a mezinárodní plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe“ dne 21. 11. 2013 v Magdeburku a dále požádal o vypracování „Hydrologického vyhodnocení povodně v povodí Labe v červnu 2013“.

MKOL se také významně podílí na organizaci Magdeburského semináře o ochraně vod, který se koná každé dva roky střídavě v ČR a ve Spolkové republice Německo a představuje nejvýznamnější mezinárodní odbornou a vědeckou akci v oblasti ochrany vod v povodí Labe. 16. ročník Magdeburského semináře se bude konat ve dnech 18. – 19. 9. 2014 na území ČR ve Špindlerově Mlýně. Hlavními tématy semináře budou hydromorfologie (průchodnost pro sedimenty a biotu, různorodost prostředí, údržba, úpravy, revitalizace a údolní nivy), společenstva a jejich stanoviště (složky biologické kvality podle Rámcové směrnice o vodách) a jakost vod (živiny, znečišťující látky, remobilizace, dynamika transportu a nová zatížení vod).

K zapojení veřejnosti do implementačního procesu Rámcové směrnice o vodách v povodí Labe bylo v gesci MKOL ustaveno

Mezinárodní labské fórum, jehož účelem je konzultování mezinárodních otázek s veřejností. Za stěžejní body, které byly v rámci fóra konaného v roce 2013 diskutovány, lze považovat:

- projednání implementace Rámcové směrnice o vodách na mezinárodní úrovni a realizace národních programů opatření,
- představení výsledků Akčního plánu povodňové ochrany a postupu při implementaci Povodňové směrnice v povodí Labe.

Obr. 12.2.1
Povodí významných přítoků Labe

Podrobné informace o činnosti MKOL je možné získat na internetových stránkách MKOL (www.ikse-mkol.org).

Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje

Povodí Dunaje, které patří mezi nejvýznamnější povodí Evropy, zasahuje na území 19 evropských států. Uváděná plocha povodí je 801 463 km², délka tohoto vodního toku pak činí 2 857 km a po Volze je druhou nejdelší řekou Evropy. Z důvodu koordinovaného přístupu k ochraně vodních toků v povodí Dunaje byla dne 29. 6. 1994 podepsána Úmluva o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje. Tato úmluva vstoupila v platnost 22. 10. 1998. Úmluva má v současné době 15 smluvních stran, čímž se řadí na pozici nejvýznamnější struktury vybudované v oblasti pro ochranu konkrétního povodí. Orgánem, který koordinuje naplňování této úmluvy, je Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje (dále jen MKOD).

V roce 2013 se na úrovni vedoucích delegací jednotlivých smluvních stran uskutečnila dvě jednání. Ve dnech 18. – 19. 6. proběhlo v Sarajevu 11. zasedání řídicí skupiny a na konci roku se ve Vídni ve dnech 10. – 11. 12. uskutečnilo 16. plenární zasedání MKOD.

V červnu přijali vedoucí delegací jednotlivých zemí mezi jinými také dokument „Guiding Principles on Sustainable Hydropower Development in the Danube Basin“. Jedná se o soubor doporučení,

státní hranice křížují, a povrchové nebo podzemní vody, pokud by na nich učiněná opatření mohla významně ovlivnit vodohospodářské poměry na území státu druhé smluvní strany. Aby se předešlo případným sporům se sousedními zeměmi, má ČR se všemi svými sousedními státy sjednané mezinárodní smlouvy. Prostřednictvím těchto smluv, resp. prostřednictvím příslušných komisí pro hraniční vody, jsou na úrovni dvoustranné spolupráce řešeny otázky úpravy a údržby hraničních vodních toků včetně výstavby a provozování objektů na těchto vodních tocích, zásobování vodou a meliorace příhraničních území, ochrany hraničních vod před znečištěním (včetně příslušného monitoringu, společného sledování jakosti hraničních vod, výměny údajů a organizace varovné služby v případě mimořádných událostí), hydrologie a hlášené předpovědní povodňové služby (včetně monitoringu, společných měření, výměny údajů a organizace varovné služby v případě mimořádných událostí), vodoprávních řízení, týkajících se hraničních vod, ochrany akvatických a litorálních biotopů (v bavorské části státních hranic ochrana perlorodky říční), průběhu státních hranic na hraničních vodních tocích (spolupráce s Ministerstvem vnitra) apod.

Smlouva mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství

Celková délka státních hranic mezi ČR a Spolkovou republikou Německo je 811 km. Z této délky je 290 km tvořeno vodními toky nebo vodními plochami. Spolupráce mezi ČR a Spolkovou republikou Německo v oblasti vodního hospodářství je upravena Smlouvou mezi ČR a Spolkovou republikou Německo o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství, která byla podepsána 12. 12. 1995 a vstoupila v platnost dne 25. 10. 1997. Naplňování smlouvy se uskutečňuje prostřednictvím Česko-německé komise pro hraniční vody.

S ohledem na územní členění Spolkové republiky Německo probíhá spolupráce prostřednictvím Stálého výboru Bavorsko a Stálého výboru Sasko. Celek je pak zastřešen komisí.

Hraniční kámen - Dilčí potok

V roce 2013 se uskutečnila následující jednání:

- 15. zasedání Stálého výboru Bavorsko (3. – 5. 4. 2013, Praha, ČR),
- 15. zasedání Stálého výboru Sasko (19. – 21. 6. 2013, Seiffen, Spolková republika Německo),
- 16. zasedání komise (6. – 7. 11. 2013, Bayreuth, Spolková republika Německo).

Za stěžejní body, které byly v rámci výše uvedených jednání projednávány, lze považovat např. problematiku realizace havarijního profilu na řece Labi v profilu Hřensko, zejména pak možnosti financování tohoto projektu, změnu „Dohody mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Německé demokratické republiky o úpravě některých společných otázek spojených s výstavbou a provozem nádrže v údolí potoka Flöha u Rauschenbachu“, resp. nový výpočet kóty horní hladiny retenčního prostoru nádrže Rauschenbach, společné přeshraniční projekty zaměřené na zlepšení jakosti a množství povrchových vod a ochranu perlorodky říční a velevruba tupého v hraničních vodách a jejich povodích.

Ohledně realizace havarijního profilu na řece Labi v Hřensku bylo dohodnuto, že vzhledem k novému technickému řešení, k plánovanému zjednodušení projektové dokumentace a tím i ke snížení finančních prostředků potřebných na realizaci opatření není již nutná finanční spoluúčast saské strany. Realizaci stabilního havarijního profilu lze očekávat v roce 2014.

Výsledky těchto jednání jsou uvedeny v protokolu o 16. zasedání Česko-německé komise pro hraniční vody, který byl předložen vedoucím zainteresovaných resortů ke stanovisku a následně schválen ministrem životního prostředí.

Příští, 17. zasedání komise, se uskuteční ve dnech 29. – 30. 10. 2014 na území ČR.

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách

Celková délka státních hranic mezi ČR a Rakouskou republikou je 466 km, z toho 173 km (cca 37 %) jsou státní hranice tvořeny vodními toky či vodními plochami. Spolupráce na hraničních vodách s Rakouskem je ošetřena Smlouvou mezi Československou socialistickou republikou a Rakouskou republikou o úpravě vodohospodářských otázek na hraničních vodách ze dne 7. 12. 1967, platnou od 18. 3. 1970. Provádění této smlouvy je realizováno prostřednictvím Česko-rakouské komise pro hraniční vody, pod kterou spadá Subkomise I a Subkomise II.

Ve dnech 25. – 26. 6. 2013 se ve Vídni uskutečnilo 21. zasedání komise a začátkem prosince 2013 proběhlo pravidelné setkání zmocněnců vlád uskutečněné k informování se o aktuálních problémech v oblasti vodního hospodářství. Mimo otázky údržby hraničních vodních toků, sledování jejich kvality a společného monitoringu byly hlavními tématy povodně, které v roce 2013 v květnu a červnu postihly území obou států, a problematika ovlivňování Dyje rakouským chemickým závodem v Pernhofenu.

V otázce povodňové situace z května a června 2013 česká strana informovala rakouskou stranu o probíhajícím projektu vyhodnocujícím poslední povodně. Výsledek tohoto projektu přislíbila česká strana zaslat rakouské straně po jeho dokončení. V souvislosti s povodněmi 2013 se obě strany informovaly o aktuálním stavu projektů zaměřených na zlepšení povodňové ochrany v povodí vodních toků Moravy a Dyje.

V případě ovlivňování Dyje rakouským chemickým závodem v Pernhofenu česká strana informovala o narůstajícím zájmu

starostů obcí v povodí Dyje o tuto problematiku. Česká strana informovala rakouskou stranu o uskutečněném jednání, kde byli zástupci obcí informováni o aktuálním stavu v této věci. Kromě této informace byl v rámci společných jednání projednán aktuální stav oboustranně akceptovatelného postupu při vydávání nového vodoprávního povolení pro vypouštění odpadních vod z tohoto chemického závodu.

Výsledek zasedání komise je uveden v oboustranně odsouhlaseném a podepsaném Protokolu z 21. zasedání Česko-rakouské komise pro hraniční vody, který byl mezirezortně projednán a schválen ministrem životního prostředí.

Příští, 22. zasedání komise, se uskuteční na území ČR v Praze ve dnech 27. – 28. 5. 2014.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách

Celková délka státních hranic mezi ČR a Slovenskou republikou je 252 km. Z toho vodní toky a vodní plochy zaujmají 71 km. Vzájemná vodohospodářská spolupráce obou států je zajištěna Dohodou mezi vládou ČR a vládou Slovenské republiky o spolupráci na hraničních vodách, která byla podepsána a zároveň vstoupila v platnost 16. 12. 1999. Tato dohoda je prováděna prostřednictvím Česko-slovenské komise pro hraniční vody, která pro svou činnost zřídila čtyři pracovní skupiny zaměřené na technické otázky, hydrologii, ochranu vod a Rámcovou směrnici o vodách (2000/60/ES).

V roce 2013 se uskutečnilo 13. zasedání komise ve dnech 28. – 30. 5. na území Slovenské republiky v Bratislavě.

V rámci česko-slovenské spolupráce na hraničních vodách jsou především projednávány společné přeshraniční projekty zaměřené na zlepšení povodňové ochrany jak z pohledu stavebního (projekt „Společná protipovodňová opatření na obou březích Moravy“), tak z pohledu technického zázemí pro zlepšení výměny aktuálních dat (projekt „Automatizace výměny krizových dat v hydrologické oblasti povodí Moravy a Dyje“).

Projekt „Společná protipovodňová opatření na obou březích Moravy“ je rozdělen na tři části, které jsou financovány v rámci programu Evropské územní spolupráce Slovenská republika – ČR 2007–2013. Projekt je rozdělen na část studijní a část realizační. Jedná se zejména o studii revitalizačních opatření, dorovnání levobřežní hráze Moravy hr. km 48,20 – 49,00 a dorovnání nivelety hráze mezi silničním mostem a jezem Hodonín. Konečný termín realizace všech tří projektů se předpokládá v roce 2015. Obě strany se vzájemně informují o stavu prací i případných příhraničních dopadech.

Cílem projektu „Automatizace výměny krizových dat v hydrologické oblasti povodí Moravy a Dyje“ je zefektivnit, rozšířit a propojit současné systémy přenosu hydrologických dat v příhraničních oblastech povodí řek Moravy a Dyje, kdy prostřednictvím webového portálu budou přenášena aktuální důležitá data pro příslušné instituce. V současné době se projekt na české straně realizuje, termín jeho dokončení byl prodloužen o 1,5 roku od podpisu smlouvy se zhotovitelem, tj. do 28. 2. 2015. Na slovenské straně probíhají výběrová řízení na zhotovitele projektu. Rovněž byla na příslušné ministerstvo podána žádost o změnu termínu ukončení aktivit projektu z prosince 2013 na únor 2015.

Ostatní projednávaná témata česko-slovenské spolupráce jsou uvedena v protokolu z 13. zasedání Česko-slovenské komise pro hraniční vody, který byl po meziresortním připomínkovém řízení schválen ministrem životního prostředí.

Příští, 14. zasedání komise, se bude konat ve dnech 24. – 25. 6. 2014 v Praze v ČR.

Úmluva mezi vládou Československé republiky a vládou Polské lidové republiky o vodním hospodářství na hraničních vodách

Délka státních hranic mezi ČR a Polskem je 762 km, z toho cca 220 km je tvořeno vodními toky a vodními plochami. Spolupráce mezi oběma zeměmi je ošetřena Úmluvou mezi vládou ČR a vládou Polské lidové republiky o vodním hospodářství na hraničních vodách, která byla podepsána 21. 3. 1958 a vstoupila v platnost 7. 8. 1958. Úmluva je prováděna prostřednictvím jednání zmocněnců vlád ČR a Polské republiky pro spolupráci v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodách. V rámci česko-polské spolupráce je zřízeno pět stálých pracovních skupin zabývajících se investičními záměry, hydrologií, hydrogeologií, protipovodňovou ochranou, úpravou vodních toků, ochranou vod před znečištěním a Rámcovou směrnicí o vodách (2000/60/ES).

Ve dnech 16. – 18. 12. 2013 se na území ČR v Praze konalo 15. jednání zmocněnců.

Zvláštní pozornost je v případě spolupráce na hraničních vodách s Polskou republikou věnována sjednávání Nové dohody mezi vládou ČR a vládou Polské republiky o spolupráci na hraničních vodách v oblasti vodního hospodářství. Jednání o nové dohodě bylo zahájeno v roce 2002, postup projednávání byl znovu oživen v roce 2009, kdy na 11. jednání zmocněnců vlád pro hraniční vody bylo konstatováno, že na obou stranách budou provedeny vnitrostátní kroky v souladu s příslušnou národní legislativou a v jejich návaznosti budou pokračovat mezinárodní jednání. V únoru 2013 polská strana informovala o akceptaci českých připomínek. Mimo akceptaci těchto připomínek zaslala polská strana v dubnu 2014 české straně připomínky Legislativní rady vlády Polské republiky a právního oddělení MŽP Polské republiky. Sjednání nové dohody se předpokládá v průběhu roku 2014.

Další okruhy témat česko-polské spolupráce na hraničních vodách obsahuje Protokol o 15. jednání zmocněnců vlády ČR a vlády Polské republiky pro spolupráci v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodách, který byl po meziresortním připomínkovém řízení schválen ministrem životního prostředí.

Příští, 16. jednání zmocněnců, proběhne na území Polské republiky ve dnech 19. – 21. 11. 2014.

Podpis protokolu o 15. jednání zmocněnců vlády České republiky a vlády Polské republiky pro spolupráci v oblasti vodního hospodářství na hraničních vodách

„Meleme, meleme...” – Viktorie Bočková – 3.C, ZŠ Palachova, Ždár nad Sázavou, Kraj Vysočina

13. Výzkum a vývoj v působnosti Ministerstva zemědělství

Ministerstvo zemědělství v roce 2013 poskytlo účelové a institucionální finanční prostředky na řešení projektů výzkumu a vývoje a výzkumného záměru v oblasti vodního hospodářství ve výši 44 mil. Kč.

V roce 2013 bylo na podporu projektů Výzkumu a vývoje (dále jen VaV) vynaloženo celkem 39 331 tis. Kč. Na projekty VaV s počátkem řešení v roce 2009 byla vynaložena částka 6 094 tis. Kč, 2 324 tis. Kč bylo poskytnuto na jeden projekt VaV zahájený v roce 2010, 10 509 tis. Kč získaly projekty VaV započaté v roce 2011 a na projekty VaV, které byly zahájeny v roce 2012, bylo poskytnuto 17 898 tis. Kč. V roce 2013 bylo zahájeno řešení dvou nových projektů VaV, které se zabývají problematikou vodního hospodářství. Tyto projekty byly podpořeny částkou 2 506 tis. Kč. Projekty VaV jsou především zaměřeny na ochranu půdy a vody při trvale udržitelném rozvoji agrárního sektoru, tvorbu, revitalizaci a ochranu kulturní krajiny, lesa a vodních útvarů a racionalizaci hospodaření s vodou, včetně řešení dopadů klimatické změny.

Přehled jednotlivých řešených projektů VaV je v souhrnu uveden v tabulce 13.1.

Vodohospodářské projekty VaV vzešly z veřejných soutěží vyhlášených v rámci rezortních výzkumných programů – Výzkum v agrárním komplexu 2009–2014 (VAK) a Komplexní udržitelné systémy v zemědělství 2012–2018 (KUS). Tyto rezortní programy

zahrnují podprogramy, výzkumné směry nebo cíle, které se vztahují k problematice vodního hospodářství.

Program VAK zahrnuje podprogram Rozvoj venkova prostřednictvím udržitelného hospodaření s přírodními zdroji, kde jedním z cílů tohoto podprogramu je vypracovat postupy hospodaření s vodou s ohledem na rizika předpokládaných klimatických změn a inovovat způsoby čištění odpadních vod.

Podprogram II programu KUS se nazývá Udržitelný rozvoj lesního a vodního hospodářství a ostatních oblastí zemědělství. Jedním z jeho cílů je vytvořit nástroje na podporu systémů ochrany vod před jejich znečišťováním zemědělskou výrobou.

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i., v roce 2013 pokračoval v řešení výzkumného záměru MZE0002704902 Integrované systémy ochrany a využití půdy, vody a krajiny v zemědělství a rozvoji venkova. V jeho rámci byly kapitoly s vazbou na vodní hospodářství podpořeny institucionálními finančními prostředky ve výši 5 000 tis. Kč.

Veřejně přístupné údaje o projektech VaV a výzkumných záměrech jsou dostupné na internetových stránkách Rady pro výzkum, vývoj a inovace (www.vyzkum.cz) v sekci Informační systém VaVal – Centrální evidence projektů, Centrální evidence záměrů. Údaje o výsledcích z řešení projektů VaV a výzkumných záměrů jsou dostupné také v Rejstříku informací o výsledcích.

Jeřice-Chrastava

Tabulka 13.1

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství financované z kapitoly Ministerstva zemědělství v roce 2013

Projekt č.	Název projektu	od - do	koordinátor	finanční prostředky (tis. Kč)
QI91C008	Optimalizace postupu navrhování technických protierozních opatření	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	1 478
QI91C054	Atlas půdního klimatu ČR – vymezení termických a hydrických režimů a jejich vliv na produkční schopnost půd	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Mendelova univerzita v Brně	1 023
QI92A012	Hodnocení realizací protierozních a vodohospodářských zařízení v KPÚ z pohledu ochrany a tvorby zemědělské krajiny	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	849
QI92A207	Obnova a dlouhodobý přírodě blízký management břehových porostů vodních toků	1. 6. 2009 31. 12. 2013	Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.	2 744
QI102A265	Určení podílu erozního fosforu na eutrofizaci ohrožených útvarů stojatých povrchových vod	1. 1. 2010 31. 12. 2013	České vysoké učení technické v Praze	2 324
QI111C034	Vliv pastvy hospodářských zvířat na půdní vlastnosti, množství a jakost vody a druhovou biodiverzitu v krajině	1. 1. 2011 31. 12. 2014	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	4 641
QI112A132	Výzkum opatření k zajištění zásobování pitnou vodou v období klimatických změn	1. 1. 2011 31. 12. 2014	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	2 225
QI112A174	Lesnické a zemědělské aspekty řízení vodní komponenty v krajině	1. 1. 2011 31. 12. 2014	Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i.	3 643
QJ1220007	Možnosti zadržení reaktivního dusíku ze zemědělství ve vodohospodářsky nejzranitelnější oblasti	1. 4. 2012 31. 12. 2016	Mendelova univerzita v Brně	1 545
QJ1220029	Zakládání a údržba porostů hrází rybníků s ohledem na jejich využití	1. 4. 2012 31. 12. 2016	Mendelova univerzita v Brně	1 545
QJ1220033	Optimalizace vodního režimu na modelovém území pomoravské nivy	1. 4. 2012 31. 12. 2015	Mendelova univerzita v Brně	1 808
QJ1220050	Posílení infiltračních procesů regulací odtoku vod z malých povodí	1. 4. 2012 31. 12. 2015	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	3 072
QJ1220052	Využití dálkového průzkumu Země pro identifikaci a vymezení funkcí drenážních systémů	1. 4. 2012 31. 12. 2016	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	1 826
QJ1220218	Vývoj efektivních opatření eliminujících dopad invaze Chalarax fraxinea v lesním školkařství a v navazujících aspektech lesního a vodního hospodářství	1. 4. 2012 31. 12. 2016	Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i.	1 844
QJ1220233	Hodnocení území na bývalých rybníčních soustavách (vodních plochách) s cílem posílení udržitelného hospodaření s vodními a půdními zdroji v ČR	1. 4. 2012 31. 12. 2015	Univerzita Palackého v Olomouci	1 799
QJ1220346	Emise a jejich dopad na vodní prostředí	1. 4. 2012 31. 12. 2014	VÚVT. G. M., v.v.i.	1 909
QJ1230319	Vodní režim půd na svažitém zemědělsky využívaném území	1. 4. 2012 31. 12. 2015	Česká zemědělská univerzita v Praze	2 550
QJ1320122	Optimalizace managementu zalesňování zemědělské půdy ve vztahu ke zvýšení retenčního potenciálu krajiny	1. 1. 2013 31. 12. 2017	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v. v. i.	1 319
QI102A265	Určení podílu erozního fosforu na eutrofizaci ohrožených útvarů stojatých povrchových vod	1. 1. 2010 31. 12. 2013	České vysoké učení technické v Praze	2 315
QJ1320213	Inovace systémů zemědělského hospodaření v prostředí kvartérních sedimentů, jejich ověření a aplikace v ochranných pásmech vodních zdrojů	1. 1. 2013 31. 12. 2017	Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.	1 187
Celkem				39 331

Pramen: MZe

Vysvětlivky zkratk

AV ČR	Akademie věd České republiky
BSK ₅	pětidenní biochemická spotřeba kyslíku
CEB	Rozvojová banka Rady Evropy
CEVT	Centrální evidence vodních toků
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČOV	čistírna odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
DMKP	dlouhodobá měsíční křivka překročení
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EDS/SMVS	Evidenční Dotační Systém/Správa Majetku ve Vlastnictví Státu
EHK OSN	Evropská hospodářská komise Organizace spojených národů
EIB	Evropská investiční banka
EK	Evropská Komise
EO	ekvivalentní obyvatel
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond pro regionální rozvoj)
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	Chráněné oblasti přirozené akumulace vod
CHSK	chemická spotřeba kyslíku
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession (Nástroj strukturálních politik v předvstupním období)
KUS	Komplexní udržitelné systémy v zemědělství 2012–2018
LČR	Lesy České republiky, s. p.
MKOD	Mezinárodní komise pro ochranu Dunaje
MKOL	Mezinárodní komise pro ochranu Labe
MKOOpZ	Mezinárodní komise pro ochranu Odry před znečištěním
MVE	malá vodní elektrárna
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
N	srážkový normál N _{1961–90}
N _{anorg}	anorganický dusík
NEK	normy environmentální kvality
NEK-RP	NEK vyjádřená jako celoroční průměrná hodnota
NEK-NPH	NEK vyjádřená jako nejvyšší přípustná hodnota (nepřekročitelná)
NL	nerozpuštěné látky

OPŽP	Operační program Životní prostředí
P _{celk}	celkový fosfor
PAU	polyaromatické uhlovodíky
PPO	Podpora prevence před povodněmi II
PRV	Program rozvoje venkova
PRVKÚ ČR	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky
PRVKÚK	Plány rozvoje vodovodů a kanalizací krajů území České republiky
Q _m	průměrný měsíční průtok
Q ₁ – Q _{xI}	dlouhodobý průměrný měsíční průtok
Q _{Md}	M-denní průtok
Q _N	N-letý průtok
RAS	rozpuštěné anorganické soli
SFŽP	Státní fond životního prostředí České republiky
s. p.	státní podnik
SPA	stupeň povodňové aktivity
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
VAK	Výzkum v agrárním komplexu 2009–2014
VaV	výzkum a vývoj
VD	vodní dílo
VN	vodní nádrž
VÚV T. G. M., v. v. i.	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce
ZVHS	Zemědělská vodohospodářská správa

Nádrž na Rouchovance

Důležité kontakty ve vodním hospodářství

Ministerstvo zemědělství

Těšnov 65/17, Praha 1, 110 00, www.eagri.cz

Ministerstvo životního prostředí

Vršovická 1442/65, Praha 10, 100 10, www.mzp.cz

Povodí Labe, státní podnik

Víta Nejedlého 951/8, Hradec Králové, 500 03, www.pla.cz

Povodí Vltavy, státní podnik

Holečkova 106/8, Praha 5, 150 24, www.pvl.cz

Povodí Ohře, státní podnik

Bezručova 4219, Chomutov, 430 03, www.poh.cz

Povodí Odry, státní podnik

Varenská 3101/49, Ostrava, Moravská Ostrava, 701 26, www.pod.cz

Povodí Moravy, s. p.

Dřevařská 932/11, Brno, 601 75, www.pmo.cz

Lesy České republiky, s. p.

Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, 501 68, www.lesy.cz

Český hydrometeorologický ústav

Na Šabatce 2050/17, Praha 412 – Komořany, 143 06, www.chmu.cz

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.

Podbabská 2582/30, Praha 6, 160 00, www.vuv.cz

Poldr na Skaličce, Skalice u Znojma

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 110 00 Praha 1
www.eagri.cz, info@mze.cz
+420 221 811 111

Praha 2014

ISBN 978-80-7434-154-0